



VRIJE
UNIVERSITEIT
BRUSSEL

Nadine Chanvillard - 0085489
Charlotte Manguette - 0539556
Seppe De Meulder - 0605416

Multidisciplinair Instituut voor Lerarenopleiding

Eerste hulp bij hulp zoeken Ontwerponderzoek naar adaptief hulp zoeken tijdens FLEX in onderzoekende school

Proeve ingediend voor het behalen van de graad van
Educatieve Master cultuurwetenschappen/maatschappijwetenschappen

Promotor: Prof. dr. Consuegra Els

Academiejaar: 2022-2023

We verklaren plechtig dat we de masterproef, "Eerste hulp bij hulp zoeken. Ontwerponderzoek naar adaptief hulp zoeken tijdens FLEX in onderzoekende school", zelf hebben geschreven.
We zijn op de hoogte van de regels i.v.m. plagiaat en hebben erop toegezien om deze toe te passen in deze masterproef.

Datum: 5.06.2023.

Charlotte Manguette



Seppe De Meulder



Nadine Chanvillard



Abstract

Hulp zoeken hoeft geen teken van een te grote afhankelijkheid te zijn. Op een gepaste wijze hulp zoeken is net een belangrijke zelfregulerende vaardigheid die autonomie kan bevorderen (Karabenick & Berger, 2013, Von Spiegel, 2021 & Ryan et al, 2005). In dit collaboratief praktijkonderzoek (Donohoo & Velasco, 2016) zoeken we een antwoord op de onderzoeksvraag: “Hoe kunnen de coaches de leerlingen van het 3de jaar ondersteunen bij het duidelijk en beredeneerd leren stellen van hulpvragen?”

Gezien het belang dat Von Spiegel (2021) hecht aan het creëren van een cultuur van hulp zoeken en het feit dat Donohoo en Velasco (2016) benadrukken dat effectieve professionalisering dient te vertrekken vanuit de praktijk, namen we in dit collaboratief praktijkonderzoek het BBBB-model dat door de school gehanteerd wordt als uitgangspunt.

Op basis van een kwantitatief geanalyseerde enquête en thematisch geanalyseerde diepte-interviews bij leerlingen uit één klas, identificeerden we uitdagingen met betrekking tot doeloriëntatie, affectieve ervaringen in de klas, de sociale relatie met de coach, gepercipieerde effectiviteit en de bekendheid van het model bij de leerlingen. Deze voormeting diende ook als uitgangspunt voor het ontwerp van een driedelige interventie in diezelfde klas in de vorm van een workshop, een beslisboom en een poster.

Hoewel het gezien de ingewikkelde realiteit van de klascontext moeilijk is om duidelijke effecten te kunnen vaststellen, kwamen we op basis van de nameting met opnieuw een enquête en diepte-interviews tot de conclusie dat hoewel onze interventie de bekendheid van het BBBB-model heeft vergroot, heel wat problemen onopgelost blijven. De beslisboom lijkt leerlingen met een vermijdende neiging tot hulp zoeken te helpen, maar wordt door de andere leerlingen ervaren als een last en ontmoediging om hulp te zoeken. In onze conclusie formuleren we daarom nog enkele vrijblijvende adviezen met betrekking tot het aanbieden van hulp en het verbeteren van de leerling-coach-relatie.

1. Inleiding

In de huidige, snel evoluerende maatschappij acht de Vlaamse regering het belangrijk dat leerlingen bewust het eigen leren in handen nemen en levenslang kunnen leren. "Leercompetenties" vormen daarom ook één van de 16 sleutelcompetenties die de basis vormen voor de nieuwe eindtermen in het secundair onderwijs. Onder "leercompetenties" wordt begrepen, aldus de Vlaamse regering, dat de leerling "zichzelf als lerende kent en beschikt over een gevarieerd pakket aan strategieën waardoor hij in staat is om de eigen leeropvattingen en het eigen leerproces (bij) te sturen. Op die manier kan hij flexibel en zelfstandig nieuwe kennis en vaardigheden verwerven en problemen oplossen in elke leersituatie" (Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming, z.d.).

Doordat de eindtermen worden geformuleerd in functie van sleutelcompetenties en niet langer in functie van vakken of leergebieden vervalt het onderscheid tussen vak- of leergebiedgebonden en vak- of leergebiedoverschrijdende onderwijsdoelen. "De verbinding tussen de onderwijsdoelen en de vakken of leergebieden of vakkenclusters en leergebiedclusters", zo stelt de Vlaamse regering, "dient te gebeuren via de leerplannen op school (Vlaams Ministerie van Onderwijs en vorming, z.d.)."

In de onderzoekende school heeft men er sinds het schooljaar 2021-2022 voor gekozen om het verwerven van leercompetenties in een experimenteel laboratorium te plaatsen. De leerlingen van de tweede graad secundair onderwijs hebben elke week drie IMPULS-uren, waarin naast burgerschap en andere nieuwe sleutelvaardigheden ook aandacht wordt gegeven aan leercompetenties. Gedurende één van deze drie uren, het zogenaamde FLEX-uur, worden de leerlingen verondersteld om zelfstandig aan een bepaald vak (wiskunde, Nederlands of Frans) te werken.

Binnen IMPULS streeft men ernaar de zelfregulatie van leerlingen te versterken, gedefinieerd als "het cyclische proces waarbij een lerende zijn gedrag, gedachten, gevoelens en motivatie zelf richting geeft met het oog op het bereiken van zijn leerdoelen en afhankelijk van zijn context" (Peeters, 2022, p. 2-3). Dit past ook binnen de kernwaarden verantwoordelijkheid en (zelf)discipline die de school voorop

stelt, maar waarvoor volgens de onderwijsinspectie die de school doorlichtte in 2013 “nog een weg te gaan” is (Vermijl, 2013, p.6).

Uit enquêtes afgenomen bij leerlingen het eerste jaar na het invoeren van het IMPULS-vak blijkt een lage waardering voor IMPULS en meer bepaald het uur FLEX. Als reactie hierop deed de school een aantal aanpassingen. Eén van deze aanpassingen is dat de leerlingen tijdens deze uren vanaf de start van het schooljaar 2022-2023 zelf mogen kiezen aan welk vak ze tijdens de FLEX-uren werken. Voordien werd dit bepaald door de coaches.

Om het IMPULS-vak verder te ontwikkelen werd een professionele leergemeenschap opgericht (Keulen et al., 2015). Het onderzoekende team identificeerde ‘hulp zoeken’ als de zelfregulerende vaardigheid waarvoor het meest dringend een betere aanpak nodig is. Meer specifiek merkten de coaches op dat veel leerlingen moeilijkheden hebben met het duidelijk en beredeneerd formuleren van hulpvragen. Het belang van gepast hulp zoeken wordt ook bevestigd door het onderzoek van Ryan et al (2005). De onderzoeksvraag van deze masterproef luidt daarom: Hoe kunnen de coaches de leerlingen van het 3de jaar ondersteunen bij het duidelijk en beredeneerd leren stellen van hulpvragen?

Om deze vraag te beantwoorden voeren we een ontwerponderzoek uit (Cremers, 2012; Van den Berg & Kouwenhoven, 2008). In het volgende hoofdstuk gaan we dieper in op de literatuur met betrekking tot zelfregulerend leren en hulp zoeken in het bijzonder en schetsen we een scherper beeld van de praktijk van de FLEX-uren. Vervolgens bespreken we hoe we op basis van een enquête en diepte-interviews bij leerlingen uit een klas uit het derde middelbaar een preciezer beeld van de problematiek verkregen en hoe we op basis daarvan een interventie ontwierpen. Daarna bespreken we de gepercipieerde resultaten van die interventie op basis van opnieuw een enquête en diepte-interviews bij de doelgroep. Tenslotte leiden we hier een aantal aanbevelingen uit af, bespreken we de beperkingen van het onderzoek en doen we enkele suggesties voor verder onderzoek.

2. Literatuurstudie

Na een korte inleiding over zelfregulerend leren (2.1) zoomen we in op de literatuur over hulp zoeken als zelfregulerende vaardigheid (2.2). We bespreken daarbij de verschillende vormen van hulp zoeken en de fases die in het proces van hulp zoeken worden doorlopen. Tenslotte brengen we die theoretische principes samen met de praktijkkennis van ons onderzoekend team (2.3).

2.1 Zelfregulerend leren

We definiëren zelfregulerend leren als “het cyclische proces waarbij een lerende zijn gedrag, gedachten, gevoelens én motivatie zelf richting geeft met het oog op het bereiken van zijn leerdoelen en afhankelijk van zijn context” (Peeters, 2022, p. 2-3).

Belangrijk om daarbij op te merken is dat dit proces zich niet automatisch ontwikkelt (Boekaerts, 1997; Dignath & Büttner, 2008; Geduld, 2019). Academisch onderzoek wijst op het belang van expliciete instructie door leerkrachten en oefenkansen tijdens de contact-lesuren (Bolhuis & Voeten, 2001; Dignath & Büttner, 2008; Spruce & Bol, 2015). Het IMPULS-vak op onze onderzoekende school bestaat daarom uit enerzijds lessen met directe instructie over zelfregulerende vaardigheden en anderzijds ook voor een deel uit zogenaamde FLEX-uren waarin de leerlingen zelfstandig dienen te werken. Tijdens die uren worden ze daarin ook begeleid door een aanwezige coach.

De school baseert zich, voor het aanleren van zelfregulerende vaardigheden, op het cyclisch fasenmodel van Zimmerman dat naar voor wordt geschoven als model door de inrichtende macht van de school (het GO!). Het cyclisch fasenmodel onderscheidt drie grote fasen om zelfregulerend leren te ondersteunen: ‘denken vooraf’, ‘denken tijdens’ en ‘denken na’ een activiteit. De zelfregulerende vaardigheid ‘hulp zoeken’ maakt deel uit van de uitvoeringsfase.

Zelfregulerend leren

Model van B. Zimmerman



Vorbereidingsfase

Taakanalyse



Doelen stellen
Geen zelf-regulerend leren zonder het formuleren van duidelijke leerdoelen.



Plannen
Een doel zonder plan is slechts een wens. Planning is essentieel in het bereiken van je doelen.

Zelfmotivatie



Zelf-effectiviteit
Jouw vertrouwen in je leervaardigheden beïnvloedt je leerproces. Geef dat zelfvertrouwen een boost!



Resultaatsverwachtingen
Omstandigheden kunnen maken dat je niet wel of niet gelooft dat je je doelen zal behalen.



Taakinteresse
Vind je het leuk wat je leert? Wat doe je als het doel je niet interesseert?



Taakwaarde
Vind je wat je leert belangrijk? Wat als je het nut er niet van ziet?



Doeloriëntaties
Jouw reden om te leren doet er toe! Leer je om te groeien of om de beste te zijn?

Uitvoeringsfase

Zelfcontrole



Taakstrategieën
Taakstrategieën Kies die leerstrategie die best past bij jouw opdracht of uitdaging!



Zelfinstructie
Geef jezelf instructies en werk gefocust aan je opdracht!



Beeldvorming
Visualisatie, zoals mindmapping, kan je leren ondersteunen.



Tijdsbeheer
Tijd vliegt. Gelukkig ben jij de piloot. Beheer je tijd goed!



Leeromgeving
Weg met afleiding zowel in je omgeving als in je hoofd.



Hulp zoeken
Weet wanneer, hoe en aan wie je hulp kan vragen.



Interesseprikkels
Een motivatie-dip? Herinner jezelf waarom je doet wat je doet.



Zelfbekrachtiging
Prijz jezelf. Echt, dat is helemaal ok! Let wel, opscheppen is dat niet.

Zelfobservatie



Zelfmonitoring
Wacht niet met zelfevaluatie tot het einde. Doe het terwijl je nog bezig bent en stuur bij.



Zelfregistratie
Bijhouden wat je doet, denk en voelt tijdens het leren, helpt je te begrijpen hoe je leert.

Reflectiefase

Zelfbeoordeling



Zelfevaluatie
Evalueer zelf je resultaat. Bereikte je je leerdoelen?



Attributie
Waarom bereikte je je doelen wel of niet niet? Leer van je successen én fouten!

Zelfreactie



Zelftevredenheid
Hoe tevreden ben je over je leerproces? Hoe meer tevreden, hoe gemotiveerder je zal zijn om te blijven leren!



Adaptieve/defensieve reacties
Hoe reageer je op vorige leerervaringen? Hoe beïnvloedt jouw reactie jouw leren in de toekomst?

Afbeelding 1. Het model van Zimmerman (GO!pro, z.d.)

2.2 Hulp zoeken

Hoewel bij zelfregulerend leren de nadruk ligt op zelfstandigheid, benadrukken auteurs als Zimmerman en Karabenick dat het ook een sociaal proces is, waarin het beredeneerd zoeken van hulp een belangrijke plaats heeft. Karabenick definieert daarbij hulp zoeken als: "[...] het proces van het zoeken naar assistentie van andere individuen of andere bronnen die het bereiken van de gewenste doelen faciliteert". (Karabenick & Berger, 2013, p. 238).

2.2.1 Vormen van hulp zoeken

Vaak wordt hulp zoeken gezien als een onwenselijke vorm van afhankelijkheid, maar dat hoeft niet zo te zijn. Karabenick onderscheidt twee vormen van hulp zoeken: instrumenteel hulp zoeken en uitvoerend hulp zoeken. Bij uitvoerend hulp zoeken,

roept men de hulp in van iemand die een bepaalde taak rechtstreeks van je overneemt. De persoon die hulp zoekt, is hier gericht op direct resultaat. Instrumenteel hulp zoeken daarentegen is een autonomie-bevorderende vorm van hulp zoeken, waarbij de lerende tips, uitleg of ondersteuning zoekt die het mogelijk maken om zélf bepaalde moeilijkheden te overkomen en vaardigheden te ontwikkelen (Karabenick & Berger, 2013). Men spreekt in dit tweede geval in de literatuur ook over adaptief hulp zoeken (Von Spiegel, 2021).

Ryan et al. (2005) voegen hier een derde hulpzoekende neiging aan toe. Naast de *afhankelijke neiging* die overeen lijkt te komen met het uitvoerend hulp zoeken en de *gepaste neiging*, die overeenkomt met wat Karabenick instrumenteel hulp zoeken noemt, onderscheiden zij ook de *vermijdende neiging*. Het gaat daarbij om leerlingen die hulp vermijden, hoewel ze die wel nodig hebben. Uit de studie van Ryan et al. (2005) bij 474 leerlingen uit het 5e leerjaar in Illinois blijkt ook dat de leerlingen die op een gepaste manier hulp zoeken beter presteren, met name voor wiskunde.

Welke hulpzoekende neiging een leerling zal hebben, is volgens verschillende auteurs in verband te brengen met het leerpsychologisch profiel van de leerling. Uit de studie van Ryan et al. (2005) halen we vier belangrijke parameters:

1. Doeloriëntatie. Ryan et al (2005) baseren zich op Elliot & Harackiewicz (1996) om een onderscheid te maken tussen prestatiedoelen en beheersingsdoelen. In het eerste geval tracht men vooral de eigen bekwaamheid te tonen in vergelijking met anderen. In het geval van vermijdende prestatiedoelen gaat het er dan om een negatieve evaluatie te vermijden. Daar tegenover staan beheersingsdoelen waarbij de leerling gefocust is op het verwerven van inzicht of vaardigheden. Een leerling die vooral beheersingsdoelen nastreeft, ontwikkelt vaker een gepaste neiging in verband met hulp zoeken.

2. Affectieve ervaringen in de klas. Leerlingen die een vorm van angst ervaren in de klas zullen minder vaak een gepaste neiging tot hulp zoeken ontwikkelen dan leerlingen waarbij het welbevinden in de klas positief is.

3. De sociale relatie met de leraar. Opdat de leerling en de leraar een goede sociale relatie ontwikkelen is het enerzijds belangrijk dat de leerling zich zowel vakinhoudelijk als sociaal-emotioneel ondersteund voelt door de leerkracht. Anderzijds is het ook nodig dat de leerling de mogelijkheid krijgt om zijn of haar standpunt uit te drukken. Een slechte sociale relatie met de leerkracht verhoogt de kans op een vermijdende houding met betrekking tot hulp zoeken.

4. Gepercipieerde effectiviteit. Hier gaat het om de inschatting van de leerling wat betreft zijn of haar eigen vermogen om taken succesvol uit te voeren. Hoe groter het geloof in eigen kunnen, hoe groter de kans dat men tot een gepaste houding met betrekking tot hulp zoeken komt.

Belangrijk om hierbij op te merken is dat het leerpsychologisch profiel van de leerling geen aangeboren gegeven is, maar de leeromgeving een grote rol speelt in hoe dit zich ontwikkelt. De gepercipieerde heersende doelstructuur en de ondersteuning door de leraar zijn bij uitstek zaken waarmee de school een impact kan hebben op het leerpsychologisch profiel van haar leerlingen (Karabenick & Berger, 2013).

2.2.2 Fases van hulp zoeken

Om ‘hulp zoeken’ te kunnen aanleren is het belangrijk dit concept nog verder te concretiseren. Uit de systematische review van Marin-Arbos, Casterlenas en Dueñas blijkt dat er in de literatuur weinig consensus bestaat wat betreft de structuur van hulp zoeken als concept, het aantal componenten en de relatie tussen deze componenten (S. Martin-Arbos, E. Casterlenas & J.-M. Dueñas, 2021).

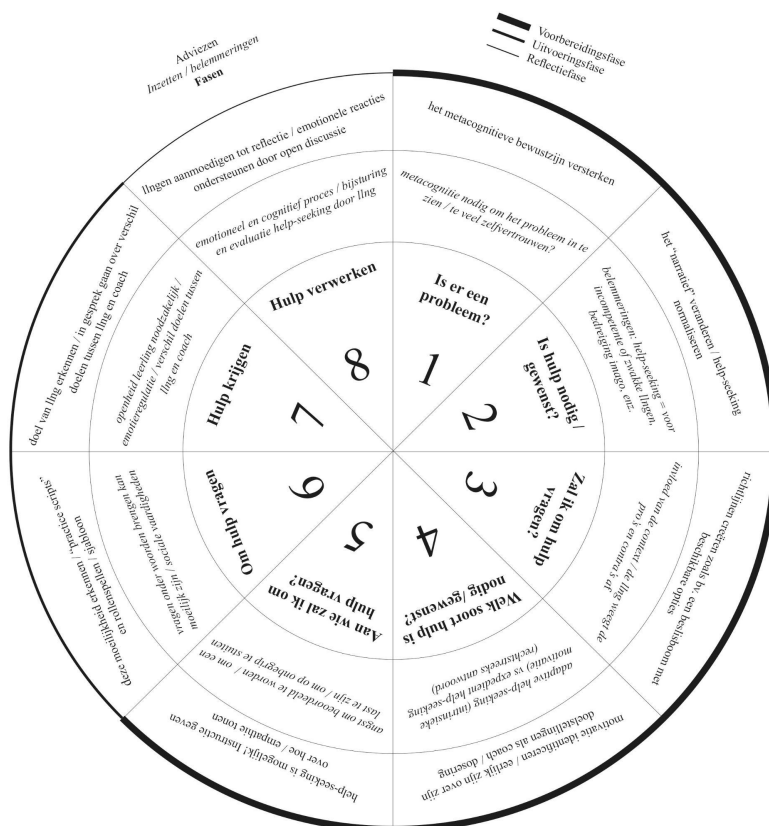
Karabenick onderscheidde acht fases van hulp zoeken (Karabenick & Berger, 2013). Een leerling die hulp zoekt, doorloopt acht stappen:

1. bepalen of er een probleem is
2. bepalen of hulp nodig of gewenst is

3. beslissen of hulp gezocht zal worden
4. beslissen over het soort hulp dat verwacht wordt
5. bepalen aan wie de vraag zal gesteld worden
6. hulp vragen
7. hulp krijgen
8. hulp verwerken

Von Spiegel (2021) herneemt deze fasering. Afbeelding 2 vormt een schematisch overzicht van haar inzichten. De kern van de cirkel zet de verschillende fasen uiteen, de middenring geeft de aandachtspunten en belemmeringen aan die met elk stadium verbonden zijn terwijl de buitencirkel een aantal gerichte oplossingen voorstelt.

Binnen het schema van Zimmerman zagen we hulp zoeken eerder als onderdeel van de uitvoeringsfase. Wanneer we inzoomen kunnen we echter een voorbereidingsfase, uitvoeringsfase en reflectiefase van hulp zoeken zelf onderscheiden. In elke fase komen bepaalde zelfregulerende vaardigheden aan bod.



Afbeelding 2. Fases van hulp zoeken. Gebaseerd op Von Spiegel (2021)

Om instrumenteel hulp zoeken (of adaptief hulp zoeken zoals Von Spiegel het noemt) te stimuleren geeft Von Spiegel (2021) drie algemene adviezen.

1) De moeilijkheid om hulp te vragen erkennen:

- Wees expliciet over het soort hulp dat je wil bieden.
- Geef voorbeeldvragen die leerlingen zouden kunnen stellen.
- Geeft richtlijnen over hoe en wanneer hulp te zoeken.
- Verwacht fouten en wees geduldig wanneer studenten hulp zoeken.

2) Een cultuur rond hulp zoeken creëren en zich empathisch en bereidwillig opstellen.

- Normaliseer adaptief hulp zoeken als een strategie die door goede leerlingen gebruikt wordt.
- Wijs op het vertrouwen, de kracht en de lange termijn voordelen van adaptief hulp zoeken.

3) Een empathische en een bereidwillige aanbieder van hulp zijn.

- Erken dat hulp vragen emotioneel stressvol is
- Deel strubbelingen met leerlingen om wederkerige kwetsbaarheid en vertrouwen te creëren.
- Wees volledig aandachtig en toon dat je actief luistert om leerlingen gerust te stellen en hun bezorgdheid een last te zijn te verlichten.
- Modelleer adaptief hulp zoeken voor leerlingen.

2.3 Context: De onderzoekende school

Van Veen et al. (2010) benadrukken in de conclusie van hun reviewstudie naar effectieve kenmerken van professionaliseringsinterventies van leraren drie belangrijke kenmerken: het zelf actief en onderzoekend leren van leraren, het samen met collega's leren en het samenhangen met het schoolbeleid en of landelijke innovaties. Geheel in lijn met deze aanbevelingen werd in de onderzoekende school

een onderzoekend team opgezet, dat gezien kan worden als professionele leergemeenschap (PLG) (Keulen et al., 2015).

Zulke PLG's bieden kansen om de *collective teacher efficacy* te bevorderen (Donohoo & Velasco, 2019). Dat is de gezamenlijke overtuiging van leraren in een team dat zij door hun gezamenlijke inspanning hun pedagogisch en didactisch handelen zo kunnen vormgeven dat ze een positieve impact hebben op leerlingen, of anders gezegd, dat ze werkelijk het verschil maken wat ook de thuissituatie van de leerlingen of de buurt waar ze wonen is (Goddard, Hoy & Hoy, 2006; Tschannen-Moran & Barr, 2007). Volgens de meta-analyses van Hattie (2023), prijkt *collective teacher efficacy* aan de top van factoren die invloed hebben op de leerprestaties van leerlingen.

Donohoo & Velasco (2016) sommen 7 kenmerken op van collaboratief praktijkonderzoek die *collective teacher efficacy* stimuleren: continu leerproces (1), betekenisvolle samenwerking (2), vertrekkend vanuit de praktijk (3), met reflectie gebaseerd op data over leerlingresultaten (4), verruimt de invloed van de leraar (5), versterkt leiderschapscompetentie (6), en boort bronnen voor een verhoogde effectiviteit aan, nl. succes ervaren en observeren, elkaar steun geven en een positief gevoel dat gepaard gaat met toegenomen competentiegevoel (7).

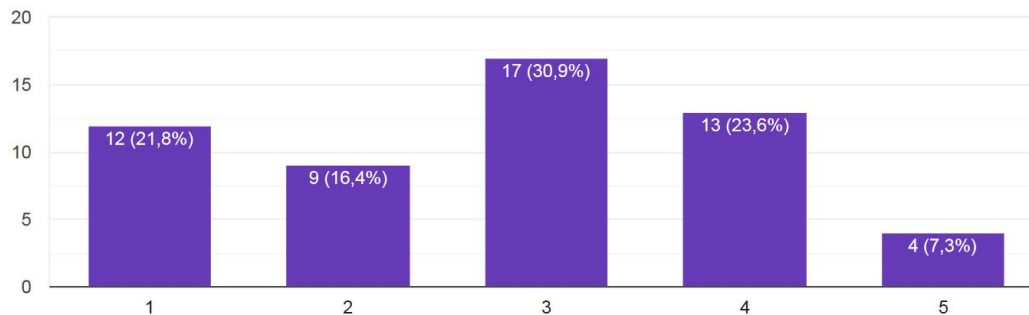
In het onderzoekend team van onze school zijn deze kenmerken in zekere mate aanwezig. Zo beschouwt men de opbouw van IMPULS als een continu leerproces waarbij men betekenisvolle samenwerking aangaat met de VUB om dit, vertrekkend van de praktijk, te verbeteren. Om een goed zicht te hebben op de situatie werden na de afloop van het eerste jaar IMPULS ook data verzameld. Hieruit bleek een lage waardering voor IMPULS en meer bepaald ook het FLEX uur.

In juni 2022 namen 55 leerlingen van het derde jaar deel aan deze enquête. 10 van hen (18%) antwoordden 'akkoord' of 'helemaal akkoord' op de vraag of de IMPULS-uren een nuttige aanvulling waren op de gewone vakken. Slechts 17 van de bevraagde leerlingen (31%) antwoordde 'akkoord' of 'helemaal akkoord' op de vraag of ze gemotiveerd waren om de FLEX opdrachten goed te maken.

Ik was gemotiveerd om de flex-opdrachten goed te maken.



55 antwoorden



Figuur 1: “Ik was gemotiveerd om de flex-opdrachten goed te maken.”

Nota. 1 = helemaal niet akkoord, 2= niet akkoord, 3=neutraal, 4= akkoord, 5= helemaal akkoord.

Op basis van deze resultaten stuurde de school ook bij. Een werkpunt blijft de zelfregulerende vaardigheid ‘hulp zoeken’. Dat geven de coaches aan en dat komt ook naar voren in de opmerkingen uit de bevraging bij leerlingen die na het eerste werkingsjaar van de IMPULS-uren werd uitgevoerd.

Zo schrijft een leerling: “Persoonlijk denk ik dat we wel meer hulp zouden moeten krijgen van leerkrachten om uitleg te vragen.” Een andere leerling geeft aan: “Er was ook geen hulp bij de oefeningen, wat het vaak echt moeilijk maakte.” Nog een andere leerling schrijft: “Misschien om een beetje meer hulp te krijgen” (onderzoekende school, 2022). De leerkrachten bogen zich in één van de vergaderingen van het onderzoekende team over de data en hun aanvoelen was dat de vraag van leerlingen naar meer hulp vooral een zoeken is naar uitvoerende hulp in plaats van instrumentele hulp.

Om meer instrumenteel hulp zoeken te stimuleren stelt Von Spiegel dat het belangrijk is om een cultuur rond hulp zoeken te scheppen en Donohoo en Velasco (2016) benadrukken dat effectieve professionalisering dient te vertrekken vanuit de praktijk. Het is dus belangrijk te kijken naar de reeds bestaande cultuur rond hulp zoeken op onze onderzoekende school. De onderzoekende school werkt met het BBBB-model (persoonlijke communicatie, 8 februari 2023).

In de eerste graad leren ze dit model kennen door middel van een flyer getiteld 'Trek je plan'. Wanneer leerlingen hulp zoeken, vraagt men hen de volgende stappen te doorlopen.

Brein: Ken ik het antwoord zelf?

Boek: Kan ik het antwoord vinden?

Buur: Kan een klasgenoot mij helpen?

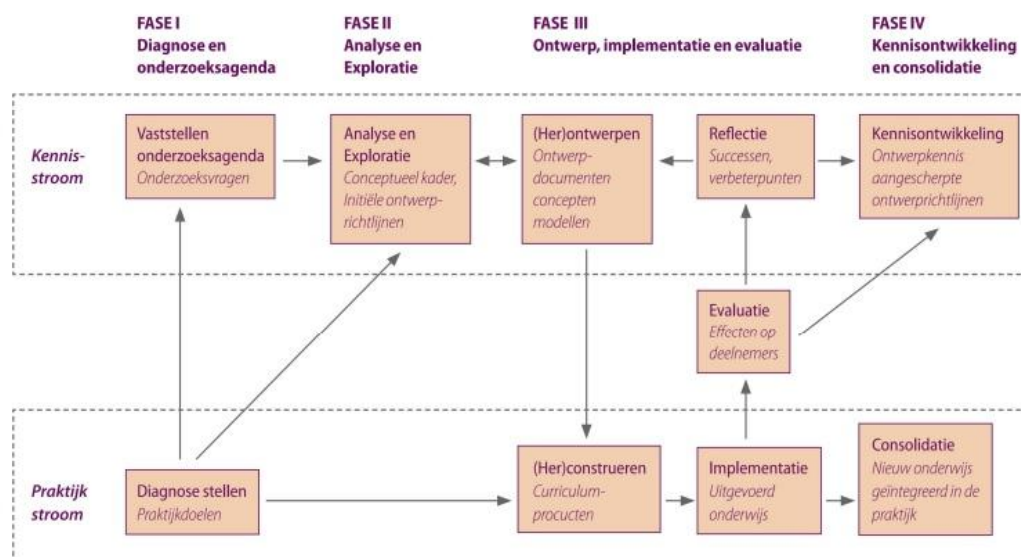
Baas: Weet de leraar meer?

Wanneer de coaches tijdens de FLEX-uren aangesproken worden, volgen ze trouwens een aantal vragen om de leerlingen op het spoor te zetten: Lees de vraag nog eens. Wat wordt er precies gevraagd? Wat heb je daarover al geleerd? Wat kan je je herinneren? Heb je al in je boek gekeken? Wat staat daar? Heb je het al aan je buur gevraagd?

Het BBBB-model kan een interessant startpunt vormen om het beredeneerd zoeken van hulp te stimuleren. Positief is dat het de leerlingen een houvast kan geven om achtereenvolgens de voorkennis te activeren (brein), de juiste bronnen te raadplegen (boek), elkaar te helpen (buur) en na het doorlopen van dit proces tot een meer beredeneerde hulpvraag te komen voor de coach (baas). In wat volgt zullen we onderzoeken in welke mate deze bestaande cultuur rond instrumenteel hulp zoeken dit ook effectief doet en wat nodig is om dit nog verder te verbeteren.

3. Methoden

Bovenstaande inleiding en literatuurstudie vormen het vooronderzoek van ons ontwerponderzoek. Dat bevat, zoals Van den Berg en Kouwenhoven (2008) beschrijven, oriëntatie, inleiding en analyse, wat hier overeenkomt met de literatuurstudie. Dit komt min of meer overeen met de eerste twee fases in het model voor een praktijkonderzoek van Cremers (2012) (zie *Afbeelding 3*). Wat in de volgende hoofdstukken volgt is de ontwerpfase van het onderzoek, met name het cyclisch proces van ontwikkelen en evalueren (Van den Berg & Kouwenhoven, 2008).



Afbeelding 3. Ontwerponderzoek (Cremers 2012, p. 26)

In een eerste fase doen we een voormeting. Enerzijds moet die dienen als controle om het effect van onze interventie te meten. Anderzijds gebruiken we deze meting ook om de leerlingen maximaal te betrekken bij het ontwerpen van de interventie en gebruiken we de informatie uit deze meting dus ook voor het ontwerp.

Er is bij die voormeting sprake van datatriangulatie met, enerzijds, een enquête afgenomen bij de leerlingen van de klas 3W waarvan de resultaten kwantitatief geanalyseerd worden en, anderzijds, daaropvolgende diepte-interviews

bij negen leerlingen uit deze klas die kwalitatief geanalyseerd worden en voor een verdieping moeten zorgen.

Door middel van de enquête trachten we eerst het leerpsychologisch profiel van de leerlingen in kaart te brengen op basis van de indicatoren zoals vooropgesteld door Ryan et al. (2005). Vervolgens trachten we een zicht te krijgen op hun proces van hulp zoeken in de verschillende fases zoals geïdentificeerd door Von Spiegel (2021). Tenslotte peilen we naar hun bekendheid met het BBBB-model en wat ze zelf denken dat hen zou kunnen helpen bij het zoeken van hulp.

Voor de operationalisatie vertaalden we de items uit de artikels van Ryan et al. (2005) en Von Spiegel (2021), haalden we de dubbele ontkenningen eruit en herschreven we ze om ze begrijpbaar te maken voor onze doelgroep (*zie Bijlage A*). Vervolgens breidden we diezelfde thema's uit in diepte-interviews, waaruit we door middel van een thematische analyse de belangrijkste thema's identificeerden die we met de te ontwikkelen tool konden aanpakken (Braun & Clarke 2006).

Het IMPULS-team selecteerde de klas 3W uit voor het onderzoek. De enquête werd ingevuld door 18 van de 24 leerlingen. De enquêtes werden afgenomen door middel van een google-form die de leerlingen ontvingen met een mail op smartschool. Daaruit werden in samenspraak met het IMPULS-team 9 leerlingen met diverse profielen geselecteerd voor de diepte-interviews. Deze interviews gingen door in de ontspanningsruimte van het internaat tijdens de IMPULS-uren en duurden ongeveer 15 minuten per leerling.

Drie weken na het invoeren van deze driedelige interventie deden we een nameting opnieuw op basis van enerzijds een enquête en anderzijds diepte-interviews (*zie Bijlage B*). Wegens de korte tijdspanne tussen de implementatie van onze interventie en de nameting peilden we vooral naar hoe de verschillende aspecten van de interventie gepercipieerd werden door de leerlingen en de mate waarin hun houding ten opzichte van het BBBB-model is veranderd.

De enquête werd opnieuw in een google-form aan de leerlingen bezorgd via smartschool, maar ondanks verschillende herinneringen werd ze slechts door 10 leerlingen ingevuld. Dit maakt het moeilijk om hier betrouwbare conclusies op klasniveau uit af te leiden. Voor de diepte-interviews werden opnieuw dezelfde negen

leerlingen als bij de voormeting geselecteerd. Ze gingen opnieuw door in de ontspanningsruimte van het internaat tijdens de IMPULS-uren en ze namen opnieuw ongeveer 10 minuten per leerling in beslag.

Om de resultaten van deze interviews beter te interpreteren hebben we op basis van hun antwoorden op de enquête in de voormeting en observatie door de coaches getracht om telkens te bepalen of de leerling in kwestie eerder een gepaste, vermijdende of afhankelijke neiging had met betrekking tot hulp zoeken (Ryan et al., 2005).

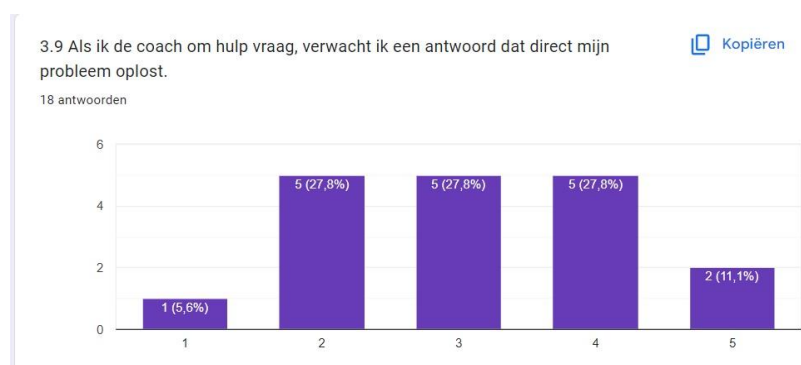
4. Resultaten

4.1 Voormeting

Uit de kwantitatieve analyse van de enquête in combinatie met de thematische analyse (Braun & Clarke, 2006) van de diepte-interviews (zie Bijlage C) komen vier belangrijke thema's naar boven die we eerder ook al tegenkwamen in de literatuur: doeloriëntatie, affectieve ervaringen in de klas, de sociale relatie met de coach en de gepercipieerde effectiviteit (Ryan et al, 2005). Verder gaan we ook even in op de bekendheid van het BBBB-model bij de respondenten. Wanneer we respondenten citeren, maken we gebruik van schuilnamen.

4.1.1 Doeloriëntatie

7 van de 18 bevraagde leerlingen (40%) antwoorden akkoord of helemaal akkoord op de vraag: "Als ik de coach om hulp vraag, verwacht ik een antwoord dat direct mijn probleem oplost." Dit is een aanwijzing dat de neiging om uitvoerend hulp te zoeken, waarover de coaches spraken, effectief aanwezig is bij een relevant deel van de leerlingen maar niet per se bij de meerderheid (Karabenick & Berger, 2013).



Figuur 2. "Als ik de coach om hulp vraag, verwacht ik een antwoord dat direct mijn probleem oplost.

Nota. 1 = helemaal niet akkoord, 2= niet akkoord, 3=neutraal, 4= akkoord, 5= helemaal akkoord

Uit de thematische analyse (Braun & Clarke 2006) van de diepte-interviews komt in dit verband het thema doeloriëntatie ook duidelijk naar boven. Zo zegt Hannelore dat de FLEX-uren dienen om “misschien betere punten te krijgen.” Hetzelfde verhaal bij Alice: “Je moet gewoon denken aan je punten, denk ik.” Ook Axelle lijkt erg gefocust te zijn op punten, wat duidelijk haar motivatie voor Flex aantast. “Ik zit bij flex-wiskunde”, aldus Axelle, “maar op mijn rapport heb ik een acht. "Ik hoef geen negen of tien te hebben.”

Klaas ziet zelfs helemaal geen doel van de FLEX-uren. Hij noemt het “tijdverspilling”. “Er is geen duidelijk doel aangewezen”, aldus Klaas. En verder: “Ik heb gewoon vaak het gevoel dat wij daar naartoe moeten om dat uur maar op te vullen ofzo.” Een duidelijker doel zou Klaas helpen, geeft hij zelf aan: “Ik weet dat als ik echt een doel heb, dat ik daar dan volledig voor ga.”

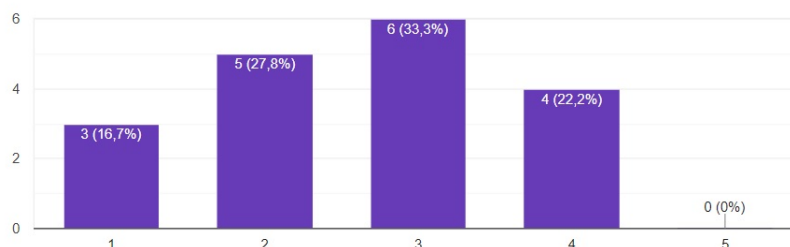
4.1.2 Sociale relatie met de coach

Op de vraag “De coach bekommert zich om hoeveel ik leer” antwoorden slechts 4 van de 18 respondenten (22%) positief. Dit wijst op problemen wat betreft de sociale relatie met de coach (Ryan et al., 2005).

2.8 De coach bekommert zich om hoeveel ik leer.

 [Kopiëren](#)

18 antwoorden



Figuur 3: “De coach bekommert zich om hoeveel ik leer.

Nota. 1 = helemaal niet akkoord, 2= niet akkoord, 3=neutraal, 4= akkoord, 5= helemaal akkoord

De analyse van de diepte-interviews met betrekking tot dit thema, suggereert dat dit deels te verklaren valt door een verschil in verwachtingen met betrekking tot hulp zoeken tussen de leerlingen en de coaches.

“Het is soms een beetje ambetant want je hebt al geprobeerd om het te begrijpen”, aldus Ella. “Als je het niet weet, dan pas ga je het vragen en als ze dan nog zo zijn van ‘maar denk nog eens goed na’. Dan ben je zo, ‘maar ik heb al nagedacht.” Ook Sofie geeft aan dat ze het onaangenaam vindt wanneer de coach haar laat raden naar antwoorden. “Als hij [de coach] uitlegt hoe ik de oefening moet maken, is dat wel goed, maar hij zegt ‘ja, raad maar’ en daar heb ik niet veel aan.” Alice geeft aan dat dit voor frustratie zorgt: “Het is precies alsof ze u niet willen helpen.”

Hetzelfde komt terug bij Xander: “Als je het niet begrijpt is dat soms wel moeilijk, als ze zeggen: probeer het nog eerst eens zelf, maar ik heb dat al geprobeerd en het is daarom dat ik dan hulp vraag en dan zeggen ze nog eens: probeer het eerst nog eens zelf.” Xander geeft zelfs aan daarom gestopt te zijn met vragen stellen: “Vaak zeggen ze dat ik de opdracht opnieuw moet lezen dus dan ben ik gestopt met vragen stellen. Het helpt toch niet.”

Klaas daarentegen geeft aan gewoon op dezelfde manier hulp te blijven zoeken. “Mijn bijlesleerkracht zegt tegen mij van: ‘Wees daar maar een beetje egoïstisch in, als die leerkracht daar zit en niks doet en gewoon kijkt dan mag je zo egoïstisch zijn als je wilt. Dan denk ik altijd zo van ‘ok, dan steek ik mijn hand maar gewoon omhoog en leg het mij maar uit.’”

Een bijkomend probleem dat door de leerlingen in de diepte-interviews wordt aangegeven is de kennis die bij de coach aanwezig is om op hun vragen te antwoorden. “Als ik iets vraag, weet hij [de coach] daar zelf het antwoord niet op”, geeft Klaas aan. “Ik ben naar de coach gegaan, maar die wist het ook niet”, legt Axelle ook uit. “Ik vind wel dat ze dan leerkrachten moeten zetten die een beetje wiskunde kunnen”, aldus Hannelore.

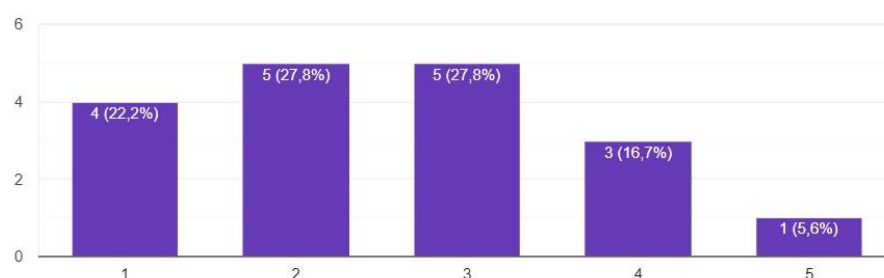
4.1.3 Affectieve ervaringen

Een derde thema dat naar boven komt is de affectieve ervaring in de klas. 9 van de 18 bevraagde leerlingen (50%) geven aan dat ze het niet of helemaal niet leuk vinden om in de flex-sessie te zitten.

2.4 Ik vind het leuk om in de flex-sessie te zitten.

Kopiëren

18 antwoorden



Figuur 4. “Ik vind het leuk om in de flex-sessie te zitten.”

Nota. 1 = helemaal niet akkoord, 2= niet akkoord, 3=neutraal, 4= akkoord, 5= helemaal akkoord.

Uit de diepte-interviews komt in de eerste plaats naar boven dat er veel gepraat wordt tijdens de FLEX-uren en dit ervoor zorgt dat de leerlingen zich moeilijk kunnen concentreren. “Ik vind FLEX niet zo leuk. De helft van de leerlingen doet eigenlijk niet echt iets. Ze zijn zo aan het babbelen of voor andere vakken aan het werken”, zegt Axelle. “Iedereen praat tijdens de FLEX-lessen en niemand let echt op”, klinkt het ook bij Hannelore.

Hetzelfde verhaal bij Xander: “Mijn klas is heel luid en ik kan daar niet mee om en dan word ik overprikkeld. Dat is altijd zo, maar tijdens de FLEX-uren nog 10 keer erger omdat de coach niets doet”, zo vertelt hij. Het beïnvloedt bij hem ook duidelijk het proces van hulp zoeken. Gevraagd naar wat hij doet, wanneer hij een probleem tegenkomt, antwoordt hij: “ja dan blokkeert mijn brein een beetje. En dan werkt het niet echt meer mee en dan kan ik niet werken en dan kan ik me niet meer concentreren en dan doe ik niets meer voor de rest van het uur.”

Twee leerlingen duiden het lokaal aan als factor die de sfeer verslechtert en geven aan dat ze liever terug in het lokaal zouden zitten waar ze in de eerste graad

FLEX hadden. “Voordien zaten we in Het Kolk en daar zaten we meer verspreid van elkaar”, aldus Hannelore. “Stel dat wij in Het Kolk zouden zitten en niet in dat stom lokaal”, spreekt Klaas zijn voorkeur uit. “Daar hadden we duidelijke taken. (...) We konden onze hand op steken en dan gaf de leerkracht uitleg voor onze tafel en dan werkte iedereen verder. (...) Daar is de werksfeer ook anders. Hier zitten we allemaal op elkaar in een klein klasje. Als wij in het Kolk zitten, dan kunnen wij daar onze eigen rust vinden en stilte omdat het daar ook stil moet zijn.”

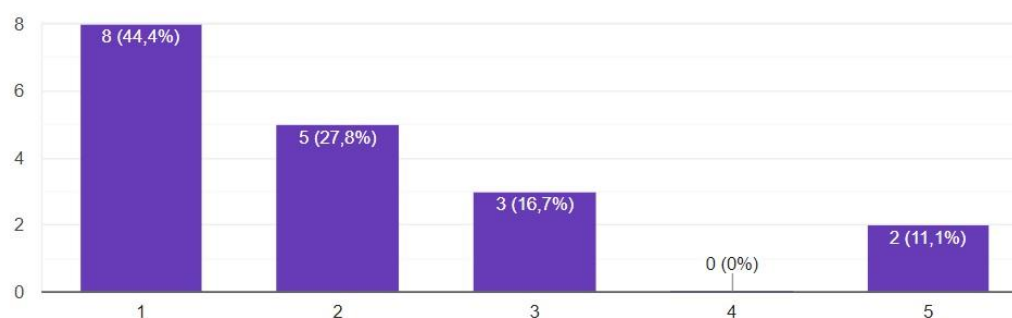
4.1.4 Gepercipieerde effectiviteit

Op de vraag “Ik ben zeker dat ik zelfs de moeilijkste flex-opdracht kan oplossen” antwoorden slechts twee van de achttien respondenten positief (11%). Acht respondenten antwoorden ‘helemaal niet akkoord’. Dit is een aanwijzing van een lage gepercipieerde effectiviteit bij een groot deel van de leerlingen.

2.10 Ik ben zeker dat ik zelfs de moeilijkste flex-opdracht kan oplossen.



18 antwoorden



Figuur 5. “Ik ben zeker dat ik zelfs de moeilijkste flex-opdrachten kan oplossen.”

Nota. 1 = helemaal niet akkoord, 2= niet akkoord, 3=neutraal, 4= akkoord, 5= helemaal akkoord.

De impact hiervan komt het sterkst naar voren in het interview met Xander. “In FLEX geven ze niet de uitleg, dan moet je het allemaal zelf doen en ik kan dat niet”, zo vertelt hij. “De rest van de klas kan het wel, de leerkrachten zeggen dat ook, dat zorgt een beetje voor frustratie zal ik zeggen.”

Die lage gepercipieerde effectiviteit lijkt bij Xander vooral te zorgen voor een vermijdende neiging met betrekking tot hulp zoeken. Bij Axelle en Sofie veroorzaakt het een tegenovergesteld effect. “Ik ben bang om het fout te doen, dus het is eigenlijk om zeker te zijn dat ik het aan mijn vriendin vraag”, vertelt Axelle. Terwijl Sofie getuigt hoe ze blokkeert wanneer ze iets niet begrijpt en daarom meteen een vraag stelt aan de buur of de coach. Wat die twee tegenovergestelde effecten gemeenschappelijk lijken te hebben is het overslaan van de eerste twee stappen (Brein en Boek) in het BBBB-model als gevolg van een laag vertrouwen in het eigen kunnen.

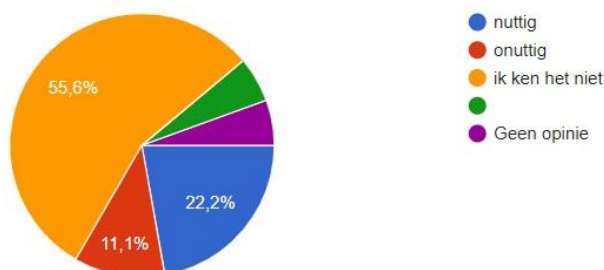
4.1.5 BBBB-model

De eerste vaststelling met betrekking tot de cultuur die adaptief hulp zoeken zou moeten bevorderen, is dat ze relatief onbekend lijkt te zijn.

4.2 Ik vind het BBBB-model:

18 antwoorden

 Kopiëren



Figuur 6. “Ik vind het BBBB-model:”

In de diepte-interviews blijkt dat wanneer we de betekenis van het BBBB-model uitleggen, de leerlingen het wel passief herkennen, maar weinig actief gebruiken. “Ik denk gewoon dat het voor mensen van onze leeftijd niet zo interessant is om zo een stappenplan te hebben waarvan je denkt ‘ik doe dat wel eigenlijk’. We gaan daar niet zo stapje per stapje over nadenken omdat het gewoon te lang duurt, snap je? Da’s logisch”, verklaart Ella die vaststelling.

Twee leerlingen vragen naar een tool die hen toch zou aanzetten het te gebruiken. “Misschien als het sowieso al op het bord hangt ofzo. Want wie van de vierentwintig leerlingen gaat elke week onthouden van ‘ah ja, eerst brein, dan boek, dan buur en dan baas’”, zo stelt Klaas voor. “Ik denk gewoon misschien het model op een andere manier groter maken en dan bijvoorbeeld verschillende stappen erbij zetten, verschillende tips zeg maar, om daaraan te werken”, zo stelt Hannah voor. “En gemakkelijkere tips”, benadrukt ze verder.

4.2 Tools

Op basis van de resultaten van deze voormeting en de literatuurstudie ontwierpen we een driedelige interventie.

Ten eerste ontwierpen we een workshop over het brein (*zie Bijlage D*) die gegeven werd in 3W tijdens het vak IMPULS. Die workshop diende om, als antwoord op de lage gepercipieerde effectiviteit, een growth-mindset te stimuleren bij de leerlingen. Om de toe-eigening van het BBBB-model door de leerlingen te bevorderen, lieten we hen tijdens die workshop ook een slogan ontwerpen die op een poster (*zie Bijlage E*) in de klas werd opgehangen. Dit is ook geïnspireerd op de suggestie van Klaas in het diepte-interview.

Ook met de suggestie van Hannah gingen we aan de slag. We ontwierpen een beslisboom (*zie Bijlage F*) waarmee de leerlingen de verschillende B's van het BBBB-model doorlopen. Dit is ook in lijn met Von Spiegel (2021) die aanraadt om te voorzien in “algemene richtlijnen voor de studenten met betrekking tot hulp zoeken zoals een beslisboom met beschikbare bronnen.” Gezien de impact van de gevoelens op het proces van hulp zoeken beginnen we de beslisboom met de vraag: ‘Hoe voel ik me?’ Deze vraag diende ook als springplank om de sociaal-emotionele steun te versterken.

4.3 Nameting

4.3.1 Respondenten

Om de resultaten van de diepte-interviews (*zie Bijlage G*) beter te interpreteren hebben we getracht op basis van de antwoorden van de respondenten op de enquête in de voormeting en observatie door de coaches te bepalen of de respondent in kwestie eerder een gepaste, vermijdende of afhankelijke neiging had met betrekking tot hulp zoeken (Ryan et al., 2005).

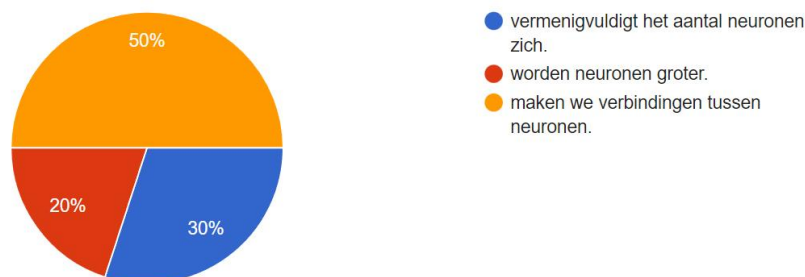
Bij drie van de respondenten is het antwoord hierop niet eenduidig of komt het resultaat op basis van de enquête niet overeen met de observatie van de coaches. De zes respondenten voor wie het wel mogelijk was dit te bepalen, zijn gelijk verdeeld over de drie neigingen. Bij Ella en Edith stelden we een gepaste houding vast, bij Sofie en Axelle een afhankelijke houding en bij Hannelore en Xander een vermijdende houding.

We moeten ons er uiteraard bewust van zijn dat dit slechts een inschatting is op basis van onvolledige informatie die we verkregen hebben in een momentopname, maar indien we dit met de nodige voorzichtigheid hanteren kan het ons wel helpen om wat hierna volgt op een meer diepgaande manier te analyseren.

4.3.2 De workshop (*zie Bijlage H*)

Het is moeilijk om een duidelijk beeld te krijgen van het effect van de workshop. De growth-mindset die we teweeg wilden brengen is niet alleen moeilijk meetbaar. Er zijn bovendien zo veel factoren die een impact hebben op een mindset dat het eigenlijk onmogelijk is om de impact die de workshop kan gehad hebben te isoleren. Wat we wel kunnen proberen na te gaan is hoeveel de leerlingen uit de workshop onthouden hebben. De enquête leert ons dat vijf van de tien respondenten het juiste antwoord geven op de vraag over wat er in ons brein gebeurt wanneer we leren.

10 antwoorden



Figuur 7. Nameting: “Weet je nog wat er in ons brein gebeurt wanneer we leren?”

Wanneer we de leerlingen in de diepte-interviews vroegen wat ze vonden van de workshop, bleken ze zich er nog maar weinig over te herinneren. Enerzijds kan dit wellicht verklaard worden doordat herhaling nodig is om een duurzaam leereffect te verrichten. Anderzijds kan het ook verklaard worden door de omstandigheden waarin de workshop heeft plaatsgevonden. “Het is een luidruchtige klas en ze hadden net een boeiende workshop rond seksualiteit gevolgd”, zo kregen we te horen van de coaches (persoonlijke communicatie, 25 april 2023).

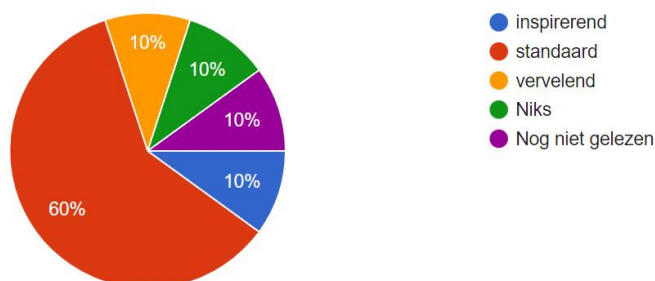
4.3.3 De poster (zie Bijlage I)

De reacties van de respondenten in de enquête op de poster leveren een gemengd resultaat op. Zes van de tien respondenten duidt het antwoord ‘standaard’ aan wanneer ze gevraagd worden wat ze van de poster vinden.

Ik vind de poster ...

10 antwoorden

 Kopiëren



Figuur 8. Nameting: “Ik vind de poster...”

De diepte-interviews geven een iets positiever beeld. Dat valt te verklaren doordat er slechts vier leerlingen zowel de enquête van de nameting hebben ingevuld als deelgenomen aan de diepte-interviews. Vooral Alice, de bedenker van de slogan die op de poster staat, is enthousiast. “Alice was er super trots op”, herinnert Xander zich. Dat blijkt ook in het diepte-interview. “Het is heel goed, want ik heb die zelf gemaakt”, vertelt Alice.

Of het ook gaat helpen om het BBBB-model toe te passen, zijn de meningen van de leerlingen verdeeld over. “De poster is grappig, maar dat helpt niet echt om dingen te snappen”, zo denkt Xander. Ella gelooft dan weer wel dat het kan helpen om het BBBB-model te automatiseren. “Als je in de klas bent, lees je alles wat op de muur staat”, aldus Ella.

4.3.4 Het BBBB-model (zie Bijlage J)

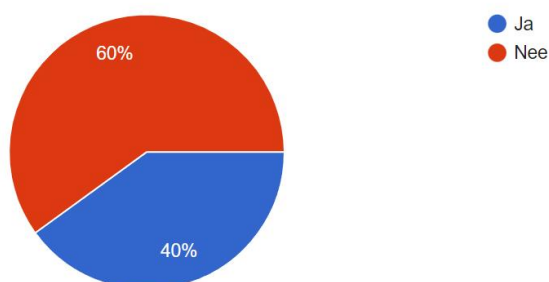
Waar tijdens de voormeting het BBBB-model bij de meerderheid van de leerlingen nog onbekend was, kunnen we nu vaststellen dat negen van de tien respondenten op de enquête de verschillende stappen van het BBBB-model in de juiste volgorde kunnen opsommen. Dat de leerlingen het model kennen, betekent echter niet noodzakelijk dat ze het ook gebruiken. Zes van de tien respondenten geven aan dat ze

de verschillende stappen van het model niet doorlopen voordat ze hulp vragen.

Ik doorloop de verschillende stappen van de beslisboom vóór ik om hulp vraag.

 [Kopiëren](#)

10 antwoorden



Figuur 9. Nameting: “Ik doorloop de verschillende stappen van de beslisboom vóór ik om hulp vraag.”

Uit de thematische analyse van de diepte-interviews blijkt dat vooral de stappen ‘brein’ en ‘boek’ als moeilijk worden ervaren. Zo geeft Ella aan dat ze “soms wel in paniek is” wat haar nog steeds verhindert om haar brein goed te gebruiken.

Enerzijds hangt de moeilijkheid van de stap ‘boek’ duidelijk samen met een laag geloof in eigen kunnen. “Ik ben niet zo goed in die dingen opzoeken in mijn boek”, vertelt Alice. “Ik weet het toch niet, dus waarom zou ik [in mijn boek] beginnen zoeken?”, vraagt Klaas zich af.

Anderzijds merken we op dat ook de gebruiksvriendelijkheid van ‘het boek’ zelf, hier ruim opgevat als de aangeboden cursus in welke vorm dan ook, een verschil kan maken. Zo vertellen Sofie en Xander dat ze wiskunde nu beter begrijpen dan in de voormeting. Wat in die periode veranderd is, is dat de leerkracht wiskunde video’s over de leerstof heeft gemaakt die de leerlingen ook kunnen raadplegen tijdens de flex-uren.

4.3.5 De beslisboom (zie Bijlage K)

Hoewel alle leerlingen die deelnamen aan de diepte-interviews aangeven dat ze het BBBB-model zouden aanraden, zijn ze veel minder positief over de beslisboom die hen zou moeten helpen om het toe te passen.

Wél expliciet positief over de beslisboom zijn Xander en Hannelore, twee leerlingen bij wie we een vermijdende neiging hebben vastgesteld en Hannah wiens hulpzoekende neiging we niet eenduidig hebben kunnen vaststellen. Vooral bij Hannelore is er een positief effect. “Ik stel nu meer vragen dan normaal en ik schrijf ze dan op”, vertelt ze. Hannelore geeft echter aan dat ze de beslisboom vooral buiten de flex-uren in andere vakken gebruikt.

De grootste kritiek van de leerlingen op het gebruik van de beslisboom is dat het verplicht moeten invullen van een papier niets bijdraagt aan hun leerproces. Ella en Edith, die het BBBB-model al sinds de lagere school kennen, spreken van “papierverspilling”.

Bovendien ervaren verschillende leerlingen het als een drempel om vragen te stellen. “Het is gewoon een extra barrière om vragen te stellen”, aldus Ella. “Telkens als we een vraag hadden, moesten we ook dat papier invullen, maar het feit dat ik een vraag heb, betekent wel dat ik daar al naar gekeken heb”, getuigt Alice.

Dat de leerlingen de beslisboom als een ontmoediging om vragen te stellen ervaren, wordt wellicht ook gevoeld door het gegeven dat ze in hun ervaring geen antwoord krijgen op de vragen die ze stellen. Dat kwam al naar boven in de voormeting en komt ook in de nameting naar boven.

Het meest duidelijk wordt dit opnieuw geformuleerd door Alice. “Ik vind dat het belangrijk is dat BBBB er is. Het helpt ook dat je niet direct naar de leerkracht gaat. Anders ga je later ook verwachten dat alles vanzelf gaat, maar je moet ook zelf dingen uitzoeken. Maar ik vind: als we dan een vraag hebben, dat er dan ook op geantwoord mag worden. Zonder dat ze dan zeggen: ja, vraag eerst aan je buur, want dat heb ik dan al gedaan. Of dat ik dan eerst een papiertje moet invullen.”

Drie leerlingen geven ook aan dat ze wanneer ze, zoals het BBBB-model voorschrijft, hulp aan hun buur proberen te vragen hier door de leerkracht op worden

aangesproken en gevraagd de stilte te bewaren. “Dan ga ik het aan mijn buur vragen en dan worden vaak leerkrachten boos omdat ik niet mag praten”, getuigt Edith. Klaas en Alice vertellen net hetzelfde.

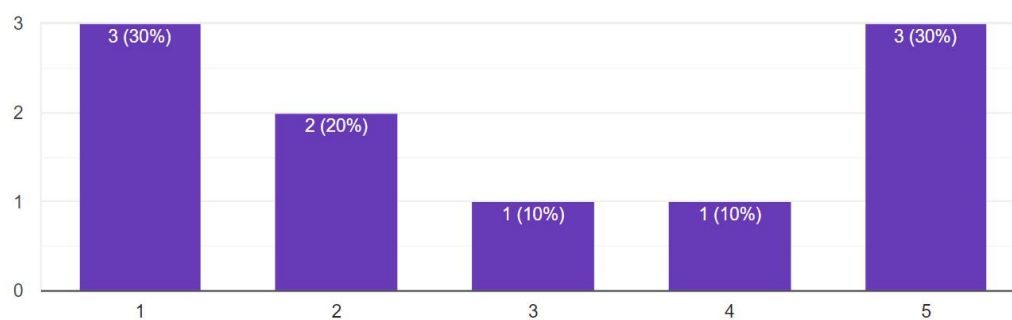
Gezien de impact van affectieve ervaringen zoals de aanwezigheid van angst of stress op het proces van hulp zoeken waar de leerlingen tijdens de voormeting over getuigden, begonnen we de beslisboom met de vraag: ‘Hoe voel ik me?’ Deze vraag diende ook als aanleiding om de coaches de mogelijkheid te geven om waar nodig sociaal-emotionele steun te bieden.

Uit de diepte-interviews blijkt dat de meeste leerlingen de bedoeling van deze vraag niet hebben begrepen. "Ik snap niet waarom dat je zo "happy" zou kunnen zijn als je een vraag hebt, want vaak ben ik dan gefrustreerd”, vertelt Edith. “Ging dat eigenlijk over de les of in het algemeen?”, vraagt Xander zich af. Een mogelijke verklaring hiervan kunnen we misschien vinden in de resultaten van de enquête. Slechts vier van de tien respondenten geven aan dat de coach erop ingaat wanneer ze een ontevreden smiley hebben aangeduid.

Als ik op de eerste vraag een ontevreden smiley heb aangeduid, vraagt de coach me waarom ik me niet goed voel.



10 antwoorden



Figuur 10. Nameting: “Als ik op de eerste vraag een ontevreden smiley heb aangeduid, vraagt de coach me waarom ik me niet goed voel.”

Nota. 1 = helemaal niet akkoord, 2= niet akkoord, 3=neutraal, 4= akkoord, 5= helemaal akkoord.

5. Bespreking en conclusies

Hulp zoeken hoeft geen teken van een te grote afhankelijkheid te zijn. Op een gepaste wijze hulp zoeken is net een belangrijke zelfregulerende vaardigheid die autonomie kan bevorderen (Karabenick & Berger, 2013; Von Spiegel, 2021; Ryan et al., 2005).

Om dat te doen is het belangrijk om een cultuur van hulp zoeken te creëren (Von Spiegel, 2021). Gezien Donohoo en Velasco (2016) benadrukken dat effectieve professionalisering dient te vertrekken vanuit de praktijk, namen we in dit collaboratief praktijkonderzoek het BBBB-model als uitgangspunt.

Uit de voormeting kwam echter naar boven dat dit model weinig actief gebruikt werd door de leerlingen. Verder identificeerden we verschillende uitdagingen met betrekking tot doeloriëntatie, affectieve ervaringen in de klas, de sociale relatie met de coach en de gepercipieerde effectiviteit.

Op basis van deze voormeting ontwierpen we een driedelige interventie. Ten eerste ontwierpen we een workshop over het brein om bij de leerlingen een growth-mindset te stimuleren. Ten tweede gaven we de leerlingen expliciete instructie met betrekking tot vragen stellen in de vorm van een beslisboom waarin ze het BBBB-model stapsgewijs doorlopen. Gezien het belang van de affectieve ervaringen en de impact daarvan op het proces van hulp zoeken beginnen we de beslisboom met de vraag: 'Hoe voel ik me?' Tenslotte lieten we de leerlingen op het einde van de workshop een slogan verzinnen die in de klas werd opgehangen met als doel dat ze zich het BBBB-model en de achterliggende principes kunnen eigen maken.

In de complexe context die in een klas hoe dan ook heerst, is het onmogelijk om bepaalde factoren te isoleren en dus ook heel moeilijk om directe effecten van een interventie vast te stellen (Gould, Sunbury & Dussault, 2014). Het lage aantal respondenten op onze enquête voor de nameting maakt dat probleem nog groter. Bovendien zijn we ons ervan bewust dat we in zowel de enquête als in de diepte-interviews peilen naar het perspectief van de leerlingen en dat het perspectief van de coaches hierop zeker een aanvulling zou kunnen zijn.

Toch kunnen we uit ons onderzoek een aantal voorzichtige conclusies trekken. Het lijkt erop dat onze interventies de bekendheid van het BBBB-model bij de leerlingen vergroot hebben. De leerlingen zijn ook positief over de principes van het BBBB-model, dus we raden aan om het te behouden en eventueel ook door middel van de poster aan alle klassen voor te stellen.

Het is onduidelijk in welke mate de workshop heeft geholpen bij het stimuleren van zelfvertrouwen en het bevorderen van een growth-mindset. In de voormeting stelden we een lage gepercipieerde effectiviteit vast bij een deel van de leerlingen, wat niet bevorderlijk is voor de ontwikkeling van de gepaste neiging tot hulp zoeken (Ryan et al., 2005). Ook in de nameting kwam naar boven dat verschillende leerlingen weinig zelfvertrouwen hadden wanneer het nodig is dat ze hun eigen brein moeten gebruiken of zelf in hun boek moeten kijken.

Hier lijkt het ons belangrijk om de mogelijke impact van de leeromgeving en de heersende doelstructuur als onderdeel daarvan te benadrukken (Kabernick & Berger, 2013). Voor een omslag in *mindset* volstaat een workshop sowieso niet, maar is een schoolcultuur belangrijk. Achter het zichtbare gedrag waarop wij in dit praktijkonderzoek voor een stukje hebben trachten in te werken, liggen zowel bij de coaches als de leerlingen waarden vanuit een mens- en wereldbeeld met bepaalde basisassumpties die dat gedrag meesturen (Maslowski, 2006).

De beslisboom lijkt, althans bij de leerlingen die deelnamen aan de diepte-interviews, een positief effect te hebben gehad voor leerlingen met een vermijdende neiging tot hulp zoeken (Ryan et al., 2005). We zouden, zeker voor deze leerlingen, daarom aanraden om de beslisboom als *tool* te blijven aanbieden. Bij leerlingen met een afhankelijk of een gepaste neiging tot hulp zoeken lijkt er geen sprake van een positief effect. De beslisboom wordt door hen in het beste geval ervaren als tijdverspilling, in het slechtste geval als een barrière om hulp te zoeken.

Leerlingen getuigen verder dat gevoelens van stress en angst een barrière vormen bij het zoeken van hulp. Dit komt ook overeen met de literatuur (Ryan et al., 2005; Von Spiegel, 2021). Om hierbij te helpen stelt Von Spiegel (2021) dat het belangrijk is om “fouten te verwachten en geduldig te zijn wanneer leerlingen hulp zoeken.” Ze stelt ook voor om in dat geval “meer te accepteren wanneer studenten

slecht geformuleerde hulpvragen stellen.” We raden daarom af om de beslisboom nog langer te verplichten. Aangezien verschillende leerlingen aangaven dat ze in het vorige lokaal ‘het Kolk’ een hoger welbevinden hadden, raden we de school verder aan om te bekijken of het mogelijk is om de flex-uren in een groter lokaal te laten doorgaan.

Uit de voormeting kwam verder naar boven dat slechts een minderheid van de leerlingen ervan overtuigd is dat de coaches zich bekommeren om hoe ze leren. Ook in de nameting komen problemen in de relatie tussen de leerling en de coaches naar boven. Zo zijn er bijvoorbeeld twee leerlingen die klagen dat gevraagd wordt om stil te zijn, wanneer ze zoals het BBBB-model voorschrijft een vraag aan hun buur proberen te stellen.

De sociale relatie met de leerkracht speelt een belangrijke rol in het ontwikkelen van een gepaste neiging tot hulp zoeken (Ryan et al., 2005). Om die te bevorderen stelt Von Spiegel (2021) dat het kan helpen om ook uitvoerende hulp te bieden. “Tegemoetkomen aan de vraag van de student naar uitvoerende hulp kan zorgen voor een vertrouwensrelatie.” Belangrijk hiervoor lijkt ons de aanwezigheid van een leerkracht die in staat is om op de vragen van de leerlingen te antwoorden. Gezien de video’s van de leerkracht wiskunde als hulp worden ervaren, raden we aan om te bekijken wat de leerkrachten van de andere vakken uit deze good practice kunnen leren om de flex-uren te verbeteren.

Tot slot wensen we nogmaals te benadrukken dat we ons voor het formuleren van aanbevelingen naast de literatuur baseren op ons onderzoek naar het perspectief van de leerlingen. Wat de school uiteindelijk met deze aanbevelingen doet is niet enkel principieel een keuze van de school. Het is bovendien belangrijk dat men bij een beslissing hierover ook rekening houdt met het perspectief van de leerkrachten.

Bronnen

- Boekaerts, M. (1997). Self-regulated learning: A new concept embraced by researchers, policy makers, educators, teachers, and students. *Learning and instruction*, 7(2), 161-186.
- Bolhuis, S., & Voeten, M. J. (2001). Toward self-directed learning in secondary schools: What do teachers do? *Teaching and Teacher Education*, 17(7), 837-855.
- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative research in psychology*, 3(2), 77-101.
- Cremers, P. H. M. (2012). Onderwijskundig ontwerponderzoek: Onbekend maakt onbemind? *OnderwijsInnovatie*, 14(1), 25-27.
- Dignath, C., & Büttner, G. (2008). Components of fostering self-regulated learning among students. A meta-analysis on intervention studies at primary and secondary school level. *Metacognition and learning*, 3, 231-264.
- Donohoo, J., & Velasco, M. (2016). *The transformative power of collaborative inquiry: Realizing change in schools and classrooms*. Corwin Press.
- Elliot, A.J. & Harackiewicz, J.M. (1996). Approach and avoidance achievement goals and intrinsic motivation: a mediational analysis. *Journal of Personality and Social Psychology*, 70, 461-475.
- Geduld, B. (2019). A snapshot of teachers' knowledge and teaching behaviour with regard to developing self-regulated learning. *Journal of Education (University of KwaZulu-Natal)*, (77), 60-78.
- Goddard, R., Hoy, W., & Hoy, A.W. (2004). Collective efficacy beliefs: Theoretical developments, empirical evidence, and future directions. *Educational Researcher*, 33(3), 3-13.
- Gould, R., Sunbury, S., & Dussault, M. (2014). In praise of messy data. *The Science Teacher*, 81(8), 31.
- GO!pro. (z.d.). *Zelfregulerend leren*. Geraadpleegd op 22 mei 2023, van <https://pro.g-o.be/pedagogische-begeleiding-leerplannen-nascholing/gepersonaliseerd-samen-leren/zelfregulerend-leren>

- Hattie, J. (2023). *Visible learning: The sequel: A synthesis of over 2,100 meta-analyses relating to achievement*. Taylor & Francis.
- Karabenick, S. A., & Berger, J.-L. (2013). Help seeking as a self-regulated learning strategy. In H. Bembenuity, T. J. Cleary, & A. Kitsantas (Eds.), *Applications of Self-Regulated Learning across Diverse Disciplines* (p. 237–261). IAP.
- Geraadpleegd op 23 februari 2023, van <https://www.researchgate.net/publication/281421112>
- Keulen, H., Voogt, J., van Wessum, L., Cornelissen, F., & Schelfhout, W. (2015). Professionele leergemeenschappen in onderwijs en lerarenopleiding. *Tijdschrift voor lerarenopleiders*, 36(4), 143-160.
- Martín-Arbós, S., Castarlenas, E., & Dueñas, J.-M. (2021). Help-seeking in an academic context: A systematic review. *Sustainability*, 13, 4460. <https://doi.org/10.3390/su13084460>
- Maslowski, R. (2006). A review of inventories for diagnosing school culture. *Journal of Educational Administration*, 44(1), 6-35.
- Peeters, J. (2022). *Zelfregulerend leren. Hoe? Zo! voor elke leersituatie, in elk vak en met elke leerling*. LannooCampus.
- Ryan, A. M., Patrick, H., & Shim, S. O. (2005). Differential profiles of students identified by their teacher as having avoidant, appropriate, or dependent help-seeking tendencies in the classroom. *Journal of Educational Psychology*, 97(2), 275–285. <https://doi.org/10.1037/0022-0663.97.2.275>
- Spruce, R., & Bol, L. (2015). Teacher beliefs, knowledge, and practice of self-regulated learning. *Metacognition and Learning*, 10, 245-277.
- Tschannen-Moran, M., & Barr, M. (2004). Fostering student learning: The relationship of collective teacher efficacy and student achievement. *Leadership and Policy in Schools*, 3(3), 189-209.
- van Veen, K., Zwart, R. C., & Meirink, J. (2010). *Professionele ontwikkeling van leraren: een reviewstudie naar effectieve kenmerken van professionaliseringsinterventies voor leraren*. NWO PROO. <https://www.nro.nl/sites/nro/files/migrate/PROO+Professionele+ontwikkeling+van+leraren+Klaas+van+Veen+ea.pdf>

- Van den Berg, E., & Kouwenhoven, W. (2008). Ontwerponderzoek in vogelvlucht. *Tijdschrift voor lerarenopleiders*, 29(4), 20-26.
- Vermijl. (2013). *Verslag over de doorlichting van GO! kunsthumaniora Brussel-Stad te LAKEN* (Nr49023). Onderwijsinspectie. Geraadpleegd op 22 mei 2023, via <https://docplayer.nl/111366730-Verslag-over-de-opvolgingsdoorlichting-van-g-o-kunsthumaniora-brussel-stad-te-laken.html>
- Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming. (z.d.). *Zestien sleutelcompetenties*. Onderwijs Vlaanderen. Geraadpleegd op 22 mei 2023, van <https://www.kwalificatiesencurriculum.be/zestien-sleutelcompetenties>.
- Von Spiegel, J. (2021). Helping students ask for help: A review of academic help-seeking and recommendations for student affairs professionals. *Acpa Developments*, 18(1). Geraadpleegd op 24 februari 2023, van <https://developments.myacpa.org/helping-students-ask-for-help-a-review-of-academic-help-seeking-and-recommendations-for-student-affairs-professionals-jacqueline-von-spiegel/>

Bijlage A. Operationalisatie enquête en interview voormeting

| Curatief, theoretische inzetten Variabele | Dimensies | Indicatoren | Items | Interview |
|--|---|--|---|--|
| <p>Het psychologisch en leerprofiel van de leerling</p> | | <p>Doeloriëntatie. (<i>Behoefte, prestatie, vermijding, prestatie</i>).</p> <p>Affectieve ervaring. (<i>Positief affect, onvrij, + bedreiging (14)</i>)</p> <p>Sociale relatie (<i>sociale effectiviteit, academische en socio-emotionele steun</i>).</p> <p>Gepercipieerde academische effectiviteit</p> <p>Prestatie</p> <p>Identificatie van een probleem.</p> | <p>Ik maak mijn flex-opdrachten omdat ik mijn vaardigheden wil verbeteren (1).</p> <p>Ik maak mijn flex-opdrachten omdat ik wil aantonen dat ik slimmer ben dan de andere leerlingen (2).</p> <p>Ik maak mijn flex-opdrachten zodat de anderen niet denken dat ik minder weet dan hen (3).</p> <p>Ik vind het leuk om in de flex-sessie te zitten (4).</p> <p>Als ik aan de flex-opdrachten aan het werken ben, maak ik me zorgen over problemen die ik niet begrijp (5).</p> <p>Ik stel geen vragen tijdens de flex-uren, want ik wil niet dom overkomen (6).</p> <p>Ik kan mijn standpunt aan mijn coach toelichten (7).</p> <p>De coach bekommert zich over hoeveel ik leer (8).</p> <p>Als ik verdrietig of overstuur ben, probeert de coach me te helpen (9).</p> <p>Ik ben zeker dat ik zelfs de moeilijkste flex-opdracht kan oplossen (10).</p> <p>Het gemiddelde van de leerling als we dat mogen vragen.</p> <p>Vaak besef ik achteraf dat ik de opdracht niet goed begrepen had (11).</p> <p>Als ik een probleem tegenkom, wil ik hem zelf kunnen oplossen (12).</p> <p>Als ik een probleem tegenkom, los ik hem zelf op om aan anderen te tonen dat ik het beter kan (13).</p> <p>Als ik een probleem tegenkom, vraag ik niet om hulp omdat ik niet dom of onbekwaam wil overkomen (<i>bedreiging</i>) (14).</p> <p>Als ik een probleem tegenkom, vraag ik niet om hulp omdat de coach me niet kan helpen.</p> <p>Als ik een probleem tegenkom, vraag ik niet om hulp omdat het te veel tijd in beslag zal nemen (16).</p> <p>Als ik een probleem tegenkom, vraag ik niet om hulp omdat ik het al geprobeerd heb en het niets oplevert (17).</p> <p>Als ik een probleem tegenkom, vraag ik niet om hulp omdat ik niemand wil storen (18).</p> | <p>Inleidende vraag: Als je "flex-uren" hoort, waaraan denk je?</p> <p>De consistentie van het antwoord aftoetsen: Sinds wanneer is het zo?</p> <p>Hulpmiddel: A4 blad met verschillende antwoorden: steer, coach, klasgenoten, lokaal, gevraagd, (lacune voor ander mogelijk veld).</p> <p>We kunnen het thema betrekken door zijn antwoord aanhouden: Ik zou jou antwoord aan dit thema verbinden, wat denk je ervan?</p> <p>Wekken de andere thema's iets bij jou op?</p> |
| | <p>Onderwerp: het duidelijk en berekend formuleren van hulpvragen.</p> <p>Duidelijk: begrijpbaar en toegesproken.</p> <p>Berekend: ze hebben een aantal stappen afgewerkt voordat ze om hulp vragen of teminste hebben ze erover nagedacht.</p> <p>Hoe reageren de leerlingen nu wanneer ze een probleem tegenkomen?</p> <p>Waar liggen de belangrijkste knelpunten?</p> <p>Hoe gaan ze om met het BBBB-model?</p> | <p>Het soort hulp: <i>liefde of rechtstreeks antwoord</i>.</p> <p>Als ik de coach om hulp vraag, verwacht ik een antwoord dat direct mijn probleem oplost (19).</p> <p>Als ik de coach om hulp vraag, verwacht ik uitleg of advies zodat ik alleen kan verdergaan (20).</p> <p>Als ik een probleem tegenkom, richt ik me het liefst tot de coach (23).</p> <p>Als ik een probleem tegenkom, richt ik me het liefst tot mijn vrienden (23).</p> <p>Als ik een probleem tegenkom, richt ik me het liefst tot mijn familie (23).</p> <p>+ Optie: anders.</p> <p>Als ik een probleem tegenkom, steek ik direct mijn hand op (24).</p> <p>Als ik een probleem tegenkom, stel ik een vraag aan mijn buur (24).</p> <p>Als ik een probleem tegenkom, probeer ik het eerst zelf op te lossen (24).</p> <p>Als ik een probleem tegenkom, sla ik het probleem over en doe ik de volgende oefening (24).</p> <p>+ Optie: anders.</p> <p>Wanneer de coach mijn probleem niet oplost, maar vragen stelt of tips geeft om me op het spoor te zetten, veel ik me: onbegrijpelijk, boos, bang, ik vind het uitdagend, ik ben in de war, ik voel me dom, het gebeurt nooit, lacune om een woord zelf in te typen (25).</p> <p>Tijdens de flex-uren krijg ik doorgaans antwoorden op mijn vragen (21).</p> <p>Tijdens de flex-uren zit ik vaak met vragen die onbeantwoord blijven (22).</p> <p>Waarvoor staat BBBB? Open antwoord (26).</p> | <p>Transitievraag: Stel dat je tijdens de flex-uren, een begrip tegenkomt dat je niet begrijpt, bv. kwalitatieve data. Wat doe je dan?</p> <p>Besluitende vragen: Kan je een voorbeeld geven van een flex-moment waarop je om hulp hebt gevraagd? Waarover ging het?</p> <p>De aard van het probleem, de noodzaak van de vraag, het soort vraag, de ontvanger van de vraag, het punt van de formulering, de relatie met de coach en klasgenoten moeten toegelicht worden.</p> <p>Subvragen: Hoe heb je de vraag gesteld? Aan wie heb je de vraag gesteld?</p> <p>De representativiteit van het voorbeeld aftoetsen: Is het altijd zo? Kan je andere voorbeelden geven. Tot wie richt je je nog? In welk geval, bv.?</p> <p>Als de leerling geen voorbeeld heeft: Stel dat je een flex-opdracht aant maken bent en er is een oefening die je helemaal niet begrijpt, je kan wat je leest niet aan iets bekends koppelen. Hoe reageer je?</p> <p>Examenhulpmiddel: de fasering van het hulpzoeken. Wanneer je dit theoretisch model niet je eigen ervaring vergelijk, wat denk je ervan? Welke stappen doorloop je? Wat vindt je het moeilijkste?</p> <p>Stel dat je een vraag stelt om een direct antwoord te krijgen en in plaats daarvan probeert de coach je het antwoord zelf te laten raden. Hoe reageer je?</p> | |
| <p>Hulp zoeken. Uitvoeringsfase.</p> | <p>Om hulp vragen</p> <p><i>Sociale effectiviteit, academische en socio-emotionele steun.</i></p> <p>Hulp krijgen</p> <p>Hulp verwerken.</p> <p>Bekeken</p> | <p>Wat berekent BBBB?</p> <p>Wat werkt het bij jou op?</p> <p>Gebruik je het? Volg je de verschillende stappen? Waarom?</p> <p>Hoe zou jij doen om het model aantrekkelijker te maken?</p> | <p>Besluitende vragen (2):</p> <p>Wat berekent BBBB?</p> <p>Wat werkt het bij jou op?</p> <p>Gebruik je het? Volg je de verschillende stappen? Waarom?</p> <p>Hoe zou jij doen om het model aantrekkelijker te maken?</p> | |
| <p>Hulp zoeken. Reflectiefase.</p> <p>BBBB model</p> | <p>Perceptie</p> <p>Gedrag</p> <p>Toe-eigening</p> | <p>Ik vind het BBBB-model nuttig, onttug, onbekend, lacune om een woord zelf in te typen (27).</p> <p>Ik denk altijd aan het BBBB-model wanneer ik een probleem tegenkom (28).</p> <p>Ik denk nooit aan het BBBB-model wanneer ik een probleem tegenkom (29).</p> <p>Wanneer ik een probleem tegenkom, denk ik aan het BBBB-model maar ik gebruik het niet (30).</p> | <p>Besluitende vragen (2):</p> <p>Wat berekent BBBB?</p> <p>Wat werkt het bij jou op?</p> <p>Gebruik je het? Volg je de verschillende stappen? Waarom?</p> <p>Hoe zou jij doen om het model aantrekkelijker te maken?</p> | |
| | <p>Eindvraag</p> | <p>Open vraag: Wat zou je helpen om hulp te vragen wanneer je vastzit met een oefening? (31)</p> <p>Open vraag: Wat zou je aanzetten tot nadenken voordat je een vraag stelt? (32)</p> | | |
| | <p>Eindvragen:</p> <p>De VUB-student van samen en vraag of het correct is.</p> <p>Hebben we iets over het hoofd gezien tijdens de discussie? Wij je nog iets toevoegen?</p> | | | |

Bijlage B. Operationalisatie enquête en interview nameting

| Doel | Variabele | Dimensies | Indicatoren | Items | Interview |
|---|-----------------------------|-----------|--|--|---|
| In welke mate lost de interventie het probleem op? | | | | Drie weken geleden heb je een workshop over het brein bijgewoond. Het doel hiervan was het vermogen van het brein beter te begrijpen. Weet je nog wat er in ons brein gebeurt wanneer we leren? Door te leren. - vermenigvuldigt zich het aantal neuronen. - worden de neuronen groter. - scheppen we relaties tussen de neuronen. Kies de juiste stelling: - Op 18-jarige leeftijd evolueert het brein niet meer. - Op 30-jarige leeftijd kunnen we niets meer nieuws onthouden. - Het brein past zich voortdurend aan. We zijn goed in een vak. - dankzij een aangeboren talent. - omdat we veel geoefend hebben. Twe-eigening BBBB-Model. De eerste stap van het model (brein) wordt met theoretische inzichten ingevuld. | <p>De VUB-student herhaalt het onderzoeksbeham: houding tijdens de flex-uren en meer bepaald hoe het aangepakt wordt wanneer men een probleem tegenkomt. We zeggen dat de dechname niet verplicht is en altijd stopgezet kan worden als de leerling dat wenst en dat de antwoorden anoniem zullen worden behandeld.</p> <p>Na het eerste interview hebben we verschillende interventies toegepast om de manier waarop men tijdens de flex-uren om hulp vraagt te verbeteren. (Het doel is dat het hulp vragen het leerproces ondersteunt).</p> <p>- Heb je deze interventies opgemerkt? - Wat vind je ervan? - Helpt het jou wanneer je tegen een probleem botst? - Hoe helpt het jou?</p> <p>- Heb je de laatste twee weken een vraag aan de coach gesteld? - Hoe is het verlopen? (toetsen hoe de beslisboom het proces veranderd heeft).</p> |
| Helpt de interventie de toe-eigening van het BBBB-model bevordert? | Workshop | | De eerste stap van het model (brein) wordt met theoretische inzichten ingevuld. De eerste stap van het model (brein) wordt met persoonlijke ervaringen ingevuld. | Tijdens de workshop werden verschillende vragen over je leerervaringen op de cursusbladzijde gesteld: Wat kan ik af? Welke uitdaging heb ik al overwonnen? Enz. Wat heb je uit deze oefening geleerd? In welke stemming was je toen de workshop plaatsvond? | <p><i>Hulpmiddeel: cursusbladzijde.</i> Wat heb je onthouden van de workshop? Het ging over het brein en zijn krachten. Welke complimenten heb je gekregen over je ervaringen? Welke zin heb je met je groep opgesteld? In welke stemming was jij tijdens de workshop? Wat was moeilijk bij deze workshop? Wat vond je interessant bij deze workshop?</p> |
| Hypothese: De beslisboom heeft een aanmoedigende werking op de leerlingen met vermijdende houding. | Interventie (alle facetten) | | De leerlingen kennen de verschillende stappen van het BBBB-model. De leerlingen doorlopen een aantal stappen voordat ze om hulp vragen. De eerste vraag van de beslisboom leidt tot het inzicht van zijn gevoelens. Sociaal-emotionele steun. Verdeling van het hulp geven van de beslisboom kan een discussiepunt met de coach vormen dat de sociale relatie verbetert. | Wat betekent het BBBB-model? Hoe gebruik je het? Welke stap vind je de moeilijkste? Waarom? Zou je het model aanraden? Waarom? Wat zou je antwoorden aan de coach die het model nuttig / onnuttig vindt? (de tegenovergestelde mening van de leerling stellen) | <p>Wat dank je van de beslisboom? (nuttig / onnuttig / lastig / ...) Waarom? Hoe heb je hem gebruikt? Tot welke stap ben je geraakt? Wat is het moeilijkste om in te vullen? Wat vind je van de eerste vraag? Wat is het voordel ervaar? Vraagt de coach op deze vraag door?</p> |
| Hypothese: Het doorlopen van de verschillende stappen heeft een remmende werking op de leerlingen met een afhankelijke houding. | Beslisboom | | De leerlingen herinneren zich aan de slogan. De poster legt een motiverend verband tussen de workshop en de beslisboom. | Wat voor staat BBBB? Nee. Waarom? + Hoe zou je de kennisboom verbeteren? Welke stap vind jij de moeilijkste? Waarom? De eerste vraag van de beslisboom betreft hoe jij je voelt. Hoe kan jij deze info gebruiken? Als ik op de eerste vraag een ontevreden smiley aangegeven heb, vraagt de coach me waarom ik me niet goed voel. Het gebruik van de beslisboom moedigt me aan vragen te stellen als ik het nodig heb. Sinds ik de beslisboom gebruik, stel ik minder vragen aan de coach omdat ik het antwoord zelf of met behulp van mijn baar vind. | <p>Hoeft de beslisboom iets veranderd in de manier waarop je vragen stelt? Heb je de indruk dat je meer of minder vragen stelt?</p> |
| Hypothese: De eerste vraag van de beslisboom kan een discussiepunt met de coach vormen dat de sociale relatie verbetert. | Poster | | De leerlingen herinneren zich aan de slogan. De poster legt een motiverend verband tussen de workshop en de beslisboom. | Wat vind je van de poster? (inspirerend, aanmoedigend, standaard, anders:) Weet je nog wat op de poster staat geschreven? Wat is nog iets kwijt over het BBBB-model, de workshop, poster en beslisboom? | <p><i>Hulpmiddeel: poster (niet onmiddellijk te tonen).</i> Wat vind je van de poster? (aanmoedigend, inspirerend, onbegrijpelijk, standaard, afgezaagd...) Weet je nog wat erop staat geschreven? Zou je hem in de plek waar je huiswerk maakt hangen? Waarom niet / ja?</p> |

Bijlage C. Diepte-interviews voormeting

Interview n°1: Xander

Wanneer er tijdens het interview iets is waarvan je denkt dat wil ik niet over spreken, je moet dat natuurlijk nooit. Het is eigenlijk maar gewoon zodat wij beter kunnen proberen om u te helpen.

Oké.

Oké. Ten eerste, als je die flex-uren hoort, of als je flex hoort, waaraan denk je dan? En ik ga je een papier geven dat je daarbij een beetje kan helpen om te zien waar je allemaal aan kan denken. Als ik het juist papier vind hé. Ja, hier voilà. Dus wat is er spontaan, je hoeft ook niet, als je dat nog niet hebt, wat is er spontaan dat er in je opkomt bij flex?

Saai.

Saai. Dat is duidelijk.

En hoe zeg je dat in het Nederlands, **struggling**?

Worstelen zou ik dat vertalen.

Ja, dat.

Ja.

Ja, vooral die twee dingen.

Oké. En waarom?

Omdat ik veel problemen heb met flex omdat ik snap dat niet zo direct wanneer dat mensen mij een opdracht geven, en **bij flex geven ze niet de uitleg, dan moet je zelf dat allemaal doen en ik kan dat niet.**

Je moet zelf allemaal doen, en hebt het gevoel ik kan het niet.

En dan gaat het vaak zijn **ja lees je opdracht, want de rest kan dat wel voor een andere reden, dan heb ik precies zo een beetje gemerkt zo. En dan zei de leerkracht zo van, lees de opdracht nog eens. Maar ik snap het allemaal niet en dan lukt dat niet.**

/12/

Ah en je hebt de opdracht dus dan eigenlijk al gelezen...

Ja.

... en je hebt het gevoel van ja, dat helpt niet als ik dat nog eens opnieuw doe.

Nee.

Heb ik dat juist?

Ja, ik heb meer uitleg nodig, stap voor stap dat ik weet wat ik moet doen anders...

Ja.

... gaat het gewoon niet.

Oké. Meer uitleg nodig. Oké, dat is duidelijk. Is er nog iets? Is dat altijd zo?

Ja.

Je zit nu in het?

Derde.

Derde jaar.

Ja.

Dus vorig jaar hadden jullie dan geen flex-uren?

Ja nee, we hadden dat ook, het was een beetje anders dan nu.

Ja.

Maar toen hadden we zo, moesten we Nederlands, Frans en wiskunde, en nu heb ik dat alleen voor wiskunde.

Ja, ja.

Maar daarvoor had ik dat ook wel...

Ja, hetzelfde gevoel eigenlijk.

Ja.

Oké, en zijn er nog andere aspecten dat je hebt. Zijn er nog redenen waarom je zegt saai en worstelen, behalve dat je eigenlijk dat je de opdracht.

Maar saai vooral omdat wiskunde me niet interesseert en ik haat dat echt.

Ja.

En ik ben er niet per se slecht in, maar ik weet niet... Als ik meer mijn best zou doen zou ik daar veel beter ik kunnen zijn. Maar ik, iets wat mij niet interesseert doe ik mijn best niet voor.

Ja. Weinig intrinsieke motivatie zal ik zeggen.

Ja.

Dat je zo ... voor wiskunde dan. Het is altijd aan wiskunde dat je werkt...

Ja.

Dat help waarschijnlijk niet om het heel spannend te vinden ...

Nee.

Oké. Als je tijdens die uren iets tegenkomt dat je niet begrijpt, wat doe je dan?

Dan panikeer ik een beetje. /3.4/

Panikeren, oké.

Ja, ja dan blokkeert mijn brein een beetje. En dan werkt het niet echt meer mee en dan kan ik niet werken en dan kan ik me niet meer concentreren en dan doe ik niets meer voor de rest van het uur. /3.4/

Oké. Ja, geen focus en dan doe je niets meer.

Nee.

Doe je niets meer. Is dat altijd zo?

Ja.

Altijd, ja. En kan je een voorbeeld geven dan van iets, voilà dat was er, ik begreep dat niet.

Maar dat heb ik bijna altijd omdat bij wiskunde snap ik dat vaak niet.

Ah

Dat heb ik wel, ik snap daar nooit iets van eigenlijk.

Ja, weet je een beetje het onderwerp, we zullen daar beginnen. Wiskunde, waar het over gaat nu.

Nu ga het over vraagstukken.

Vraagstukken

Denk ik, of zoiets.

Oké.

Ja.

Ja, en dan moet je, ik probeer gewoon voor te stellen, als je daar zit, waar je dan mee bezig bent, dat ik me er een beeld van kan vormen. Dan heb je een vraagstuk...

Ja.

En dan is dat een opgave of zo? Moet je oefeningen maken?

Ja. Daarstraks hadden we zoiets van, ze gaan een erfenis uitdelen als iedereen 10.000 euro krijgt dan is er nog 10.000 euro over, maar als iedereen nu 15.000 euro krijgt dan heb je 15.000 tekort. Hoeveel mensen zijn er en hoeveel geld moet je dan geven om dat even uit te laten komen?

Oké.

Dat snap ik allemaal niet.

Oké, oké. En dan lees je dat en dan denk je, hoe kan ik dat in godsnaam weten.

Ja.

En dan ...

Ik snap dat niet, het probleem is dat ik niet snap hoe ik daar aan moet beginnen.

Ja, ja. Ik ga je eventjes iets geven. Dat zijn stappen van hulp zoeken. Voilà. Heb je het gevoel dat je die dan doorloopt in je hoofd op een manier? En op welke manier?

Ik stop hier want ik ...

Ja wacht... Bij hulp. Ja. We zullen eventjes overlopen he. Dus eerst is er een probleem.

Ja.

Dus je leest van en zeg je dan meteen van er is een probleem?

Ja. Dat heb ik al direct door.

Ja.

Dan ik heb al vragen.

Dus ja, meteen, er is een probleem.

Ja.

En dan 2. Hulp nodig of gewenst.

Ja.

Denk je daar dan... Wat denk je dan?

Dan denk ik vaak dat ik een leerkracht een vraag zou moeten vragen. Maar ja, daar stopt het dan ook.

Leerkracht zou moeten vragen. Maar dat doe je niet als ik het goed begrijp. Oké.

Ja.

En waarom niet?

Ik weet niet, dat is zo. Maar ze zeggen vaak, want vaak als ze een vraag stellen, ze zeggen vaak dat ik de opdracht opnieuw moet lezen dus dan ben ik gestopt met vragen stellen. Het helpt toch niet.

Ja, je hebt het gevoel dat vragen stellen, dat je dan niet echt een hulp krijgt die je nodig hebt...

Ja.

...dus dan denk je van, ja dan ga ik het ook niet meer doen.

Ja, want vaak dan herlezen ze de opdracht mee en dan zeggen ze, voilà dat moet je doen, en dan zijn ze weg. En dat heb ik al tien keer gedaan, maar ik snap het nog altijd niet.

Ja, ja en dan daarna, wat doe je dan daarna?

Dan doe ik niets meer voor de rest van die les.

Ik weet niet, dat is een uur?

Ja, 50 minuten ja.

Ja. Een lesuur, dan zit je daar nog te zitten.

Ja.

Oké. Heb je ooit gehoord van BBBB?

Ja!

Ja! (lacht)

Ja.

Weet je wat dat betekend?

Dat is iets met brein, boek, buur en baas of zoiets.

Heel goed, ken je de volgorde?

Oh, shit wacht hé. Brein.

Ja.

Nee, ja. Buur. Ah nee wacht, nee wacht, moet niet eerst jouw brein dan jouw boek, dan jouw buur en dan jouw baas of zoiets? /3.1/

Ja. Goed. Brein, boek, buur, baas. En wat voor gevoel heb je daarbij? Of welke gedachtes?

Ik weet het niet.

Ik zal het hier leggen.

Ik weet niet. Het helpt niet echt. /3.3/

Positief? Negatief?

Maar nee, want zo vaak als je dan, als ik zelf nadenk, en dat werkt niet en dan zo in een boek vind ik het niet. En je vraagt je buur en dan hoor je eventjes iemand praten en dan wordt er gezegd dat je met je buur babbelt.

(lacht) Het is ok.

Ja hallo!

Ja, ja. Wacht ik ben het even aan het klungelen met mijn papieren. Het is oké. Dus je vraagt eerst je brein.

Ja.

Het lukt niet.

Nee.

Dan je boek.

Ja.

Dat is ook moeilijk. Dan doe je de buur en dan wordt de leerkracht boos. /12/

Ja en dan zeg je, maar meneer ik was aan het uitleggen. Nee, je mag niet praten in de les. Maar hallo!

Ah ja. Oké.

Ja en de leerkracht heb ik al vaak gevraagd maar die help mij niet, dus.

Ja.

Ja.

Gebruik je het eigenlijk nog wel het model? Doe je de stappen nog?

Nee.

Nee, dus eigenlijk daardoor, zeg je van ja, ik doe het eigenlijk niet meer.

Ja.

Niet meer, ook omdat de leerkracht, ja ik zal baas schrijven, je niet helpt. Oké. Wat zou je ertoe kunnen aanzetten om het wel te gebruiken? Of om het meer te gebruiken?

Ik weet dat niet eigenlijk. Ik weet niet direct dingen waardoor ik het meer zou gebruiken. Ik denk niet dat ik dat ooit zou gebruiken ook al doe je daar iets aan of probeer ik dat.

Ja, oké. Ja, niets schrijf ik.

Nee.

Nee, ook niet als bijvoorbeeld, stel dat je wel met je buur mag overleggen, als dat zou veranderen. Zou je dat ook niet helpen?

Ja, oké misschien wel.

Ja, maar je mag... ik geef het maar als voorbeeld. Je mag denken hoe jij het zou doen hé. Ik kan je niet garanderen dat dat exact gaat gebeuren. Het is nu de bedoeling dat jij zegt van kijk, wat is mijn idee erover eigenlijk.

Ja. Oké dat je misschien meer bij je burens zou mogen...

Ja.

... Niet echt samenwerken want ik haat samenwerken... maar dan zo... Een beetje samenwerken zonder samen te werken. /3.4/

Kan je dat uitleggen?

Dat je hulp aan elkaar mag vragen wanneer het nodig is maar dat je oefeningen niet samen doet, snap je? /3.4/

Ah ja, oké.

Samenwerken gaat dan.

Een waarom vind je dat of haat je dat?

Ja ten eerste omdat we met mensen moeten samenwerken. Dat zou...

Ja dus het sociale aspect.

Ja dus dat. En ook dan moet ik de controle gaan delen en dat vind ik niet leuk. /3.4/

Geen controle. Ja maar gewoon een vraag stellen, dat die je dan kan helpen dat zou je wel nog...

Ja.

Ja, omdat het dan op jouw voorwaarden is, mag ik het zo vertalen.

Ja.

Wat zou je kunnen helpen, dat je hulp gaat vragen als je vastzit met een oefening?

Oei. Ik weet niet. Dat is... Ja, ik weet het niet. Ik vraag niet zo graag hulp, dus ik weet niet. Ik zou dat niet...

Ja.

Ik weet het niet.

Wat houdt je tegen?

Met de leerkracht moeten babbelen en zo...

Met de leerkracht babbelen.

Ja, ja.

Oké. En wat dan specifiek?

Ja, ik weet niet. Zo ja, die leerkrachten helpen mij niet echt en dan zo, ze gaan toch niets doen en dan moet ik met hen babbelen en dan niets doen, ja ik weet niet. Ja.

Oké. Dus dan moet ik babbelen. Is dat dan ook het sociale aspect?

Ja.

Dat je tegenhoudt?

Ja.

Oké.

Maar soms vind ik dat niet erg, zoals nu heb ik daar geen probleem mee.

Ja.

Maar, mijn klas is heel luid en ik kan daar niet mee om.

Uw klas is heel luid?

Ja, heel vreselijk luid.

Ja.

Mijn vader heeft daarvoor al een mail naar het CLB, ja ik weet niet wat allemaal.

Ja.

En minder van, dat ik mij zo vaak moet concentreren.

Ja.

En dan wordt ik overprikkeld en zo en dan heb ik ook geen energie om te babbelen en zo, snap je?

Ja en dan ook... Ja. En dan neem je dat mee door de dag, dus ook tijdens die flex-uren.

Ja.

Zijn tijdens de flex-uren de klas ook luid?

Die zijn altijd luid.

Ja, oké.

Echt heel luid.

Maar tijdens flex is dat nog 10 keer erger. Omdat de leerkracht er niets van snapt en dan vindt die dat ik daar weer en dan begint ... En als Bram niet echt iets doet, Bram is dan de begeleider tijdens die flex-uren, die zegt niet dat ze stil moeten zijn. En dan komt ik zeer moe thuis en dan merkt mijn vader dat op en ja dan...

Ja, oké moeilijk.

Ja.

Ja, dus dat houdt je ook tegen eigenlijk tijdens die flex-uren. Ja, oké. Dus wat je tegenhoudt om een vraag te stellen. Dus mag ik nog eventjes vertalen, ten eerste, de algemene situatie, heel veel lawaai, overprikkeld, weinig motivatie, die wiskunde vind je ook al niet tof. Dus misschien in het algemeen al, en dan nog eens, is het soms moeilijk om met de leerkracht te babbelen en dan specifiek omdat je het gevoel hebt dat het niet per se gaat helpen.

Ja.

Dus wat zou dan kunnen helpen daarbij?

Dat is niet hoe ze de opdracht uitlegt, snap je? Dat is hoe wij, dat zij gewoon hun job doen in plaats van dat ze daar gewoon, ja ik weet niet. /12/

Ja. Niet de opdracht uitleggen, maar echt.

Ja dat ze het niet gewoon herhaalt want dat had ik ook al door. Dat heb ik ook al geprobeerd.

Hun job doen, is dat, bedoel je daarmee lesgeven eigenlijk?

Ja.

Oké. Als je een vraag stelt, denk je na op welke manier je die gaat stellen.

Nee, niet echt nee.

Nee. En wat zou je kunnen helpen om daar over na te denken van, zo ga ik die vraag stellen? Of zo ga ik die vraag stellen?

Hoe bedoel je? Wat zijn misschien de verschillende vragen, manieren van vragen te stellen misschien?

Ja dat je het probleem duidelijk maakt zeg maar.

Oh.

Waar heb ik precies hulp bij nodig.

Oh ja dan doe ik dat wel. Dan leg ik wel uit dat ik DAAR een probleem mee hebt, denk ik.

Ja.

Met dat specifiek ding.

Ja. En heb je dan het gevoel dat het begrepen wordt door de leerkracht, wat dan precies je probleem is?

Vaak, nee dan verstaan ze me niet.

Ja.

Dan zit ik het helemaal uit te leggen en zeggen ze, ah ja ik snap het. Maar dan heb ik geen zin om uit te leggen dat dat het niet was, maar... oké.

Ja.

Ja.

En denk je dat er een manier is waarop dat zou kunnen verbeteren? Dat het duidelijker is wat dan precies het probleem is? Dat er misschien ook duidelijkere hulp zou kunnen komen?

Nee, ik weet niet.

Niet meteen.

Ik denk niet dat... Nee. Want ja, ik doe mijn best om dat te verduidelijken maar dan snappen ze er nog altijd niets van.

(lach) Ja, oké. Oké, geen probleem. Ik ga nog eventjes overlopen wat je precies gezegd hebt. Het is gewoon zodat ik goed weet dat ik je juist begrepen heb. En dan ga ik nog vragen of je dingen hebt, dat je kan aanvullen, of dat je in het algemeen nog dingen wilt zeggen ten eerste over de flex-uren en ten tweede over, ja vragenstellen of hulp zoeken. Dus de flex-uren, de 2 woorden die in je opkwamen waren saai en worstelen heb ik geschreven of struggling. Dat komt omdat je al moeite hebt met die wiskunde, dat interesseert je niet bijzonder. En omdat je, specifiek dat vragen stellen moeilijk is omdat, je stelt een vraag en dan zeggen ze, ja zoek het zelf, of ze herhalen de opdracht eigenlijk.

Ja.

Terwijl dat je die opdracht al gelezen had. Ja. Als je een begrip tegenkomt dat je niet begrijpt of iets wat je niet begrijpt, wat je dan doet is dat je eigenlijk blokkeert en dan uiteindelijk niet meer gaat doen. Dat heeft misschien ook te maken met wat je daarna zei, van dat er ook veel lawaai is tijdens flex-uren, dat je overprikkeld bent, dat de algemene toestand misschien ook moeilijk is.

Ja.

Het BBBB-model kende je, kon je al zeggen. Maar meestal begin je bij brein, dat lukt niet. Boek, dat is moeilijk. Vraag je het aan een buur en dan wordt de leerkracht boos, eigenlijk omdat je niet mag praten, dus dan stopt het daar. Als je dan toch een stap verdergaat en het aan de leerkracht vraagt dat is het wat ik daarnet zei, oké, opnieuw de opdracht uitleggen en dan verloopt de communicatie niet goed of begrijpen ze je vraag niet. Het is in ieder geval niet dat je antwoord krijgt op je vraag. Is dat samengevat, ongeveer, jouw boodschap? Wat je zegt over de flex-uren? Is er iets wat je daar nog aan wilt toevoegen?

Nee niet echt nee.

Over de flex-uren?

Nee.

Dat je zegt van...

Ik wil eigenlijk wel iets zeggen van...

Ja.

Ik vind het vervelend dat we allemaal zelfstandig moeten zijn. Ja ik weet niet waarom de rest van mijn klas dat allemaal kan, maar ik kan dat niet.

Ja, je vindt het moeilijk om zelfstandig te zijn en hebt het gevoel dat je dat niet kunt. En de rest van de klas lukt het moeilijker, preciesmakkelijker.

Ja.

Ja, sorry.

Het is oké. Ja.

En dat is eigenlijk niet motiverend.

Nee.

Ja. Want het vaak zo, dan zegt de leerkracht tegen mij, ja ik snap het niet. Ja kijk de rest van de klas kan dat wel.

Ah ja.

Lees gewoon de opdracht en je zal het wel snappen. Maar, oh ik wordt daar zo kwaad van.

Ja.

Ik snap het echt langs geen kanten.

De rest van de klas kan het wel, de leerkrachten zeggen dat ook, dat zorgt een beetje voor frustratie zal ik zeggen.

Uhum.

Ja. En dat is... En daardoor loop je eigenlijk nog meer vast. Oké. Dat is ook duidelijk. Is er nog iets?

Nee.

Dat je wilt toevoegen. Nee, oké. Ik denk dat dat duidelijk is.

Oké.

Heel hard bedankt voor de medewerking.

Dat is graag gedaan.

Dank u wel!

Interview n°2: Ella

Ik informeer Ella dat ze niet verplicht is het interview af te leggen en dat ze er op elk moment mee kan stoppen. Ze heeft haar toestemming gegeven voor de opname van het interview.

[We horen muziek in de achtergrond]

I - Ik ben geen professionele interviewer dus ik heb een vragenlijst opgesteld die ik ga doorlopen. Als je flex-uren hoort, waaraan denk je?

R - Euh meestal, extra-oefeningen van wiskunde, Frans of Nederlands.

I - Welk vak heb je uitgekozen voor de flex-uren?

R - Momenteel doe ik Frans.

I - Ik heb hier verschillende thema's opgeschreven. [Interviewer toont een blad met de volgende woorden: doelen, coach, gevoelens, sfeer, klasgenoten en "..."]. Welk zou je uitkiezen wanneer je aan flex-uren denkt?

R - Coach eerder. Hij is er om je te helpen of extra-steun te geven.

I - Ja. Lukt het? Ik denk dat de coach niet de vakleerkracht is.

R - Niet altijd. Soms wel.

I - En ben je tevreden met de manier waarop de coach aanwezig is tijdens de flex-uren?

R - Ja, meestal wel.

I - Wat zijn je doelen wanneer je naar een flex-sessie gaat? Wat wil je bereiken?

R - De leerstof die we dan krijgen wel te begrijpen. Meestal kan ik niet alle oefeningen af omdat dat meestal ingewikkeld is voor mij. Maar als ik het gewoon begrijp, ben ik meestal al tevreden.

I - Zijn er te veel oefeningen?

R - Nee, ça va. Voor sommige mensen, krijgen ze die wel af. Maar soms ook niet.

I - Stel dat je tijdens de flex-uren een begrip in het Frans niet begrijpt, wat doe jij?

R - Dan vraag ik het.

I - Aan wie?

R - Soms aan een vriendin of zo, soms aan de leerkracht.

I - Oké. Kan je een voorbeeld geven van een flex-moment waarop je om hulp hebt gevraagd? Als je aan de laatste flex-sessies denkt, kan je je aan een moment herinneren waarop je de hand in de lucht gestoken hebt?

R - Ja gewoon, een werkwoord dat ik niet begreep hoe je dat moest vervoegen of in welke tijd het stond.

I - En dat heb je aan de coach gevraagd?

R - Ja!

I - En heeft hij je vraag kunnen beantwoorden?

R - Euh ja.

I - Had je het vroeger aan een vriend gevraagd?

R - Ja, ik had eerst aan een vriend gevraagd en ze had hetzelfde probleem.

I - En was het antwoord wat je verwachtte?

R - Ja. [Gelach]

I - Ja. Omdat soms verwacht je een bepaald antwoord en de coach probeert je iets te laten raden bv. of hij geeft jou geen rechtstreeks antwoord. Hoe reageer je dan?

R - Het is soms een beetje ambetant want je hebt het al geprobeerd om het te begrijpen. Als je het niet weet, dan pas ga je het vragen en als ze dan nog zo zijn bv. "maar denk nog eens goed na". Dan ben je zo, maar ik heb al nagedacht. En dan zit je soms langer vast bij een oefening en dat is wel irritant, je wil gewoon een beetje vooruit kunnen.

I - Dus voordat je de vraag aan de coach stelt, probeer je het zelf naar te zoeken.

R - Ja. Anders ging ik geen vragen stellen.

I - Voor de vervoeging van het werkwoord bv., heb je tijdens de flex-uren ook toegang tot internet?

R - Ja. Toen heb ik het eerst opgezocht maar op de website die ons was aangeraden, waren er twee verschillende antwoorden. Het was iets raar. Het was verwarrend.

I - Oké. Je kon dus echt niet verder zonder hulp.

R - Ja.

I - En is er nog een ander voorbeeld waaraan je denkt?

R - Niet direct.

I - Als je een vraag stelt, denk je soms: ik had het zelf kunnen antwoorden?

R - Ja, soms wel. Ik kan er geen voorbeeld van geven, denk ik. Dat blijft niet echt bij.

I - Hier is er een lijst van stappen die we doorlopen wanneer we een probleem tegenkomen. [Interviewer toont een blad met de acht stappen geïdentificeerd door Stuart Karabenick]. Het gebeurt vaak onbewust maar er zijn onderzoekers die het probleem echt aangepakt hebben en alle stappen die we onbewust doorlopen zo duidelijk in kaart hebben gebracht. Dus eerst stellen we vast dat er een probleem is. Er zijn mensen die denken dat er een probleem is omdat ze erover niet nagedacht hebben bv. Daarna vraag je je af of je hulp nodig hebt. Misschien kan je het alleen oplossen bv. Daarna stel je vast of je om hulp zal vragen, je weegt de voordelen en nadelen af. Dan, welk soort hulp nodig is? Verwacht ik een rechtstreeks antwoord of tips om zelf verder te kunnen gaan? Aan wie zal je om hulp vragen? En dan komt het moment waarop je echt om hulp vraagt. Hier moet je de vraag goed kunnen formuleren, soms is het niet vanzelfsprekend. Daarna krijg je de hulp en dan eist het ook dat we open blijven omdat de leerkracht misschien op een andere manier zal antwoorden dan we het verwacht hadden en daarna gaan we hulp verwerken. Het betekent dat we gaan evalueren of het antwoord het probleem heeft opgelost en als we in de toekomst weer om hulp gaan vragen of niet. Wat vind je ervan?

R - Je doet dat wel maar dat is meestal onbewust, denk ik. Want "is er hulp nodig?", als je hulp uiteindelijk gaat vragen, daar denk je er niet echt bewust bij na. Ik denk ook dat ik niet alle stappen echt bewust zal nemen. Als ik vind dat ik hulp nodig heb, ga ik onmiddellijk hulp vragen en dan we gaan zien. Dat het in mijn hoofd veel sneller gaat als zo aparte stappen.

I - Is er een stap die je moeilijker vindt dan de anderen?

R - Euh. [nadenken] Niet echt, denk ik. [de bel klinkt] Misschien wel hulp krijgen omdat ik soms niet krijg wat ik had verwacht dat ik ging krijgen of dat de leerkracht mijn vraag fout heeft begrepen of zo, dan is het moeilijk. Maar meestal is dat wel oké.

I - Gebeurt het vaak dat de leerkracht niet begrijpt wat je vraagt?

R - Dat gebeurt wel af en toe omdat ze beter (woorden) bezig zijn en ze willen ons snel de uitleg geven van alles maar soms heb ik een specifiekere vraag of bij een uitzondering een vraag en dan beginnen ze andere dingen uit te leggen.

I - Dan moet je het bijsturen.

R - Ja.

I - De leerkrachten moeten er ook voor open zijn eigenlijk.

R - Ja.

I - Wat zou je helpen om hulp te vragen wanneer je vastzit met een oefening?

R - [Geen antwoord].

I - Ja eigenlijk heb je de vraag al beantwoord, het is meer een vraag voor de leerlingen die moeilijkheden hebben om vragen te stellen.

I - Ken je het BBBB-model?

R - Ja nu wel maar op de (woord) heb ik het fout ingevuld. Ik had er toen niet bij aan gedacht. Het is brein, boek, buur, baas. /3.1/

I - Wanneer heb je het geleerd?

R - Ik denk, in de lagere school ook al. Maar ook hier op school in de eerste jaren. /3.1/

I - Gebruik je het?

R - Niet echt super bewust of zo, maar ik weet wel dat ik eerst moet nadenken, dan even kijken in mijn boek en dan gewoon vragen stellen aan mijn burens of aan de leerkracht. /3.2/

I - Doe je het? Wanneer je tegen een probleem botst, probeer je zelf te zoeken naar je herinneringen, naar een oplossing.

R - Meestal wel maar soms ben ik een beetje in paniek of zo en dan blokkeert dat en dan wil ik eerst snel hulp vragen maar eigenlijk zou ik het zelf gekund hebben. Maar dat is meestal wanneer ik thuis moet werken, huiswerk of zo. /3.4/

I - Is het heel verschillend wanneer je thuis werkt en tijdens de flex-uren?

R - Niet heel verschillend, maar toch wel anders want je hebt ook geen medeklasgenoten bij jou waar je vragen aan zou kunnen stellen, die misschien met dezelfde oefeningen bezig zijn. Maar meestal als ik een oefening niet snap of zo en mijn ouders kunnen me niet uitleggen dan stuur ik een berichtje naar een klasgenoot of zo. Die kan me wel uitleg geven. /11/ /samenwerking/

I - Hoe zou jij doen om het model aantrekkelijker te maken?

R - Ik denk gewoon dat voor mensen van onze leeftijd dat niet zo interessant is om zo een stappenplan waarvan je denkt "ik doe dat wel eigenlijk". We gaan daar niet zo stapje per stapje over nadenken omdat het gewoon te lang duurt, snap je? Da's logisch. /4.1

I - Ja. Je vindt het logisch. Maar denk je dat alle leerlingen dat logisch vinden?

R - Nee, waarschijnlijk niet.

I - Wat zou je aanraden aan de leerlingen die het niet logisch vinden en de hand direct omhoog steken zonder na te denken?

R - Eerst nadenken [Gelach]. Ik weet niet, da's moeilijk om te zeggen, maar gewoon "rustig blijven ook gewoon als je direct uw hand in de lucht wil opsteken of in paniek zit of zo", is dat ook stressvol en als je eerst gewoon eens goed ontlaadt, de opdracht nog eens leest en dan gewoon nog eens rustig proberen na te denken en misschien ook effen in je boek kijken want soms ben je op een pagina waar de uitleg niet staat maar het staat gewoon op de vorige pagina.

I - Ja. Dus misschien zou de eerste stap moeten zijn: zich geruststellen wanneer we een probleem tegenkomen.

R - Ja. Misschien wel.

I - Stel dat ik voor een oefening sta en ik raak in paniek omdat ik haar niet begrijp. Het is stressvol. Wat zou jij doen om tot nadenken aan te zetten?

R - Eerst: rustig worden en dan gewoon de oefening opnieuw lezen. Misschien de uitleg die je erbij gekregen hebt opnieuw lezen en als je het dan altijd niet snapt, vragen aan een klasgenoot en dan aan een leerkracht als die het ook niet snapt. Maar vooral dat rustig worden is belangrijk want anders ga je in paniek raken en sowieso de oefening niet meer kunnen begrijpen want je bent te veel bezig met het in paniek zijn.

I - Het is moeilijk. Wanneer ik in paniek raak bv., is het moeilijk afstand te nemen met de paniek. Hoe kunnen we doen om de paniekaanval te stoppen?

R - Ik weet het niet, ik heb hetzelfde probleem mee.

I - Het is interessant omdat we, we werken met drie op dit project, we gaan een tool ontwerpen om jullie aan te moedigen dit stappenplan te volgen. Daarom ben ik ook ideeën aan het verzamelen voor de interventie die we gaan doen en het rustig worden is een goede piste.

Oké. Ik ben tot het einde van mijn vragenlijst gekomen. Is er nog iets dat je wilt zeggen in verband met alles wat we gesproken hebben?

R - Nee, niet echt.

I - Ik heb wel nog een vraag. Je volgt de richting Woord. Waarom heb jij voor deze richting gekozen?

R - Omdat ik het heel leuk vind om te doen. Ik vind het heel interessant. Ik kan ook mezelf zijn als ik op een podium sta. Ik wou alleen maar beter in worden, er meer over leren, mijn creatief brein loslaten.

I - En wat doe jij om inspiratie te vinden, wanneer je iets moet schrijven bv.?

R - Boeken lezen, online kijken of gewoon een wandeling maken of zo.

[Einde van de opname].

Interview n°3: Alice

Oké, dus mijn eerste vraag is: als je flex-uren hoort, of het vak flex...

Ja.

Waarom denk je dan spontaan? En om daar een beetje bij te helpen, hebben we dit blad eigenlijk een beetje om ook hé, de verschillende dingen waarover je iets zou kunnen zeggen. Maar zeg eerst maar spontaan eigenlijk.

Ik denk vooral aan zelfstandig werken en aan dingen die je moeilijk vindt.

Oké.

En als je het niet snapt, dan kan je hulp vragen aan de coach die daarbij zit.

Ja.

Maar meestal is het wel de bedoeling dat je het alleen doet.

Oké. En vind je dat een goed concept? Een leuk concept? Een interessant?

Dat is wel gemakkelijk om zelfstandig te leren zijn, maar ik bedoel als je het niet begrijpt is dat soms wel moeilijk, als ze zeggen probeer het nog eerst eens zelf.

Ja, ja.

Maar ik heb dat al geprobeerd en het is daarom dat ik dan hulp vraag en dan zeggen ze nog eens, probeer het eerst nog eens zelf, ja.

Probeer het eerst nog eens zelf. Ja, ja. Ik ga eventjes, ik ga het toch een beetje proberen op te schrijven.

Ja, dat is oké.

Maar... Oké, dat is goed. Als je... Als je dus iets tegenkomt dat je niet begrijpt, wat doe je dan? Dus stel: je vraagt hulp, zoals je net zei, of wat doe je dan wel?

Soms kijk ik gewoon naar mijn papier voor 10 minuten lang en dan vraag ik het een keer... /3.2/

Ja.

... misschien is aan een vriend of vriendin van mij. En als die zeggen: ja ik begrijp dat ook eigenlijk niet... /3.2/

Ja.

Ofwel ga ik dan naar de volgende oefening, oftewel vraag ik het dan zo aan de leerkracht die erbij is. /3.2/

Ja, oké, oké. En kan je een voorbeeld geven van zo'n moment van iets wat je niet begreep? Dat je dan hebt moeten vragen?

Bij flex doe ik Frans dus dat was met de werkwoorden dat ik echt niet begreep wat ik moest doen. En dan heb ik dat aan Esther gevraagd want niemand begreep dat. Ze heeft dat eerst algemeen wat uitgelegd.

Ja, Esther dat is je coach, of?

Ja.

Ja, oké.

Allé, dat valt af... soms is dat een keer iemand anders die erbij staat, maar meestal is dat wel Esther. Maar nu doen wij zo een project dus dat is niet, dat is nu met gewoon de Franse leerkracht die erbij is.

Ja, oké. Voor die vraag heb ik nog een, heb je dit al... Heb je deze stappen al ooit gezien?

Ja.

Ja, en heb je die dan toen overlopen?

Euhm...

Dus eerst was er Frans, het waren werkwoorden, dat heb ik goed begrepen he?

Ja.

Dus eerst is er een probleem, dus ik neem aan van wel.

Ja.

En dan, hoe heb je dit proces eigenlijk doorlopen? Kan je dat een beetje proberen...

Ja dat was eigenlijk op de computer. En eerste had ik dan zelf op de computer geprobeerd.

Ja.

Maar ik snapte Google niet zo goed.

Uhum.

Dan heb ik het gevraagd aan degene die naast mij zat en die snapte dat ook niet.

Ja.

Dus dan hebben we met ons twee gevraagd...

Ja.

... Aan de coach. En dan zei die... heeft die wel gewoon uitleg gegeven. Dan hebben we het zelf nog eens geprobeerd maar toen snapte ik het nog steeds niet dus heeft ze zo eerst wat oefeningen samen met ons gemaakt.

Ja.

En dan pas was ik mee. /11/

Ja, oké. Ja. Maar het heeft dan wel geholpen uiteindelijk dat je hulp gevraagd hebt. Dus dit voorbeeld is dan wel, is een positief voorbeeld.

Ja, dat wel.

Ja, oké. En is dat meestal, dat je het gevoel hebt dat het positief is?

Eigenlijk is dat... ik kan dat niet zo goed zeggen. Dat is... af en toe helpt dat een keer en af en toe maakt dat echt niets uit dat je een vraag stelt. Dan zeggen ze gewoon van: ja kijk nog eens, het is eigenlijk de bedoeling dat je het alleen doet.

Ja.

En dan willen ze u gewoon niet, ...

Ja.

Precies willen ze u niet helpen. En ja.

Ja.

Dan helpt dat ook niet want als ik het niet begrijp, ja...

En hoe ervaar je dat dan als je zegt van: ik moet alleen werken. Is dat dan... ik heb het gevoel... frustrerend een beetje, of?

Maar ik werk graag alleen, maar ja...

Ja.

... als ik het niet begrijp, vind ik dat wel ambetant dat ze dan niet willen helpen.

Ja.

Dat is dan wel zo van allé...

Ja.

Dat is toch waarom dat je hier bent.

Ja, oké. Oké ca va. De volgende vraag: BBBB, weet je wat dat betekend?

Nee.

Nee? Oké, dan gaan we dat tonen wat dat betekend. Het is eigenlijk iets van jullie school.

Oei.

Het is dit. Ik zal het u gewoon geven he.

Ah ja. Ik heb dat eigenlijk nog niet gezien. Ik snap wel van waar dat het komt.

Nog niet gezien? Ah ja oké. Oké dus ja, je snapt brein, dus als je vragen hebt, eerst zelf nadenken. Dan uw boek. Dan aan een buur vragen en dan, ja, baas of de begeleider.

Ja.

Dan aan de degene die dat het kan uitleggen.

Ja, ik vind dat wel een goed systeem zo. /3.3/

Ja. Dus spontaan, wat voor gevoelens, eerder positief...

Ja dat wel. Ik zou het wel dom vinden mocht je niet eerst zelf nadenken en direct vragen.

Ja, oké oké. En gebruik je het ook?

Het boekgedeelte sla ik meestal over, wel. /3.2/

Oké.

Maar ik denk wel na en dan vraag ik het aan mijn buurman. Ik ga meestal niet in mijn boek gaan kijken. /3.2/

Oké En waarom?

Ik weet dat niet dat allemaal... Ik vind dat niet zo... Ik ben niet zo... ik begrijp niet gemakkelijk dingen als ik dat moet lezen. Ik heb het liever dat het uitgelegd wordt.

/3.2/

Ja, ja dus als er moeilijke... je hebt liever dat je moet luisteren dan dat je zelf moet lezen.

Ja.

Ja, ja dat begrijp ik wel. Ja, oké. En wat zou er je toe aanzetten om het model meer te gebruiken of wel te gebruiken of...

Maar ik gebruik het wel een beetje maar... Ik denk dat dat niet altijd... ik denk dat ik niet de enige ben die dat niet altijd doet, dat dat soms, allé, ik bedoel.

Ja, ja dat denk ik ook hoor. Ja, ja.

Ja.

Ja, we zullen meer... het is ja, we hebben ook de vragenlijst daarvoor een stukje voorgesteld en we zien ook dat niet iedereen het gebruikt.

Ja.

Het is daarom ook, denk je dat er iets zou kunnen zijn, een hulpmiddel dat je het dan makkelijker zou kunnen gebruiken?

Ik denk dat niet. Ik denk dat dat gewoon zo is.

Ja.

Allé, je kan niet iemand verplichten om na te denken over een oefening. /3.2/

Dus het is eerder u, dus eerder hoe je u... zeg maar de keuze dat je maakt...

Ja.

Zeg of je maar er zin in hebt of dat je... je hebt een moeilijke dag, die dag. Of ja...

Ja.

Dus dan denk je, ik ga rapper mijn hand opsteken. Begrijp ik het goed?

Ja.

Ja, terwijl als je, meer geconcentreerd, meer gemotiveerd, dan ga je sneller zo eerst eigen brein en dan bijvoorbeeld ...

Ja.

Ja, oké. Dus als dat bijvoorbeeld, ik zeg nu maar, in uw klas of zo zou ophangen, heb je het gevoel dat het een verschil zou maken of gaat dat herinneren?

Nee, ik denk dat...

Nee, oké. Ja ik zeg maar, stel maar iets voor. Wat zou je aanzetten om hulp te vragen wanneer je vast zit? Heb je soms ook dat je net geen hulp vraagt?

Ja.

Ja.

Ik heb gewoon geen zin in leerkrachten dan.

(lacht) Oké.

Maar dan doe ik gewoon een andere oefening en dan zie ik wel of... als de rest af is en dat is echt die ene oefening die ik niet begrijp, of dat gaat daar op verder, ja...

Ja.

Dan ga ik het wel vragen of dan zoek ik het zelf wel uit. Maar ja soms vraag ik wel gewoon geen vragen omdat soms heb ik het gevoel dat het domme vragen zijn en wat ze dan gaan denken, oei. /7/ /bedreiging/.

Ah ja oké, dus dat je denk van: ik durf die niet stellen want dan gaan ze denken dat ik het niet begrijp.

Zoiets.

Ja, oké. Oké dat kan. Dus dat is wat je zou doen aanzetten om vragen te stellen als het eigenlijk nodig is. Is er ook iets dat je denkt dat zou me kunnen helpen om eerst zelf na te denken voor ik een vraag stel? In het omgekeerde geval.

Ik denk dat ik dat gewoon zelf doe ook. /3.2/

Ja.

Dat je dat... ik weet niet ik denk niet dat daar een oplossing voor is. Dat dat gewoon gebeurt. En als je dat niet doet, dat is dan je eigen fout.

Oké.

Ik weet niet of dat daar iets voor bestaat om dat... ja.

Oké.

Je moet gewoon denken aan je punten, denk ik.

Denken aan uw punten.

Ja.

Oké. Ik ga eventjes kijken wat ik ongeveer heb genoteerd. We kunnen dat even samen overlopen, zodat ik je juist samenvat.

Ja.

En dan kunnen we nog zien of dat er nog iets is wat je wilt toevoegen of dat is er niet geweest. Maar dus ik heb genoteerd: Als jij aan ... ja mijn balpen is een beetje stuk... Als jij flex hoort dan denk jij aan zelfstandig werken. Je vindt het principe op zich wel goed, maar soms is het moeilijk als de coach zegt van ja denk zelf eens. Maar dan zeg jij: ja ik heb zelf gedacht maar ik...

Ja.

... kom er eigenlijk niet uit. Als je iets niet begrijpt... Ik heb eerst: dan staar je lang naar je boek, heb ik, en dan ga ik kijken of je hulp kan vragen. Soms eerst aan je buur, soms, en dan steek je ook je hand op.

Ja.

Het boek dat vind je moeilijker, heb ik onthouden. Ja?

Ja.

Dus zo'n voorbeeld is Frans. Een positief voorbeeld is toen met Frans bij de werkwoorden. En toen heb je het gevraagd en toen is er wel uitleg gekomen ook effectief.

Ja.

Maar soms is het ook zo dat je het gevoel hebt, ja, kijk zelf opnieuw en dat je denkt van ja maar ik begrijp het niet.

Ja.

Ja, oké. Ja dat is oké. je kende BBBB nog niet. Als je het zag dan vond je het wel logisch. /3.1/

Ja, ik heb zo al een keer een ding gezien, maar ik had er nog nooit van gehoord dat dat de BBBB noemt.

Ah ja oké. Maar je hebt die stapjes wel al eens gezien?

Ja dat was zo, gewoon in het wiskundelokaal vorig jaar toen ik nog in de eerste graad zat was dat.

Ah ja.

Denk eerst zelf na. Vraag het aan je buur.

Oké.

Zo. Dat hing daar wel maar ik wist niet echt dat dat een ding was.

Oké. Wat je ertoe zou uitnodigen om het model zou gebruiken. Dat dacht je dat is eigenlijk moeilijk.

Ja het is een beetje eigen verantwoordelijkheid.

Ja, eigen verantwoordelijkheid, ja. Dus ook om hulp te vragen voor een oefening. Soms vraag je geen hulp voor een oefeningen, omdat je denk van, ah ja is dat wel een slimme vragen, of omdat je geen zin hebt dat er een leerkracht zou komen.

Ja.

Ja, en nadenken voor dat je een vraag stelt, zelf nadenken dat is eigenlijk vooral, dan moet je de motivatie hebben en dan zeg je, de eerste motivatie die je gaf dat was voor de punten. /3.2/

Ja.

Ja, oké. Is er nog iets, ofwel van vragen stellen of over flex, je mag alles zeggen en we gaan daar geen, we gaan dat niet aan uw leerkrachten doorgeven of zo.

Ik vind dat een beetje raar dat ze, dat je zo voor één vak moet kiezen, want ik kies nu alleen voor Frans. Maar dan moet je wel heel de tijd verder werken en soms zeggen ze dan eens: als je wilt wisselen van flex-vak dan moet je dat laten weten. Maar ik vind dat je dat zelf op de dag zelf moet beslissen. Als je bijvoorbeeld die week iets hebt gezien, van amai dat begrijp ik echt niet, misschien moet ik daar wel... /12/

Ja.

... Daarvoor gaan en niet de hele tijd want ik ben nu bij Frans maar nu is het in principe niet zo moeilijk bij Frans.

Ja.

En wiskunde wel. Maar ik heb niet, ik blijf Frans doen want dat is niet... ik kan dat niet beslissen zo maar ik kan niet bij wiskunde gaan zinnen...

Ja, oké, ja. Oké. En dat is omdat ze dan de oefeningen voor jou moeten voorbereiden, of hoe komt dat dat je dat niet zo maar kan wisselen?

Dat weet ik niet.

Ja. Dus het zou makkelijker zijn voor jou als je de dag zelf zou kunnen zeggen: ah ja nu heeft dat en dat...

Ja.

Oké. En rond zo vragen stellen? Is er daar iets? Of kan je nog eens samenvatten wat je algemene gevoel daarbij is nu? Want ik heb nu allemaal vragen gesteld, maar als ik nu gewoon jou het zou laten vertellen, van oké, over vragen stellen, dat vind ik nu het belangrijkste.

Ik vind vragen stellen belangrijk maar ik vind dat je niet te rap vragen moet stellen. Dat je ook wel zelf eerst moet nadenken. /3.2/

Oké.

Maar als je, zoals ik al een paar keer heb gezegd, als je dan een vraag stelt aan een leerkracht is dat wel een teken dat je het niet begrijpt.

Ja.

Want je hebt er al een paar keer naar gekeken. Dat ze dan niet moeten zeggen: kijk gewoon is.

Ja, oké. Dus je bent eigenlijk, je snapt de logica, maar je zegt: ja, ik volg die ook en als ik dan een vraag stel wil ik, wil ik niet nog eens opnieuw zelf moeten kijken.

Ja.

Dat is eigenlijk de kern van de boodschap als ik het helemaal samenvat.

Ja eigenlijk wel ja.

Oké, perfect. Heel hard bedankt.

Ja, graag gedaan.

Ja, en goeiedag nog.

Interview n°4: Sofie

I - Ik informeer Sofie dat ze niet verplicht is het interview af te leggen en dat ze er op elk moment mee kan stoppen. Ze heeft haar toestemming gegeven voor de opname van het interview.

[We horen muziek in de achtergrond].

I - Als je flex-uren hoort, waaraan denk je?

R - De vakken die moeilijk zijn, waar je slechte punten op hebt.

I - Ja, wiskunde is geen gemakkelijk vak, eh. Ik vond het ook. Ik heb hier verschillende thema's opgeschreven. [Interviewer toont een blad met de volgende woorden: doelen, coach, gevoelens, sfeer, klasgenoten en "..."]. Welk zou je uitkiezen in verband met flex-uren?

R - De coach.

I - Waarom?

R - Het is wel belangrijk dat hij goed weet wat hij doet, dat hij wel een beetje meer weet over het vak van waar die oplet zeg maar.

I - Ik denk dat de coach geen vakleerkracht is.

R - Ja, da's waar. Soms kan hij de vragen wel antwoorden.

I - Maar je blijft hem vragen stellen.

R - Ja.

I - Waarom dan?

R - Ik wil wel zo doorwerken maar als dat niet lukt, is het wel ambetant.

I - Wat doe jij als het niet lukt?

R - Dan ga ik naar de volgende oefening.

I - Is er geen theorie? Zijn de oefeningen niet gebaseerd op een theorie die je al gezien hebt?

R - Meestal vind ik dat gewoon niet eigenlijk. /3.4/

I - Wanneer je naar een flex-sessie gaat, ik denk dat jullie twee flex-uren per week hebben, of een uur?

R - Een uur.

I - Wat motiveert jou? Wat is je doel wanneer je naar een flex-sessie gaat?

R - Dat ik zo dat beter snap en beter kan. Dat gaat niet zo goed eigenlijk.

I - Ja, je vindt het moeilijk nog. Wat zou je doen om het te verbeteren, zodat het gemakkelijker wordt?

R - Misschien dat de leerkracht dichterbij is, van lokalen switcht en als je een vraag hebt, dat je 10 minuten moet wachten of zo voordat hij dan komt.

I - Stel dat je tijdens een flex-moment een begrip niet begrijpt in verband met wiskunde. Wat doe jij dan?

R - Dan vraag ik meestal eerst aan mijn vrienden. Als zij dat niet weten, vraag ik dan aan de coach en anders sla ik de oefening gewoon over. /3.2/

I - Ja. Als je aan de vorige flex-sessies denkt, kan je een voorbeeld geven waarop je om hulp hebt gevraagd?

R - Nee. Ik doe dat wel veel maar ik ben dat vergeten eigenlijk.

I - Gebeurt het vaak dat je tijdens de flex-uren vragen stelt?

R - Ja. /8/

I - Heb je een voorbeeld van vragen die je aan de coach stelt?

R - Zo, als ik iets niet snap. Ik wil dat hij dat uitlegt en dat ik het daarna wel snap.

I - Gaat het om woorden, om de manier waarop de vraag geformuleerd wordt, om de theorie?

R - Over de theorie. Ik snap niet wat ik moet doen. /3.4/

I - Gebeurt het vaak dat je niet snapt wat je moet doen?

R - Ja.

I - Wat zou je dan aan de leerkracht aanraden zodat het niet meer gebeurt, zodat je beter snapt?

R - Dat hij een paar oefeningen heeft, goed uitgelegd met bewerkingen en zo.

I - Je volgt de richting Woord. Waarom heb je deze richting uitgekozen?

R - Omdat ik toneel heel tof vind. Vroeger als er zo bezoek kwam, maakte ik altijd poppenkast of toneeltjes en ik vond dat wel echt tof om te doen.

I - Heb je schrijfoopdrachten bij Woord?

R - Ja.

I - Wanneer je geen inspiratie hebt bv., wat doe jij?

R - Ik kijk zo rond meestal en als ik dan iets vind dan denk ik dat verder over na.

I - Heb je een voorbeeld van dingen die je gezien hebt die je geïnspireerd heeft?

R - Ik vind geen voorbeeld.

I - Geen probleem.

R - Ik had wel zo een gedicht gemaakt, een tekst eigenlijk, over wat later zou gebeuren bv.

I - In de toekomst.

R - Ja.

I - Waar heb je de inspiratie gevonden? In je verbeelding?

R - Ja, dat wel.

I - Stel dat je tijdens de flex-uren een vraag stelt en de coach je een antwoord geeft dat je niet verwacht had. Je verwachtte een antwoord en hij probeert jou het antwoord te laten raden. Hoe reageer jou dan?

R - Als hij het uitlegt hoe ik de oefening moet maken is dat wel goed maar hij zo zegt "ja, raad maar" daar heb ik niet veel aan.

I - Verwacht jij dat hij jou een oplossing direct geeft of dat hij jou tips en aanwijzingen geeft?

R - Meer tips, samen met de bewerkingen en zo een oefening maken en daarna alleen proberen.

I - Dus echt een uitleg.

R - Ja.

I - Hier zie je een lijst van stappen. [Interviewer toont een blad met de acht stappen geïdentificeerd door Stuart Karabenick]. Eigenlijk zijn er onderzoekers die de stappen die we doorlopen wanneer we in een impasse zitten in kaart hebben gebracht. Het lijkt een beetje ingewikkeld en het gebeurt vaak onbewust. Eerst vragen we ons af als er een probleem is: is er iets dat we niet begrijpen? Daarna bepalen wij of we hulp nodig hebben, als hulp wel gewenst is. Daarna gaan we de voordelen en nadelen van het hulp vragen afwegen. Daarna beslissen wij over het soort hulp dat we nodig hebben: verwachten wij een direct antwoord of liever pistes om dan alleen verder te kunnen gaan. Daarna: aan wie ga ik de vraag stellen? Een vriend, de coach of later thuis. Daarna steek ik mijn hand in de lucht, ik ga om hulp vragen en dan moeten we

toch erin slagen om de vraag te formuleren. Dan krijgen we hulp en moeten we open blijven omdat de coach of de leerkracht misschien niet zal zeggen wat we verwacht hadden en uiteindelijk verwerken we de hulp, het betekent dat we het antwoord ons gaan eigen maken en beslissen of de hulp ons geholpen heeft of niet. Wat denk je ervan?

R - Da's wel goed, denk ik.

I - Waarom?

R - Omdat jullie denken zo heel goed na en je kunt geen stap wissen dus dan is er een grote kans dat het wel goed gaat gaan.

I - Wat vind je het moeilijkste?

R - Welke soort hulp dat ik nodig heb, denk ik.

I - Denk je dat je de stappen volgt wanneer je tegen een probleem botst?

R - Nee, dat niet.

I - Misschien beseffen we het niet.

Ken je het BBBB-model?

R - Nee.

I - Heb je deze flyer al gezien?

R - Oh ja! Dat heb ik al gezien.

I - Wat denk je ervan?

R - Da's wel goed eigenlijk. En dat doe ik wel.

I - Dus je probeert de stappen te volgen. Wat zou je doen om dat aantrekkelijker te maken?

R - Misschien. Ik weet niet, da's moeilijk. Ah ja, ik heb een idee. Misschien dat je een aantal vragen mag stellen. Zo denk je meer zelf na. Maar als je veel niet snapt dan is dat wel ambetant.

I - De doelstelling van ons onderzoek is proberen dat de leerlingen meer zelfstandig worden wanneer ze tegen een probleem botsen. Er zijn onderzoeken die tonen dat wanneer je meer zelfstandig bent, vormt het een sterkte die je je hele leven door kan helpen. Is er nog iets waaraan je denkt en dat je echt nu wil zeggen? We hebben verschillende thema's doorlopen.

R - Nee, denk ik.

I - Je kent dus het model, waarom heb je niet positief geantwoord wanneer ik de vraag gesteld heb of je het BBBB-model kende?

R - Dat was al lang geleden dat ik het had gezien.

I - Wanneer heb je het gezien, weet je nog?

R - Misschien in het begin van het schooljaar.

[Einde van de opname].

Interview n°5: Edith

Oké. Als jij flex-uren hoort, wat is dan het eerste waar dat jij aan denkt?

Extra hulp bij een vak.

Hulp bij een vak. Oké, ik heb daar een papier voor. Ik zal je dat even geven, dat kan helpen van, oké waar kan ik allemaal aan denken daarbij. En wat bedoel je precies met hulp bij een vak?

Zo extra oefeningen of zo.

Oké, extra oefeningen. Welk gevoel heb je daar een beetje bij?

Ik vind het wel handig.

Oké.

Want het helpt mij ook wel.

Oké. Dat is wel handig. En bij wat helpt het je? Wat is volgens jou de bedoeling?

Het help bij wel zo, het meer te begrijpen.

Meer te begrijpen, oké. Dan het vak waar je aan werkt eigenlijk, dat je dat begrijpt.

Oké. En sinds wanneer is dat zo dat je zo dat je die... heb je daar altijd hetzelfde over gedacht? Of gevoel bij?

Ik denk dat dat vanaf dit jaar nu wel is dat ik daarmee...

Ja.

... mee geholpen was. Want vorig jaar was dat echt alle vakken dat we kregen.

Ah ja, dus ja, je zit nu in het?

Derde.

Derde jaar, dus vorig jaar had je geen flex-vakken?

Dat was... Dan kregen we van drie vakken, alles kregen we ...

Ja, ja, oké. Oké en nu is het beter omdat je zelf mag kiezen welk vak dat je doet. Is het zo?

Ja.

Oké, ja. Oké. Als je iets tegenkomt tijdens die uren dat je flex hebt en je begrijpt iets niet, wat doe je dan?

Eerst ga ik gewoon zelf proberen na te denken. /3.2/

Oké.

En dan ga ik, als ik naast iemand zit of voor iemand of zo, ga ik aan die persoon vragen. /3.2/

Ja.

En als het dan nog steeds niet lukt, dan ga ik soms naar de leerkracht of soms naar het internet gewoon. /3.2/

Ah ja, oké. Naar leerkracht of internet. En kan je daar een voorbeeld van geven? Dat je zegt van, iets dat je toen niet begreep wat je toen gedaan hebt?

Bijvoorbeeld bij Frans. Als ik dan niet wist hoe ik iets moest vervoegen of zo, dan ben ik dat gewoon gaan opzoeken bij Frans vervoegen en dan het woord. Gewoon opzoeken en dan vind ik gewoon een pagina en dan kijk ik een video of zo. /3.2/

Vervoegen. Ja, dus dan ben je op Google of YouTube en dan...

Ja.

... zoek je, oké. Ik ga je eventjes dit geven. Deze stappen kan je proberen te zien of je die hebt doorlopen, en hoe je die hebt doorlopen dan? Heb je het gevoel dat dat klopt? Dat je die stappen een beetje volgt als je een probleem hebt?

Ja.

Ja. Dus neem het probleem dat je had was Frans hé?

Hmm.

Je hebt een probleem met vervoegen en dan... Hoe heb je dat dan doorlopen, is er een probleem, ja, je begrijpt het niet meteen. En dan heb je daar eerst over nagedacht: moet ik dat op het internet gaan zoeken, vraag ik dat eerst aan mijn buur vragen, zal ik het aan mijn leerkracht vragen.

Hmm.

En hoe heb je dan beslist, dat je het zelf bent gaan opzoeken?

Ik weet niet, als de leerkracht zelf nog druk bezig is met andere dingen of zo.

Ah ja. Dus dat het af hangt of die leerkracht beschikbaar is eigenlijk, zeg maar. /3.2/

Ja.

Oké. Beschikbaar is. Oké, en wie ... wie er beschikbaar is. En heb je al overwogen om het aan je buur of zo te vragen?

Ja dat doe ik wel vaak als eerste. /3.2/

Ja. Als eerste eigenlijk.

Ja.

Oké, dat is goed. Ja, en doe je dat... nu heb je één voorbeeld gegeven. Doe je dat altijd zo of zeg je soms gaat het anders?

Soms ga ik wel aan mijn leerkracht vragen. /3.2/

Ja.

Maar ik denk dat ik het internet wel makkelijker vind. Want daar vertelt die dat echt op het gemak want die heeft ook alle tijd.

Oké. Het internet heeft alle tijd, dat is waar. (lacht) Oké. Weet je waarvoor dat BBBB staat?

Was het niet: Brain, buddy, ... Brain, buddy, book, ... Wacht nee... Brain, book...

Het is in het Nederlands dat je het kan doen, maar jij bent met de juiste termen bezig.

Ja.

Dus brein, boek.

Ah ja, brein, boek, en dan buddy en boss... /3.1/

Ja! Ja! Ja! Dat is hetzelfde hoor. Dus brein, boek, buur en baas of begeleider kan je ook zeggen. Wat is uw idee daarbij? Wat voor gevoelens wekt dat op? Of wat idee wekt dat op dat model?

Ik denk dat dat wel handig is vaak, voor de leerkracht ook zelf, dat we een beetje independent, zelf gaan werken. /3.3/

Ja.

En niet te veel met de leerkracht. Maar ik denk dat het ook wel soms stoort want als je altijd aan je buur gaat vragen eerst, dan aan de leerkracht. Aan de buur zelf.

Het stuurt je. Je hebt het gevoel dat je je buur stoort?

Ja.

Oké. En dus gebruik je het meestal?

Ja, dat wel.

En ook bewust? Dat je dan denk, ah ja eerst dat en dat? Eerder dan dat het eigenlijk een automatische is?

Ik denk dat het eerder automatisch is. /3.2/

Ja. En ga je sneller aan je... ook in die volgorde?

Ja.

Oké, ja. Eerst, ja oké. Ja en waarom gebruik je het?

Ik denk dat dat gewoon automatisch is van de basisschool geleerd. /3.1/

Ah je hebt dat model al van de basisschool?

Ja.

Oké.

Dat staat daar zo altijd op een bordje opgehangen. /14/

Zijn er zaken dat je denkt, dat zou helpen, dat ik het model, dat je hebt gebruikt, misschien nog meer zou gebruiken?

Ik denk als... Ik zou het meer gebruiken als de leerkracht er niet was of zo in de klas. Dan zou ik het wel snel gebruiken of zo.

Ja.

Dan ga ik niet direct als eerste naar de leerkracht. Ik denk, ik doe het zelf automatisch dus ik heb niet echt iets nodig.

Ja, ja. Ja, misschien een andere vraag dan. Als je vastzit met iets, vraag je dan altijd hulp?

Nee.

Nee.

Soms skip ik ook wel een beetje.

En waarom niet dan?

Ik weet niet, ik heb het gevoel dat ik soms na de volgende oefening het misschien ineens wel begrijp.

Ja, gewoon verder doen en dan zal je het na een tijdje wel begrijpen.

Ja.

Oké. Zijn er zaken die, je zouden kunnen helpen om wel hulp te vragen als je vastzit, van als er dat zou zijn dan zou ik makkelijker hulp vragen.

Ik denk als ik naast iemand zit of zo die ik goed ken of zo dat ik dan sneller aan die persoon dan ga vragen want...

Ja.

... Als ik de persoon niet ken of zo dan ga ik dat eigenlijk niet vragen. /3.2/

Ja, ja, omdat je geen zin hebt om die te storen. /3.4/

Ja.

Oké. En als je een vraag stelt, heb je dan eerst goed nagedacht hoe je die vraag gaat stellen?

Ja.

Ja. En zijn daar dingen die je nog kunnen... daarbij zouden kunnen helpen? Zodat je op een betere manier vragen kan stellen? Of...

Ik weet het niet. Eerst erover nadenken en dan pas vragen of zo. Ik weet het niet.

Eerst erover nadenken en dan pas vragen.

Ja.

Ja, voor jezelf. Ja en is er iets dat coaches of de school kan doen om je te helpen volgens jou?

Persoonlijk denk ik dat niet echt.

Oké. Dat is geen probleem, het is uw mening hé. Ik vraag het maar. Ik ga eventjes proberen te overlopen wat we ongeveer gezegd hebben om te kijken of ik jou goed begrepen heb en dan ga ik ook nog eens vragen of er nog iets is dat je wilt aanvullen of dat er nog iets is in het algemeen dat je belangrijk vindt over die flex-uren of vragen stellen.

Hmm.

Dus wat ik heb geschreven is dat je flex-uren vooral ziet als, goed als hulp voor een vak. Dat dat wel handig is, daarvoor. Als je iets niet begrijpt, heb ik gezegd dat je eerst zelf gaat nadenken, dan eerder je buur gaat vragen, en dan de leerkracht of het internet.

Hmm.

Dat je eigenlijk het internet gaat gebruiken in plaats van de leerkracht. En waarom, omdat je het gevoel hebt dat dat, dat de leerkracht heeft soms geen tijd en het internet heeft zeg maar altijd tijd. En soms kan je het eigenlijk op die manier makkelijker begrijpen. /3.2/

Hmm.

Ja? Het voorbeeld dat je had was Franse vervoegingen, hoe het dan moest en dat ben je dan gaan zoeken... via een video of zo?

Soms een video.

Ja, dat was een video, oké. Ja, dus of je dan vraagt hangt af of de leerkracht beschikbaar is. Je wist wat dat BBBB was, althans na eventjes zoeken. En je vond dat eigenlijk wel iets goed. Wat je moeilijk vond, vooral, is de buur omdat je het gevoel hebt dat je die stoort.

Hmm.

Als ik het goed begrijp. En een hulp daarbij zou zijn, als je naast iemand zit die eigenlijk, die je goed kent zodat je eigenlijk er sneller een vraag aan durft stellen. Dat is eigenlijk een beetje wat ik heb onthouden ervan. Zijn er nog dingen waarvan je zegt die heb je gemist of in het algemeen over flex-uren?

Nee niet echt.

Oké. En algemeen, heb je het gevoel, in het algemeen, die flex-uren, dat jou dat helpt? Of dat je dat niet echt helpt?

Ik denk, soms helpt dat mij wel, maar soms is het... dat hang gewoon af van de dag eigenlijk. Dat ik gewoon heel moe ben, dat ik er geen zin in heb. Vaak checken ze ook niet of je iets zit te doen of zo.

Moe... Ah ja. Dus er is niet echt een controle en mag ik het zo zeggen, dat op een dag dat je minder zin hebt om moe bent, dat het dan, die controle, zou je meer doen als er wel controle op zou zijn?

Ja, maar niet direct als ze zouden zeggen van, dat moet af zijn tegen die les en dan moet je het afgeven en dan krijg je er punten op of zo.

Ja.

Dat weer niet, want ik ben best wel een trage werker. /11/

Ja, ja.

Maar.

Dus het is ook goed, dat je op je eigen tempo kan werken. /11/

Uhum.

Ja. Maar...

Maar ook wel dat ze gewoon rond... een paar keer rondlopen om te zien of we wel aan de volgende oefeningen zitten. /12/

Of je wel iets aan het doen bent eigenlijk.

Ja.

Ja, oké. Oké dat is denk ik duidelijk. En over hulp zoeken? Is er daar nog iets dat je zegt van...

Soms mogen we niet op onze gsm, wat ik wel begrijp want sommige mensen maken daar wel misbruik van of zo. /12/

Om afgeleid te zijn.

Ja. Maar ja, voor sommige mensen kan dat echt wel helpen, bijvoorbeeld mij en dan vind ik het een beetje stom dat mensen daar misbruik van maken. /12/

Ja, ja, bijvoorbeeld als je iets zou willen zoeken op YouTube dan zou je daar je gsm...

Ja.

Ja, ah ja. En je mag soms op de gsm en soms niet of?

Ik denk als ik vraag tijdens flex...

Ja.

Of dat ik op mijn gsm een filmpje mag opzoeken of zo, daar, om iets te bekijken of zo, dat ze dan meestal wel zeggen van, ja oké het is goed. Maar bijvoorbeeld andere vakken denk ik niet dat dat zo maar gaat gebeuren...

Ja.

... omdat we de les te volgen.

Ja. En tijdens flex mag het eigenlijk altijd wel?

Meestal wel.

Meestal wel.

Dat hangt af van de leerkracht.

Ah ja van de leerkracht. Ja ik vraag het maar om het te begrijpen he. Dat hangt af van de leerkracht.

Sommige leerkrachten leggen dat liever zelf uit.

Ja. Leerkracht, sommige leggen liever zelf uit. Oké, ik denk dat ik ongeveer klaar ben. Misschien enkel nog, heb je het gevoel dat je iemand bent dat eerder vaak hulp vraagt of eerder...

Bijna nooit denk ik.

Bijna nooit, ja. Ja omdat je zei van ik ga al op internet zelf zoeken heb ik ook het gevoel dat je, dat je eerder... Oké. Oké bedankt voor mij is dat duidelijk tenzij je nog iets wilt toevoegen.

Nee.

Oké, heel hard bedankt voor de meewerking. Merci!

Interview n°6: Axelle

I – Als je flex-uren hoort waar denk je dan aan?

R – Hoort? **Werkuren zo... Uren om dingen waarmee je het moeilijk hebt zo meer om ermee om te gaan.** Problemen op te lossen zo, zullen we zeggen op school ofzo.

I – Ok. [Interviewer noteert] Ik zal je een tabelletje tonen om aan verschillende facetten van die flex-uren te denken. [Interviewer toont het eerste hulpmiddel] Dus, hier heb je het eigenlijk eerst spontaan gehad over de doelen van- Wat moeten we tijdens de flex-uren doen? Als ik het woord 'coach' zeg, waar denk je dan aan, tijdens de flex-uren altijd, he?

R – Iemand dat je raad geeft en helpt ofzo.

I – Ja, en de coaches tijdens de flex-uren?

R – Euh... **Dan denk ik meer zo aan een leerkracht die gewoon zegt wat je moet doen en wat je dan niet mag doen.**

I – Ok. [Noteert] Dus je ziet de leerkrachten die er zijn tijdens de flex-uren niet echt als-

R – Coaches, nee want als je een vraag aan hen stelt zeggen ze ‘probeer het gewoon eerst zelf’ en dan, ja want- Het zijn niet echt mijn algemene vakken leerkrachten, want ik doe flex-wiskunde, want Anouk is er niet en dan is het zo Bram maar als ik dan een vraag stel aan Bram dan zegt die zo, ja, ‘misschien moet je het vragen aan Anouk tijdens de les ofzo’, dus ja- Dat helpt niet echt veel met mijn vragen. /12/

I – De gevoelens [Toont het hulpmiddel], het mag alles zijn, er zijn geen foute ant-

R – Ik vind flex niet zo leuk. Allee- Want het ding is, vorig jaar was dat zo van, als je het niet echt moeilijk hebt met één vak ofzo, ga je gewoon met een andere leerkracht over projecten doen enzo maar nu is dat niet zo, nu moet je echt één van de vakken kiezen en daar werken maar ik heb eigenlijk niet echt problemen met zo de algemene vakken zullen we zeggen, dus ja, ik voel me een beetje verplicht om iets te doen. /12/

I – [Noteert] Het is een verplichting. En de sfeer tijdens de flex-uren?

R – Bij flex-wiskunde is het... De helft van de leerlingen doen eigenlijk niet echt iets. Ze zijn zo aan het babbelen of voor andere vakken aan het werken en dan heb je zo sommige leerlingen die wel iets doen en ja- Maar dat zijn echt weinig mensen. /12/

I – Hm ok [lacht en noteert] En dan heb je het ook al een beetje over je klasgenoten gehad maar heb je iets toe te voegen over je klasgenoten?

R – Mmmh Nee. Ik heb niet echt een probleem ofzo met-

I – Je neemt het hen niet kwalijk ofzo dat ze-

R – Soms als het storend is ja maar ik ben vaak bezig met mijn muziek enzo dus dan hoor ik het niet maar van mijn andere vrienden hoor ik wel dat er veel geroezemoes is.

I – Ok. [Noteert] Stel dat je tijdens een flex-uur met een oefening bezig bent en je begrijpt iets niet. Het kan een woord zijn, een oefening zijn. Wat is het eerste dat je dan doet?

R – Aan mijn vriendin vragen ofzo.

I – Ok.

R – En als zij het dan niet weet, vraag ik het aan de leerkracht.

I – [Pauze, noteert] En, heb je een voorbeeld misschien van een moment tijdens een flex-uur waar je iets niet begreep.

R – Euhm [pauze]

I – Je mag nadenken over wanneer dat was-

R – Bij wiskunde was er zo een vraagstuk met een grafiek en ik snapte de grafiek niet dus ik ging naar mijn vriendin die naast mij zat en ik vroeg het aan haar. Zij wist het ook niet, dan vraag ik aan andere mensen en zij wisten het ook niet dus dan ben ik naar Bram gegaan en hij wist het ook niet. Dus ja, dan heb ik de oefening gewoon opengelaten, gewoon, ja (echt dus ja) /3.2/

I – Ok. [Noteert] ... Weet je nog hoe je de vraag hebt gesteld?

R – [Aarzelt] Euh.

I – Of je hebt misschien gewoon de grafiek getoond aan je vriendin?

R – Het was gewoon van ‘ah ja, wat is dat?’ en ja... dan zei ze ‘ik weet het niet’ en dan bij Bram zei ik zo van ‘ja, ik snap het niet’.

I – Ok. [Noteert] ... Weet je wat BBBB betekent?

R – Is dat niet ‘brein’, nee [Twijfelt] ‘buur’ euh- ‘baas’ ofzo, ik weet het niet zo, eerst vraag je het- Ah nee, zo- iets met ‘boek, buur, brein en baas’ ofzo. /3.1/

I – [Glimlacht] Ja! Je hebt ze alle vier.

R – In de juiste volgorde?

I – Ik zal het je tonen, hier is een flyer met de verschillende- [toont flyer met de 4 B’s]

R – Eerst heb je brein, dan heb je boek, dan heb je buur, dan heb je baas...

I – Ja. Wat wekt het bij je op dat model?

R – Als ik spreek over mezelf dat ik daar niet echt op let ofzo. Ik ga direct naar, eerst m’n brein, dan mijn buur, dan mijn boek en dan naar de leerkracht... Ik wissel buur en boek om eigenlijk. Ik ga eerst naar mijn buur en dan naar mijn boek. /3.2/

I – Maar je gebruikt het dus wel?

R – Soms, maar ik doe dat niet bewust. Ik doe dat gewoon zo.

I – Ok. [Noteert] En je gaat eigenlijk eerst naar je buur-

R – Ja. En dan naar mijn boek.

I – [Noteert] En weet je waarom je dat doet?

R – Omdat ik te- niet te lui ben ofzo, om in mijn boek te zoeken. Maar toch wel een beetje dus dan vraag ik eerst aan een vriendin van mij en als zij het dan niet weet dan ga ik in mijn boek. Maar- Want ik ben bang dat als ik het opzoek dat ik het eigenlijk dan fout opzoek dus het is eigenlijk om zeker te zijn, vraag ik het aan mijn vriendin.

/3.4/

I – Zou je het erg vinden om fouten te maken?

R – [Pauze] Niet zo- Allee- Jawel maar als ik één fout ofzo maak, ja dan niet... Maar als er meerdere fouten na elkaar zijn dan...

I – Want, stel je gebruikt alleen je brein en je maakt een fout. Wat gebeurt er dan?

R – Dan zeg ik in mezelf ‘Ah ja maar ik kon misschien beter aan mijn vriendin vragen om zeker te weten dat ik het goed deed’ ofzo.

I – Van fouten leer je, he. [Lachen allebei] Maar bon, je hebt toch liever dat iemand-

R - Mhm. [Knikt] Het verzekert ofzo, dat ik juist bezig ben.

I – [Noteert] Wat zou je aanzetten om dat model te gebruiken? Om in die volgorde te werken.

R – Wat bedoel je met aanzetten?

I – Dus wat zou je helpen om echt bewust dat model te gebruiken?

R – Uhm. Niet het leren maar zo er stilletjes aan zo die buur en boek dan wisselen en is proberen om in mezelf te reflecteren van ‘Ok, nu ga ik in plaats van aan Nina te vragen gewoon eerst in mijn boek kijken en als ik het dan niet snap dan vraag ik het aan haar’. Dat ik gewoon zo eerst reflecteer voordat ik het aan haar direct vraag. /14/

I – Je hebt het over reflecteren, wat zou je helpen om daarover te reflecteren?

R – Mezelf ofzo, niet echt een stappenplan ofzo.

I – Het kan ook van buiten komen, he. Je kan zeggen: ‘ik heb van jullie nodig, of van iemand anders nodig’. Het moet niet per se van jezelf komen initieel.

R – Maar ik heb niet echt een leerkracht nodig die zo zegt ‘Nu moet je eerst in je boek kijken en dan naar een vriend’ ofzo. Gewoon het vanzelf proberen en als het dan niet lukt aan de leerkracht.

I – Ok. [Noteert] Als ik het goed begrijp, denk je dat het van jezelf moet komen.

R - [Knikt]

I – [Noteert] Het is heel interessant. Ik ga even herlezen. We hebben de meeste vragen beantwoord. Ik ga even herlezen wat ik genoteerd heb en dan kan je zeggen of je ermee akkoord gaat of dat je dingen hoort die je toch anders wil formuleren...

Dus, over de flex-uren, wat ik gehoord heb is dat je zegt het zijn werkuren om aan dingen te werken waar je het moeilijk mee hebt en om problemen op te lossen. Voor jou is een coach iemand die raad geeft maar je hebt niet echt het gevoel dat de leerkrachten tijdens de flex-uren coaches zijn, het blijven je leerkrachten.

R – [Axelle knikt]

I – Je vindt flex niet bepaald leuk. Vorig jaar waren er projecten, dat vond je wel leuk maar nu moet je een vak kiezen en je voelt het meer als een verplichting. Wat de sfeer betreft, heb je het gevoel dat de helft van de leerlingen niet veel doet, dat sommige leerlingen wel werken maar het zijn er niet zo veel. Je klasgenoten storen je op zich niet, het geroezemoes is ok maar als het te veel wordt is het wel storend.

Als je iets niet begrijpt, dan ga je het meestal eerst aan je vriendin vragen en dan aan de leerkracht. Je hebt een voorbeeld gegeven tijdens wiskunde was er grafiek die je niet begreep en je zei aan je vriendin ‘wat is dat?’ en toen zei je aan de leerkracht ‘ik snap het niet’. En er was een beetje frustratie want je kreeg niet de hulp die je gewenst had van de coach die het eigenlijk ook niet wist.

Voor BBBB, je wist wel wat die woorden betekenden maar het was een beetje in de war. Je gebruikt het niet bewust maar je gebruikt het eigenlijk wel maar je gaat eerst aan je buur vragen en dan pas je boek gebruiken.

Je zei ‘Het feit dat ik niet in mijn boek kijk is eigenlijk omdat ik een beetje lui ben, ik vind het makkelijker om aan mijn buur te vragen’ maar je bent op zich niet bang om fouten te maken. Het is meer een verzekering, om zeker te weten dat je het goed doet.

Wat zou je aanzetten? Je denkt, het zou interessant zijn om stilletjes buur en boek te wisselen. Dat je toch eerst in je boek gaat kijken maar daar wil je zelf over reflecteren, je denkt dat het van jezelf moet komen.

R – Ja.

I – [Kijkt nog even naar haar nota’s] Ja, dat is de samenvatting. Zijn er dingen die je nog zou willen zeggen of-

R – Maar gewoon zo van dat projecten, het ding is, we doen nog steeds projecten bij flex maar dat is zo- ... Vorig jaar was het zo dat de [maakt aanhalingstekens met haar vingers] ‘slimmeriken’ die niet echt problemen hadden met andere vakken, ze gingen gewoon in één groepje naar de leerkracht en daar werkten ze gewoon in dat groepje rond projecten. En de anderen die wel moeilijkheden hadden, werkten dan zoals nu aan die flex-vakken. Nu is dat er niet, nu moet iedereen gewoon één ding doen en dat is gewoon...

I – Je zei slimmeriken, wie zijn die slimmeriken?

R – Vorig jaar was dat Gustaaf, Louise, ik zat daar ook op een moment bij maar nu is dat zo... Ben je echt verplicht om te werken en, met de taken die je krijgt, bij wiskunde is dat zo, je werkt dat af en dan is dat gewoon zo. Bijvoorbeeld bij Frans (want ik ben bij Frans omdat ik eigenlijk geen wiskunde wil doen want ik snap het allemaal) is dat een bundel die de leerkracht geeft en dan verbetert hij dat maar Anouk is er nooit tijdens flex-wiskunde en ze gaat niet tijdens de flex-uren aan de leerlingen vragen om te zien wat ze gedaan hebben dus.

I – Als ik het goed begrijp, vond je die projecten wel interessant?

R – Ja.

I – Deed je liever die projecten?

R – [Knikt]

I – Welk project vond je het interessantst?

R – Dat was zo, sociaal werken. Soms was het ook natuurwetenschappen dingen doen, proefjes enzo doen met Nienke enzo maar die leerkracht geeft zoveel les dat ik niet denk dat ze daar tijd voor zou hebben.

I – En je had het gevoel dat je er veel bijleerde tijdens die projecten?

R – Allee, ik vond het veel leuker dan aan een bank zitten te werken op wiskundeoefeningen.

I – [Noteert] Als ik het goed begrijp denk je dat je die flex-uren niet nodig hebt?

R – Niet echt. Op al mijn vakken heb ik voldoende sowieso.

I – Voldoendes. Als je zegt voldoende-

R – Boven de zeven.

I – Boven de zeven op tien?

R – [Knikt] Op mijn rapport. Dus allee, ik vind dat ik al genoeg- Voor mij is een zeven op tien genoeg. Ik zit blij flex-wiskunde maar op mijn rapport heb ik een acht. Ik hoef geen negen of tien te hebben.

I – Het motiveert je niet om nog meer te halen? Volgens jou doe je al genoeg in die vakken?

R – [Knikt]

I – Ok. [Noteert] Super bedankt, Axelle. Het was heel interessant.

Interview n°7: Klaas

I – Dus Klaas, ik ga je een aantal vragen stellen. Er zijn absoluut geen foute antwoorden, je mag heel eerlijk zijn. De eerste vraag is: als je flex-uren hoort, waaraan denk je dan?

R – Tijdsverlies. [Lacht] Ja, ook een beetje wel. Ik heb nooit echt zin in flex omdat- Het zijn drie uren na elkaar en dat duurt zo lang en ik ga nooit echt naar buiten met een voldaan gevoel na flex ofzo omdat ik niet het gevoel ja- Ik ben niet altijd even productief geweest, soms is het veel luisteren en soms is het raar georganiseerd ofzo dus ... Ik heb er niet altijd even veel zin in.

I – Ok. Ik heb een tabelletje met verschillende facetten die we kunnen bespreken. Je antwoord was op zich al heel compleet hoor maar- dus- [Toont hulpmiddel] Jij hebt meer over je gevoelens gesproken, dus dat is één van de dingen die we ook wilden horen maar wat zijn volgens jou de doelen van de flex-uren?

R – Ja, om ons dingen bij te leren. Ten eerste over zelfstandig leren denk ik, ten tweede over het maatschappelijke deel, hoe je omgaat in de maatschappij. Ten derde denk ik dat het ook gaat over hoe we (met elkaar om te gaan) en om een betere sfeer in de klas te hebben.

I – Ok. [Noteert] Als je aan de sfeer denkt, waar denk je dan aan? De sfeer tijdens de flex-uren.

R – Ja, soms is dat heel heel goed die sfeer euh- omdat we het dan een beetje bont maken. [Lacht] Maar vaak komen er ook veel mensen binnen met een lang gezicht

omdat flex euh- Ik weet dat er ook veel mensen te laat- expres te laat komen voor flex ofzo, dan zijn we al met een stuk minder.

I – Dus, als ik het goed begrijp, vind je de sfeer eigenlijk het leukst als jullie niet helemaal doen wat gevraagd wordt, of...

R – Ja, ja, ja.

I – Wat denk je als je aan de coaches denkt?

R – Hem. [Pauzeert] Dat hang ervan af wie. [Aarzelt] Die ene coach denk ik van ‘ja ok, jij zit hier maar, waarom? Waarom help je ons niet echt of waarom zit je hier gewoon te kijken? En (zeg je af en toe) dat we stil moeten zijn’. Bij andere coaches ben ik zo van ‘ok, je helpt mij, je helpt mij verder, zo moet ik dit doen, zo moet ik dat doen’- Maar vaak ben ik ook zo van pfff-[Fluistert] Stop met zagen.

I – [Lacht, noteert] Ok. En de klasgenoten?

R – Ja, dat is altijd wel grappig.

I – Ok.

R – Veel- soms wel veel lange gezichten.

I – [Pauzeert om te noteren] En waarom, wat is de grootste reden voor die lange gezichten denk je?

R – Ja, omdat het IMPULS is, omdat het flex is, he. Ja- Mag ik vragen, is het meer op IMPULS gericht of echt op het vak flex?

I – Echt flex.

R – Flex, ok. Ja, dan sowieso lange gezichten.

I – Ok. Stel, je zit in de flex-uren en je begrijpt iets niet dat je moet doen. Wat doe je dan?

R – (Ik- herinner u-) Ik zei ‘in flex-uren wordt er niet zo productief gewerkt, eh- Het is- [Aarzelt een beetje] Ik zit nu bij Bram in de groep- het is niet dat dat, he- maar die staat daar gewoon een beetje en eigenlijk is het vrij rumoerig en eigenlijk heb ik daar nooit echt iets gedaan dus- Vragen heb ik ook niet want- en ook vragen- Als ik dan iets vraag, weet hij daar zelf het antwoord niet op. /12/

I – Heb je daar een voorbeeld van? Toen je iets vroeg en hij het antwoord niet had?

R – We moesten een toets verbeteren (ik zeg) oplossen en (dat weet ik niet, dan vraag ik) aan de klasgenootjes of dit of dat, dat ze het gewoon niet weten of geen antwoord hebben of ja- Snap je, dat is niet echt een leerkracht.

I – Ok. [Noteert: Toets verbeteren, hij wist het niet, moest aan de klasgenoten vragen.] Ik ga me toch een beetje concentreren op dat moment. Dus, je had toch- was je echt begonnen met die toets verbeteren? Had je de intentie om dat ook echt te doen?

R – Ja. Toen wel. Maar ik zeg, het gebeurt echt niet zo vaak dat er echt productief gewerkt wordt door iedereen-

I – Ja, ja.

R – Maar ik was bezig aan die toets en ik was zo van ‘hoe moet ik dat doen? (Mag ik dat antwoord? Of iets in die aard)’ maar daar kwam gewoon niet echt reactie op ofzo- Ik heb gewoon vaak het gevoel dat wij daar naartoe moeten om dat uur maar op te vullen ofzo. Ja, ik weet niet. [Aarzelt] Eerlijk gezegd vind ik dat vaak- dat is echt een uur verspild omdat ik zit daar gewoon te luisteren een beetje (van wat moet ik doen) er staan wel vuistregels op dat bord maar dan- Dat wordt niet gevolgd, daar staat gewoon iemand zijn uren aan te vullen bij wijze van spreken. /12/

I – Ok. Wat zou je dan wel interessant vinden tijdens de flex-uren?

R – Stel wij zouden gewoon in het kolk zitten ofzo, he, niet in dat stom lokaal- Dat wij allemaal samen met onze hele groep gewoon, alle leerkrachten werken zoals vorig jaar hem- Bij flex hadden wij (dat was anders gegeven) en toen zaten wij daar gewoon, waren de drie leerkrachten daar en dan had je je drie prioriteitsvakken en dan zegt die van ‘ja, maak die taak, die taak en die taak’ en die maak je dan af tegen volgende les en dan kan je daar punten op krijgen of iets of- Dan doe je tenminste iets nuttig en ben je bezig. Terwijl, nu is de helft gewoon- Zo. /12/

I – Ja. [Wacht op het einde van de zin, maar komt niet] Nuttig. Wat is voor jou dan nuttig?

R – Als ik bijvoorbeeld aan mijn samenwerking- aan mijn samenvatting kan werken ofzo. Of als ik zelf mij productief kan bezighouden. Want ja, die flex- Ze zeggen wel wat ik moet doen maar als het (zelf, als ik mag vullen van wat ik moet doen dan) kom ik toch een heel stuk verder in het zelfstandig leren en begrijpen, waar het vak voor bedoeld is, denk ik dan persoonlijk. Als ze dan eerder zeggen ‘die en die vraag moet je op focussen’, dan zou ik zeggen ‘dat ga ik dan nu doen’ maar dan een beetje vrij, dat ze wel komen kijken van- Dat mag je doen. Of is een taak geven, zoiets.

I – Ok. Een beetje een ander onderwerp. Wat betekent volgens jou BBBB?

R – Buur, nee eerst zelf begrijpen- Boek, buur en baas.

I – Ok. Buur, boek, baas... Er is één ‘B’ die er niet bij zit. /3.1/

R – Hem. [Denkt na] Brein! Ofzo. /3.1/

I – Ja! [Lacht] We hebben hier de flyer bij. [Toont de flyer] Als je dat model ziet, wat brengt het bij je op?

R – Ja, dat is een duidelijk stappenplan maar in de praktijk wordt dat niet veel gebruikt ofzo.

I – [Noteert] Dus, volg je de verschillende stappen, denk je, of-

R – Ja, ik kijk- Als ik een oefening zie dan kijk ik sowieso, dan gebruik ik mijn brein automatisch (daarna lees ik mijn boek) maar aan mijn buur, als ik praat tegen mijn buur gaat daar waarschijnlijk iets over gezegd worden dus ja, dan steek ik mijn hand gewoon op. /3.2/

I – Ok. Ah ja, dus je zegt: als je praat tegen je buur, gaat er iets van gezegd worden.

R – Niet altijd maar mijn buur gaat het ook niet altijd weten.

I – Ok-

R – Dus ik ben liever- Ik vraag dat aan [aarzelt] de leraar, die is daar nu toch- Allee ja, als die daar maar met zijn eigen vingers staat te draaien denk ik wel- Mijn bijlesleerkracht zegt tegen mij van: ‘Wees daar maar een beetje egoïstisch in, als die leerkracht daar zit en niks doet en gewoon kijkt dan mag je zo egoïstisch zijn als je wilt. Dan mag je die (hele- opofferen) dan denk ik altijd zo van ‘ok, dan steek ik mijn hand maar gewoon omhoog en leg het mij maar uit’.

I – [Lacht] Wie zegt dat tegen jou?

R – Mijn bijlesleerkracht.

I – Wat zou je aanzetten om het model te gebruiken? In die volgorde bedoel ik.

R – In die volgorde?

I – Ja. Maar dus echt, hoe zal ik het zeggen- Bewust het plan, de verschillende stappen, volgen. Wat zou je aanzetten om bewust die verschillende stappen te volgen?

R – [Aarzelt] Misschien als het sowieso al op het bord hangt ofzo. Want wie van de vierentwintig leerlingen gaat elke week onthouden van ‘ah ja, eerst brein, dan boek, dan buur en dan baas’. /14/

I – [Lacht]

R – Als er iets naast die vuistregels hangt, met die afbeeldingen erbij dan zou ik zelf weten van ‘zelfstandig werken’ (hangt die op).

I – Maar dus, als je een vraag hebt, als ik het goed begrepen heb, ga je toch sneller naar je buur of naar je leerkracht? /3.2/

R – Ja. Ik kijk wel- Als ik een vraag heb, is mijn vraag sowieso wel logisch ofzo. Misschien zou ik het kunnen vinden in het boek maar het lukt mij niet dus vraag ik liever hulp en kan iemand zeggen van ‘lees dit, lees dat’. /3.2/

I – En als je zegt ‘het lukt me niet om in het boek te kijken, heb je dan al ook echt in het boek gekeken? Heb je de tijd genomen?

R – [Schudt nee met zijn hoofd]

I – Niet altijd?

R – Niet altijd, soms wel.

I – Da’s niet erg, he. Ik vraag het gewoon om te weten- Dus niet altijd, soms denk je gewoon [geluid dat ergernis nabootst] ‘Ik steek gewoon mijn hand op.’ /8/

R – [Knikt en glimlacht] /8/

I – Wat zou je helpen om even na te denken voordat je je hand opsteekt?

R – [Lange pauze] Ik weet het niet zo goed. Sowieso als er gewoon, als men duidelijk maakt van ‘dit is zelfstandig werk’- Want dat is eigenlijk nooit heel duidelijk geweest in mijn hoofd van ‘nu moeten we hier apart werken’ of meestal is Bram daar een beetje aan het rondlopen en aan het luisteren en iedereen is aan het praten enzo. Of als er gewoon ja- Ik weet niet hoe- Ja, veel mensen slaan die stap over denk ik, he. Naar het boek kijken? /12/

I – Ja, ja. Het is niet iets- En, je zegt, als het duidelijk is dat ik zelfstandig moet werken. Wat maakt dat dan duidelijk voor jou?

R – Als wij in t’ kolk zouden zitten of als wij daar zouden zitten en dat iedereen daar ter beschikking staat omdat de drempel misschien wat hoger is om uw hand op te steken. Ben je eerst nog aan het zeggen van, ja ‘wat moet ik doen om dingen aan te pakken?’ Of als ze iets duidelijker geven van ‘dit en dit moet je doen’. /12/

[Bel gaat af in de achtergrond]

I – Oei, is dat het einde van het uur? Wacht, ik ga je nog snel iets tonen. [Toont een hulpmiddel] Dit is eigenlijk een model- Je hebt het misschien begrepen onze focus is echt op hulp zoeken en hoe je dat efficiënt kan doen en kan geven aan de leerlingen. Dit is een model dat werd uitgewerkt door een onderzoeker over wat er gebeurt in het brein van iemand voordat hij hulp gaat zoeken en wanneer hij hulp zoekt. Ok? Dus eerst heb je de vraag: is er een probleem? Dan, is er hulp nodig? Zal ik om hulp vragen? Welke soort hulp? Enz. Denk je dat je die stappen volgt op een zeker manier of gaat het bij jou heel snel?

R – Ik denk dat ik die enigszins wel volg maar dat ik er toch een paar zou overslaan.

I – Welke stappen sla je, denk je, spontaan over?

R – [Denkt na.] Stap 5: Aan wie zal ik hulp vragen? ... Die leraar staat daar voor iets. /8/... Ja, stap 3: zal ik hulp vragen? Zou ik ook- Ik weet gewoon, ik vraag het niet aan

mezelf. Als ik een probleem zie of ik snap het niet, dan vraag ik om hulp. Ik ga niet eerst bij mezelf zeggen van ‘zal ik om hulp vragen?’. /8/

I – Ok. Goed. Ik ga even overlopen wat we samen hebben besproken. En dan kan je me zeggen of er dingen zijn die je anders zou formuleren of dingen wil toevoegen. En dan zijn we klaar.

R – Ja, is goed.

I – Als je aan de flex-uren denkt, dan denk je het eerste aan tijdverlies. Je hebt er nooit zin in, drie uur na elkaar is te lang. Je komt nooit naar buiten met een voldaan gevoel. De doelen volgens jou van flex-uren zijn dingen bijleren over zelfregulerend leren, maatschappelijke dingen, met elkaar omgaan, een betere sfeer creëren in de klas. Je zegt: de sfeer is op zich wel goed maar vooral als je niet echt aan het doen bent wat er gevraagd wordt.

R – [Goedkeurend geluid]

I – En mensen komen vaak binnen met een lang gezicht tijdens de flex-uren. Als je aan de coaches denkt zijn de gedachten anders volgens aan wie je denkt. Sommige coaches helpen volgens jou minder dan anderen en je vindt ook dat ze een beetje zagen. De klasgenoten zijn grappig maar ze hebben lange gezichten omdat het flex is. Als je een probleem hebt tijdens flex-uren, wat doe je dan? Eigenlijk werk je niet vaak productief tijdens de flex-uren want je vindt het te rumoerig, in dat klaslokaal zitten vind je niet leuk en je zou liever in het kolk zitten.

R – En er is ook geen duidelijk doel (van die dag) aangewezen. D'r staan dingen wat je moet doen maar er wordt geen, snap je? Er staan wel een paar dingen maar [Denkt na] Dat lukt ten eerste niet daar, ten tweede is er niet echt- dit is geen taak of je zal het niet moeten afgeven. Of iets waar je voldoening of een beloning voor zou krijgen denk ik dan maar. Niet dat het per se nodig is maar dan zouden ze het vak moeten aanpassen want zeggen toch altijd ‘taken maken, dit dat, dit dat’? /12/

I – Ok. Ik heb het genoteerd. Wat ik heel interessant vind dat je daar zegt is dat er geen duidelijk doel is. Je vraagt je af waarom je daar zit, wat is de bedoeling dat? /12/

R – Ja.

I – Dus een voorbeeld van wanneer je hulp hebt gevraagd tijdens een flex-moment is toen je een toets moest verbeteren. Je wist het even niet en je hebt het aan de coach gevraagd maar die zei ‘vraag maar aan de klasgenoten’ en het was uiteindelijk niet duidelijk. Je hebt-

R – Nee, die wist het zelf niet.

I – Ja, we hebben het over het BBBB-model gehad. Je vindt het een duidelijk stappenplan maar je gebruikt het niet veel. Je vraagt het liever aan de leraar want hij is er toch.

Wat zou je aanzetten om het model te gebruiken? Het regelmatig zien, dat het aan het bord hangt of dat je- /9/ Maar vooral, je hebt eigenlijk een hogere drempel nodig. In het kolk, zei je, is er een hogere drempel om hulp te vragen. Ga je misschien toch eerst nadenken omdat jullie met meerdere zijn-

R – Daar is de werksfeer ook anders. Hier zitten we allemaal op elkaar in een klein klasje. Als wij in het kolk zitten, dan kunnen wij daar onze eigen rust vinden en stilte omdat het daar ook stil moet zijn.

I – Ok. Dus het kolk voor jou was echt makkelijker omdat je dan zelfstandiger-

R – Ja! Eigenlijk, in het kolk zaten we ook altijd samen met mensen maar dan hadden wij duidelijke taken. Dat was in de eerste graad nog, he. Dan hadden wij duidelijke taken, van dit, dit en dit moet je doen en dan zaten wij daar en stonden de leerkrachten daar met hun vieren of vijven. Wij konden onze hand opsteken ... en die gaf dan uitleg voor heel onze tafel en dan werkte iedereen verder. [Doet het tafereel na] Maar je had daar ook wel rust, je had daar twee uur lang tijd voor.

I – En je vond het niet te lawaaiig in het kolk?

R – [Schudt van nee met zijn hoofd] Want, ze- We houden de stilte. Terwijl nu zitten de drie leerkrachten verspreid en niet bij elkaar en... Ja.

I – Ok. En dan hadden we het over de stappen, je zei dat je bewust een aantal stappen overslaat omdat je het niet bepaald nuttig vindt om over die vragen na te denken. [Pauze]

Moet ik er nog iets bij zetten volgens jou? ... /8/

R – Ja, voor hun zou ik eerder zeggen- Ik zou ervoor zorgen dat er duidelijke doelen worden gesteld, dat wij een constructieve werksfeer kunnen creëren waar iedereen gefocust kan werken en dat er daar werkelijk gefocust wordt op het zelfstandig werken en het zelfstandig leren leren. Dat zou het voor mij veel nuttiger en veel interessanter maken. (Taken zou moeten maken) maar ook als ik die taken gedaan heb, voor mezelf zou kunnen werken. Zoals- ‘hier kan ik al samenvattingen van maken, ik zal even mijn agenda inplannen, dit, dat...’

I – Je zei ‘echt focussen op zelfstandig leren leren’. Heel interessant. Hoe kan je daar het beste op focussen voor jou?

R – We hebben hier drie uur van verschillende dingen. Als we hier één uur besteden aan ‘wat zijn de beste leerstrategieën?’- We hebben dat al is gekregen maar ik weet zeker dat drie vierde van onze klas niet weet hoe te studeren. ... Dat die niet echt begrijpen, gewoon horen, zien, lezen en het opvatten omdat pff- Omdat het altijd zo gelukt is maar op den duur lukt niet omdat het steeds moeilijker en moeilijker wordt. Ik (ervaar) dat nu ook, ik krijg leerlingbegeleiding en leercoach en leerhulp- Maar het zou toegankelijker zijn voor mensen die daar niet zelfstandig naartoe durven stappen om dat gewoon aan te bieden en zeggen ‘probeer is dit en zo moet je een samenvatting maken’ en zo ga je daar niet te veel tijd aan besteden maar gaat dat wel effectief zijn. /12/ /14/

I – Ok. Dus het zou je echt motiveren om modules te hebben over zelfstandig leren leren?

R – Ja. Ik vind dat ze veel focussen op verslavingen en seksualiteit en dit en dat. Allemaal goed en wel maar bij zedenleer krijgen wij idem dito hetzelfde, he? Allee ja, dat is dus echt hetzelfde. Dan kunnen niet ze beter focussen op het leren. /14/

I – En denk je dat jij goed zelfstandig kan werken?

...

R – Ik kan afgeleid zijn. Ik heb zelf ADHD, ik kan daar niet altijd goed mee omgaan maar ik weet dat als ik rustig ben, als ik afgeleid ben, als ik echt een doel heb, dat ik daar dan volledig voor ga. Als het me interesseert- Ik weet niet wat u weet van ADHD maar-

I – [Glimlacht] Ik heb er al een beetje over gehoord.

R – Ja. [Lacht] Maar als het me interesseert dan ben ik er ook voor honderd procent.

I – Ok. Bedankt, Klaas. Ik heb je een beetje langer bevroegd maar het was heel interessant. Bedankt voor de discussie.

Interview n°8: Hannah

Ik informeer Hannah dat ze niet verplicht is het interview af te leggen en dat ze er op elk moment mee kan stoppen. Ze heeft haar toestemming gegeven voor de opname van het interview.

[We horen muziek in de achtergrond].

I - Als je flex-uren hoort, waaraan denk je?

R - Hoe bedoel je flex-uren?

I - Ik denk dat je een keer per week twee flex-uren kan bijwonen. Welk vak heb je uitgekozen?

R - We mochten kiezen uit Frans, Nederlands en wiskunde en ik heb wiskunde genomen.

I - Ik heb hier verschillende thema's opgeschreven. [Interviewer toont een blad met de volgende woorden: doelen, coach, gevoelens, sfeer, klasgenoten en "..."]. Wat wekken deze thema's op in verband met de flex-uren? Welk thema zou je eerst uitkiezen?

R - Die. [De respondent toont het woord "coach"].

I - De coach.

R - Ja. Omdat. Mag ik dat vertellen? Omdat ik vind zo, de coach, we hebben zo hier op school een leerlingenbegeleiding. Als we ons niet goed voelen of als we vragen hebben dan kunnen we daar altijd vragen gaan stellen. Voor mij, ik ben er niet zo vaak gegaan. Maar als ik daar wel ga, dan beantwoorden zij mij alles en helpen ze me wel, misschien niet met mijn hele situatie, maar ze helpen mij wel.

I - Maakt de coach deel uit van de leerlingenbegeleiding?

R - Ja, denk ik. De naam is leerlingenbegeleiding maar het gaat ook over de coaches, denk ik.

I - Ja. Wat zijn je doelen bv. wanneer je naar een flex-sessie gaat?

R - Wat bedoel je met doelen?

I - Wat wil je bereiken? Ik denk dat je taken krijgt. Wat motiveert jou of ben je gemotiveerd of niet?

R - We werken daar soms in het (kolk). We mogen samenzitten. Soms, ik ben er gemotiveerd om mijn leertaken te doen. Zo is dat af en ik moet niet thuis werken. Ik ben er gemotiveerd om de taken te doen. Maar soms heb ik mijn aandacht kwijt. Ik ben gestoord tegen mijn andere klasgenoten en mijn vrienden. Ik ga eerlijk zeggen: soms werk ik niet want ik ben afgeleid en zo. Maar als je me op een bank of zo zet, ben ik wel gemotiveerd. /12/

I - Wat leidt je af?

R - Gewoon het lachen. Ze praten en zo en gaan op YouTube of op een ander programma. /12/

I - Dat is toch een werkpunt misschien, als je je niet kan concentreren.

R - Jaaa.

I - Vind je niet?

R - Nee. Eigenlijk soms ben ik wel geconcentreerd. Dus ik ben al gemotiveerd om de taken en zo te doen. Maar soms ben ik niet geconcentreerd maar soms wel. Dat is niet altijd dat ik niet geconcentreerd ben. Ik ben er gemotiveerd om de taken te doen. Maar da's niet altijd. Ik ben wel gemotiveerd zo moet ik het niet meer thuis doen.

I - Dat is ook de bedoeling van de flex-uren, denk ik.

R - Ja, dat je je taken afwerkt tijdens de flex-uren.

I - Stel dat je tijdens de flex-uren een begrip treft dat je helemaal niet begrijpt. Bv. triangulatie. Wat doe jij?

R - Ik heb problemen bij wiskunde, ik heb dyscalculie. Ik heb ook een ondersteuning dat mij helpt voor wiskunde. Zij komt ook soms op school en soms doen wij ook afspraken, dan kunnen we ons zien. Maar als ik het niet begrijp, denk ik eerst na. Daarna stel ik de vraag aan mijn buur en als zij het ook niet weet, dan vraag ik het pas aan de leerkracht.

I - Dus je kent dit model [Interviewer toont een flyer met het BBBB-model]. Ken je die flyer?

R - Ja, ik ken het.

I - Je gebruikt het eigenlijk.

R - Ik heb het opgehangen op mijn bureau zo boven.

I - Deze flyer?

R - Nee, het is niet hetzelfde maar da's een soort van. Da's niet exact hetzelfde.

I - Waar heb je het gevonden degene die je gebruikt?

R - Elke maandag ga ik naar de leercoach. Da's zo om een planning te maken. Hoe leer je studeren en zo en ze hadden zo kleine fiches: Hoe kan je wiskunde studeren? Hoe kan je woordenlijsten studeren van Engels, Frans? En dan hebben ze me dat gewoon gegeven.

I - Kan je een voorbeeld geven van een flex-moment waarop je vragen gesteld hebt? Een moment waarop je de coach aangesproken hebt?

R - Bedoel je moet ik geven wat de vraag was?

I - Ja.

R - Maar dan vraag ik gewoon: "Mevrouw, kunt u me die formule uitleggen" of "ik snap niet hoe ik daaraan moet beginnen bij de oefening."

I - Ja. Dus het is gebeurd. Eens heb je de hand opgestoken omdat je een formule niet begreep.

R - Ja, voilà. Soms kan de leerkracht me antwoorden, maar als de leerkracht dat ook niet begrijpt, dan zet ik gewoon een vraagteken en dan vraag ik het aan mijn leerkracht van wiskunde. Bij flex zijn ze niet dezelfde leerkrachten. /12/

I - En als de leerkracht het antwoord niet direct geeft maar probeert jou het te laten raden.

R - Ah ja zo. Soms lukt het wel. Soms geeft ze me tips en kan ik het wel raden. Maar soms minder en ze moet het me grondig uitleggen zo kan ik echt aan mijn oefening beginnen.

I - In dit voorbeeld dat je gegeven hebt waarin je een vraag aan een coach gesteld had, had je eerst aan een vriend gevraagd of heb je de coach direct aangesproken?

R - Wat ik doe, ik vraag altijd eerst aan mijn buurvrouw of buurman en dan vraag ik het aan de coach of de leerkracht.

I - Ja, dus je probeert echt de stappen van het model te volgen.

R - Ja voilà. Omdat het zo ook gemakkelijker is voor mij.

I - Hier is een lijst van stappen. [Interviewer toont een blad met de acht stappen geïdentificeerd door Stuart Karabenick]. Er zijn onderzoekers die geprobeerd hebben wat bij het stellen van vragen gebeurt te begrijpen. Ze hebben verschillende stappen onderscheiden. Het gebeurt vaak onbewust. En misschien volgt het niet deze volgorde. Eerst bepalen we dat er een probleem is. Er is een verschil tussen wat we kennen en wat we zouden moeten kennen om de taak te volbrengen bv. Daarna vragen we ons af of de hulp nodig is, of ik het alleen kan of niet. Daarna: zal ik om hulp vragen of niet? We gaan afwegen wat de voordelen en nadelen zijn. Als ik niet zo veel tijd heb bv., ga ik misschien de coach niet aanspreken. Daarna: het soort hulp: wil ik een rechtstreeks antwoord of liever tips zodat ik alleen vooruit kan gaan? Aan wie gaan we de vraag stellen? De buur, een vriend of de leerkracht of de coach en dan is er het moment waarop we beslissen om hulp te vragen. Hier is het soms moeilijk om de vraag te formuleren.

R - Ja, te krijgen. Ja.

I - En dan: hulp krijgen. Hier moeten we open blijven omdat de leerkracht misschien op een andere manier zal antwoorden dan wat we verwachtten. En uiteindelijk: hulp verwerken waar we de balans opmaken: heeft de hulp me geholpen of niet. Het lijkt ingewikkeld maar ze hebben geprobeerd om alle stappen

R - erop te schrijven.

I - Wat vind je het moeilijkste? Als je de verschillende stappen naar kijkt?

R - Euh, wacht, ik moet even nadenken.

I - Neem je tijd.

R - Hulp verwerken.

I - Ja. Waarom?

R - Maar ik snap eigenlijk niet wat je bedoelt met “verwerken”.

I - Het betekent dat nadat je hulp gekregen hebt, dat je je de hulp zal toe-eigenen. Je zal beslissen of de hulp jou iets geleerd heeft of niet, als je in de toekomst nog om hulp zal vragen of niet. Het is een moment waarop je reflecteert over de hulp die je gekregen hebt.

R - Ja, als de hulp op mijn manier beantwoord heeft.

Ik vind het een beetje moeilijk wanneer ik vragen en zo stel, ze beantwoorden mij zeker wel goed maar er zijn leerkrachten die het op een moeilijke manier uitleggen zodat ik het niet direct snap. Dan moet ik vragen: “Kunt u op een gemakkelijkere manier uitleggen?” Zo kan ik het echt begrijpen. Zo kan ik echt met mijn oefeningen aan de slag gaan.

I - Ja, ik begrijp. Over wiskunde dus.

R - Ja, wiskunde.

I - Dus het BBBB-model ken je al. Ik was een beetje verbaasd omdat de helft van de leerlingen die de vragenlijst beantwoord hebben, kende het model niet. We vragen ons af hoe we het model aantrekkelijker kunnen maken, zin geven om het model te gebruiken.

R - Ik denk gewoon misschien op een andere manier groter maken en dan bv. en verschillende stappen erbij zetten, verschillende tips zeg maar, om daaraan te werken, denk ik. En gemakkelijker tips. /14/

I - Kan je een voorbeeld geven?

R - Denk eerst goed aan je oefening. Of ja. Denk eerst goed aan je oefening misschien.

I - Het is niet gemakkelijk, eh!

R - Nee.

I - We zijn tot het einde van mijn vragen gekomen. Is er nog iets dat je wil toevoegen? Iets dat je aangekaart hebt en waarover je nog iets kwijt wil.

R - Nee. Ik vind dat gewoon een interessant interview, het is een interessant gesprek om daarover te kunnen praten.

I - Leuk. Dus het is een onderzoek en daarna gaan we een tool ontwikkelen om de leerlingen proberen aan te moedigen het model te gebruiken.

R - Ja. aan te trekken, ja.

I - Dus we kruisen ons nog.

R - Ja, ik snap het.

[Einde van de opname].

Interview n°9: Hannelore

I – Als je flex-uren hoort, waaraan denk je? Wat zijn de eerste termen die bij je opkomen?

R – De vakken die wij moeilijker vinden... om daaraan te werken.

I – Ik heb iets dat je kan helpen, er zijn verschillende dimensies waaraan je kan denken. [Interviewer toont hulpmiddel met verschillende dimensies van flex-uren] Vakken zijn er zeker één van, daar heb je het al over gehad. Wat zijn voor jou de doelen van de flex-uren?

R – Dat we dan misschien **betere punten** kunnen krijgen...

I – En waar denk je aan als je aan de coaches denkt?

R – [lange pauze]

I – De mensen die dus aanwezig zijn om je te helpen tijdens de flex-uren...

R – Ja, gewoon mensen die ons helpen daarmee.

I – [pauze] En welke gevoelens brengen de flex-uren bij je op? Je mag heel eerlijk zijn, het mag positief zijn maar ook negatief.

R – Ik denk persoonlijk dat het niet veel helpt om da- er wordt altijd- **iedereen praat tijdens de flex-lessen en niemand let echt op ofzo.** Er wordt ook amper iets gedaan daar dus ik vind niet dat het veel opbrengt. /12/

I – Ok, ja... Dus voor jou- je hebt niet het gevoel dat je tijd goed wordt verbruikt tijdens die uren.

R – Ja.

I – Ok. Ja- en dat zegt ook een beetje over de sfeer- dus jij vindt de sfeer- wat zou je zeggen over de sfeer?

R – Dat het eigenlijk niet goed zit.

I – Nee? Ok. [Noteert] Niet een goede sfeer. En sinds wanneer vind je dat die sfeer niet zo goed is?

R – Sinds- Ik heb het door sinds januari dat eigenlijk- allee, ja- dat er meer gepraat wordt tijdens de lessen dan opgelet.

I – En- Wat zou er veranderd zijn in januari? Was het daarvoor minder het geval?
R – Ja, we waren toen in **Het Kolk en daar zaten we meer verspreid van elkaar** en nu zitten we echt allemaal in een klaslokaal. /12/
I – Ok. Dus het klaslokaal is belangrijk voor jou?
R – [Knikt]
I – Dus voor jou- de verhuizing naar een klaslokaal was niet per se positief. [Noteert]
Dat heb ik goed begrepen, he?
R – Ja.
I – En de klasgenoten?
R – De klas- euh- ik weet het niet [pauze]. Ze praten veel al sowieso dus... Ik weet dat er mensen zijn die echt wel hun best proberen te doen tijdens de flex-uren maar dat is gewoon moeilijker omdat iedereen altijd constant iemand wil storen.
I – Ja, ok. [Noteert] Bedankt. Euh- Als je iets niet begrijpt tijdens de flex-uren ... Bijvoorbeeld een term die je moeilijk kan begrijpen, wij hebben hier het voorbeeld “triangulatie” ... wat doe je dan?
R – Meestal probeer ik het zelf te zoeken en anders vraag ik het wel aan de leerkracht die dan- er is.
I – [Noteert] Heb je het gevoel dat je ook op je klasgenoten kan rekenen?
R – Ja maar- we zitten dan met een groep die minder goed wiskunde kan dan is het waarschijnlijk moeilijker op te vragen (of zij dat weet). /12/
I – En wat denk je van het materiaal dat je hebt? Meestal heb je oefeningen-
R – Ja online.
I – Is dat genoeg?
R – Ik denk wel dat dat genoeg is, persoonlijk dan toch.
I – Kan je je een moment herinneren ... tijdens een flex-uur waar je hulp hebt gevraagd?
R – Ja, twee weken geleden had ik hulp gevraagd voor een oefening.
I – En welk vak was dat?
R – Wiskunde ook.
I – En hoe is dat gegaan volgens jou toen je hulp vroeg?
R – **Hij wist het eigenlijk zelf niet. Dus ja, ik vind wel dat ze dan leerkrachten moeten zetten die een beetje wiskunde kunnen** [pauze]. /12/
I – Ik schrijf het op [Noteert] ... Weet je nog hoe je de vraag hebt gesteld? We hier ook nog iets dat je kan helpen [Toont een hulpmiddel met de 8 stappen van *help-seeking*] ... Wat dacht je op dat moment?
R – Ja- Ik weet het effe helemaal niet...
I – ... [Interviewer leest het hulpmiddel met de leerling]
R – (die mij eigenlijk kan uitleggen hoe die oefening moet- ja)
I – Aan wie- voor jou was het dus logisch-
R – Ja. Om aan de leerkracht te vragen.
I – En die hulp heb je dus gekregen maar niet echt de hulp die je-
R – Die ik nodig had.
...
I – Wat betekent BBBB volgens jou?
R – Ik heb ervan gehoord maar ik weet het eigenlijk niet meer. /3.1/
I – Je weet het niet meer. Kijk. [Interviewer toont hulpmiddel BBBB]

...

R – Ah ja... dat je je eerst zelf afvraagt... Ja.

I – Is het iets waar je aan denkt als je aan het werken bent?

R – Nee.

I – Nee? Absoluut niet?

R – Allee, ik kijk sowieso eerst of ik het zelf misschien vind op de één of andere manier en anders vraag ik het gewoon direct aan de leraar.

I – Maar dus, buur en boek? Wordt vaak een beetje... /3.2/

R – Ja boek- soms hebben we zo een apart boek maar dat staat er niet echt in, hoe je dat moet berekenen. /3.2/

I – Ok. En je gebruikt het dus niet echt meer omdat je niet wist dat het bestond? Of je denk-

R – Jawel. Ik wist dat het bestond. Het was gewoon- ik had een ander woord.

I – Wat is het woord dat jij dan gebruikt?

R – Het B-plan. /3.1/

I – Ah ja. Maar dat is dus gelinkt?

R – Ja, dat is gelinkt maar ik zou daar niet direct aan denken. /3.3/

I – Ok. [Noteert] ... En als we het hebben over het BBBB-model, wat wekt het bij je op?

R – Ik vind dat wel- Dat kan helpen. Sowieso. [pauze] Ik denk dat dat in sommige gevallen nodig is. /3.3/

I – En wat zou je helpen om dat model te gebruiken?

R – Als ik iets niet weet dat ik dat gewoon moet volgen. Allee- dat ik er dan aan denk. Dat ik dat gewoon moet doen. Allee- Eerst me zelf afvragen en dat ik ook ga zoeken (tussen mijn) Als ik iets niet weet dat ik daar gewoon naar een leraar ga. In plaats van direct naar een leraar te gaan.

I – Ok. [Interviewer heeft het gevoel dat leerling antwoord wat ze denkt dat de interviewer wil horen] Je hoeft het niet te gebruiken, he. Het idee is- denk je dat het nuttig zou zijn om dat plan in je hoofd te hebben?

R – Ja sowieso wel.

...

I – Wat zou je- niet meer per se aan het model denken- Wat zou je aanzetten om langer na te denken voordat je een vraag stelt aan een buur of een leerkracht?

R - Dus wat ik eigenlijk zelf zou doen.

I – Ja, wat zou je helpen om niet direct externe hulp te vragen?

R – Ik zoek het op online eigenlijk.

I – Ja? Internet helpt je dan?

R – Ja- allee- vooral Youtube-filmpjes dat echt wel uitleggen.

I – En welk gevoel heb je dan als je vastzit? Ongerust of... Wat zijn de gevoelens die opkomen?

R - Gewoon... dat ik meer gemotiveerd ben om naar het antwoord te zoeken. Ja- Wel- En dat ik dan, dat ik wel het antwoord ga zoeken en dat ik het niet zomaar aan de kant ga laten staan.

I – Ja dus je gaat wel actief het antwoord zoeken [Noteert]. Het motiveert je wel om te zoeken. Ik ga snel overlopen wat ik heb genoteerd dan kan je zeggen of je akkoord

gaat of dingen wil toevoegen. Dus- Als je aan de flex-uren denkt, denk je eerst dat die flex-uren zijn om betere punten te krijgen voor de moeilijke vakken. [Leerling knikt]

R – Ja.

I - Je vindt de sfeer niet zo goed en je zou andere hulp nodig hebben tijdens de flex-uren om beter te kunnen functioneren. De verandering van het kolk naar een klaslokaal was voor jou niet een goede verandering en je vindt dat de klasgenoten veel praten tijdens de flex-uren.

R – Ja.

I - Als je iets niet begrijpt dan ga je eerst zelf zoeken, dat doe eigenlijk al vrij spontaan maar dan ga je aan de leerkracht vragen. Een voorbeeld van wanneer je hulp hebt gevraagd was twee weken geleden voor wiskunde maar de coach wist het niet. Dus je hebt niet echt de hulp gehad die je nodig had. Je hebt toen wel hulp gekregen maar het was niet de gewenste hulp. ...

R – Ja.

I - Over het B-plan of het BBBB-model: je wist wel dat het bestond maar het is niet iets dat actief al in je brein aanwezig was. Je vindt het wel nuttig, je zou het wel willen gebruiken.

R – Ja.

I - ... En hoe je dan wel naar hulp zoekt- Internet en Youtube zijn hele goede tools voor jou. Als je vastzit is het eigenlijk een beetje een challenge voor je- je gaat zoeken, het zelf proberen.

R – Ja.

I- En- Zijn er nog dingen die je wil toevoegen aan wat ik net heb gezegd?

R – Nee.

I – Nee?

R – [Lacht] Nee.

...

I – Dankjewel Hannelore, dan zijn we klaar. Bedankt voor je tijd.

Bijlage D.1 Lesplan voor de coaches

VUB Onderzoekende school Kunsthumaniora. Het duidelijk en beredeneerd formuleren van hulpvragen ondersteunen.

Lesplan en informatie voor de coaches: Mijn brein heeft superkrachten

I. Inleiding

Op basis van onze literatuurstudie en de interviews die we hebben gedaan zijn we ervan uitgegaan dat het duidelijk en beredeneerd formuleren van hulpvragen onder andere begint met zelfvertrouwen. De interventie gaat zich dus vooral concentreren op het brein van de leerlingen en alles wat ze zelfstandig al kunnen doen.

De meerderheid van de leerlingen kent het BBBB-model (ook B-plan door hen genoemd), maar ze gebruiken het niet altijd. Angstgevoelens, twijfel aan hun eigen kunnen, onbegrip t.a.v. de verwachtingen van de coaches, een *fixed mindset*... zijn voorbeelden van redenen die de leerlingen belemmeren om eigen hulpbronnen te gebruiken. Daarom stellen we een interventie voor die het zelfvertrouwen centraal zet. Idealiter zouden vier workshops moeten plaatsvinden (een voor elke stap van het BBBB-model). Omdat we enkel over één lesuur beschikken, focussen we ons op het brein. We bespreken het potentieel van ons brein en maken duidelijk dat iedereen goed in een vak kan worden als hij/zij oefent! (Growth mindset). Hiervoor nodigen we de leerlingen uit te reflecteren en te delen over wat ze al kunnen, hoe ze het hebben geleerd en wat ze graag nog zouden bijleren. Ten slotte vragen we hen een leuke zin te bedenken die hen aanspoort en motiveert in hun eigen vermogen te vertrouwen om problemen op te lossen.

II. Verloop van de workshop

| Doel | Werkvorm | Inhoud | Timing |
|---|--|--|--------|
| Het doel van de workshop delen. | Klassikaal | We gaan vandaag rond het BBBB-model werken. Wie kan me herinneren wat het is? Achter elk component van het BBBB-model schuilt talloze informatie. Vandaag gaan we ons vooral concentreren op jullie brein en op de superkrachten dat het heeft. | 2 |
| Tonen dat het brein een krachtig hulpmiddel is. | Bingo De leerlingen mogen opstaan, rondwandelen in de klas en vragen stellen aan hun klasgenoten. Een groep heeft tabel 1 (versie A) en de andere tabel 2 (versie B), het is dus interessant om bewust aan de ene kant van de klas versie A te geven en aan de andere versie B. | - Wat is neuroplasticiteit? Het vermogen van je brein om zijn structuur en de functie tijdens een leven te veranderen om zich aan zijn omgeving te adapteren. - Neuronen zijn de belangrijkste cellen van de hersenen. Ze kunnen elektrische informatie verwerken zoals een superkleine computerchip. - Tijd + ervaring = GROEI. - Je breinontwikkeling is zoals een geweldige reis waarvan de bestemming nooit vastligt! Je brein is plastisch en kan zich heel goed aanpassen. - Je brein werkt sneller dan de | 5 |

| | | | |
|---|---|--|----|
| | | allersnelste supercomputer. - Telkens als je iets nieuws leert groeien er nieuwe verbindingen uit neuronen die zich vastmaken aan andere neuronen. | |
| Boodschap: je bent goed in iets niet omdat je daarmee geboren bent maar omdat je geoefend hebt! | Klassikaal Herhalingsmoment. Cf. III. Over het brein. | De leerlingen antwoorden de vragen: - Wat gebeurt er in het brein wanneer we leren? - Wat betekent het dat onze hersenen plastisch zijn? | 5 |
| Ervaringen oproepen die het bewijzen. | Introspectiemoment De leerlingen vullen de zinnen zelfstandig aan. | Dit kan ik... Dit heb ik geleerd... Deze uitdaging heb ik overwonnen... Hier wil ik nog aan werken... | 5 |
| De leerlingen worden willekeurig in groepen verdeeld. Zo leren ze andere leerlingen kennen dan hun vriendenkring. | Groepsverdeling Elke leerling neemt of krijgt een nummer dat zijn groep bepaalt. Ze verplaatsen de stoelen om plaats te nemen. | | 3 |
| De ervaringen delen. | Rollenspel met een leerling, een luisterend oor, een timekeeper. | Uitleggen dat het luisterend oor vooral moet luisteren en alleen vragen mag stellen als hij de leerling niet heeft begrepen. De bedoeling is niet dat hij reageert of opmerkingen geeft op wat de leerling zegt. Leerling: legt uit waaraan hij heeft gedacht tijdens zijn introspectie Luisterende oren: luisteren actief en geven aan het einde van het gesprek een compliment (Dit vind ik knap / indrukwekkend / verrassend van je want...) Eén van de twee luisterende oren is ook timekeeper , max 5 minuten delen per leerling. | 15 |
| Op basis van wat de leerlingen als luisterende oren hebben gehoord | Brainstorm Een grappige / leuke / inspirerende zin over het gebruik van het brein. | Leerlingen denken met dezelfde groepjes over een grappige / leuke / inspirerende zin die het gebruik van hun brein stimuleert. | 10 |

| | | | |
|---|---|---|-----------------------------|
| en wat ze over het brein hebben geleerd, stellen de leerlingen inspirerende adviezen/zinnen op. | | | |
| Zinnen verzamelen die we daarna in de klas kunnen hangen en als kop van de kennisboom (Cf. IV.) kunnen gebruiken. | De wervende zinnen met de klas delen en op de leukste zin stemmen . Als er tijd ontbreekt, kan de stemming ook online via Google Forms georganiseerd worden. | Elke groep deelt zijn slogan met de anderen en er wordt op de leukste creatie gestemd <u>of</u> de leerkracht verzamelt de zinnen en we organiseren de stemming online. | In de klas <u>of</u> online |

III. Extra informatie over het brein
Doel: growth mindset bevorderen.

Wat gebeurt er wanneer we leren?
Ons brein telt miljarden neuronen of zenuwcellen. Wanneer we leren, treden de neuronen in relatie met elkaar, we zeggen dat ze met elkaar “vuren”. Als we bv. een wiskundige formule leren, vindt een nieuwe verbinding tussen neuronen plaats. Als we daarna dagenlang niets meer doen met die formule, blijft de afgelegde verbinding zwak of verdwijnt ze. We zullen daarna moeilijkheden hebben om de formule opnieuw toe te passen: we moeten namelijk de verbinding in onze hersenen telkens opnieuw maken. Als we daarentegen de formule meermaals oefenen, gaan dezelfde neuronen regelmatig met elkaar “vuren” zodat de verbinding tussen hen sterk wordt en als het ware een informatiesnelweg vormt. In dat geval gaan we de toepassing van de formule gemakkelijk vinden.

Ons langetermijngeheugen is oneindig, maar er zijn dus voorwaarden om informatie te onthouden: herhaling en oefening. De verbinding tussen de neuronen moet stevig zijn. Bovendien kan nieuwe informatie alleen duurzaam in het geheugen opgeslagen worden als we het in verband brengen met wat we al kennen. Volgens Verstraete en Nijman (2022, p.25) kan bestaande kennis gevisualiseerd worden als kapstokhaakjes, waar nieuwe, gerelateerde informatie aan opgehangen kan worden en betekenis krijgt. Daarom vragen de coaches of je er al iets over hebt geleerd of je iets ervan herinnert wanneer je een vraag stelt. Ze proberen vroeger betreden paden tussen je neuronen op te wekken zodat het gemakkelijker wordt iets eraan te koppelen.

Dat we een stof moeilijk of gemakkelijk vinden, hangt dus niet af van een aangeboren aanleg, maar van de tijd die we eraan besteed hebben en van de voorkennis waarover we beschikken!

Wat betekent het dat onze hersenen plastisch zijn?
Door te leren ontstaat er een groot netwerk tussen neuronen. We kunnen het vergelijken met een weggennetwerk: autosnelwegen stellen de herhaalde verbindingen voor terwijl landwegen voor eenmalige verbindingen staan (Brain & Development Onderzoekscentrum, z.d.). Maar ons interne informatienetwerk is veel flexibeler dan aangelegde routes. Het past zich voortdurend en extreem snel aan. In functie van onze ervaringen verdwijnen sommige verbindingen terwijl anderen verstevigd worden. Als we bv. de vervoeving van een nieuw werkwoord leren, gaan we die automatisch vergelijken met de vervoeving van andere

werkwoorden zodat de voorkennis uitgebreid en dus gewijzigd wordt. Als we elke dag gaan kickboksen en allerlei sprongen en stoten oefenen, leren we onbewust basisveiligheid. We leren incasseren door ons over frustratie heen te zetten; we leren discipline opbrengen door door te zetten en we leren in te schatten wat er gebeurt bij een bepaalde handeling (Verstraete & Nijman, 2022, p.24). Een herhaalde ervaring brengt dus allerlei nieuwe verbindingen met zich mee, het reorganiseert het volledige neuronale netwerk. En dit gebeurt ons hele leven lang! Geen vaardigheid of kennis staat vast. Ons brein is constant aan het groeien.

Bronnen:


- Brain & Development Onderzoekscentrum. (z.d.). *Hoe lang groeien je hersenen door?* kijkinjebrein.nl. Geraadpleegd op 10 april 2023, van <https://kijkinjebrein.nl/onderwerpen/hersenontwikkeling/>
- Govaert, S. (2017, 17 januari). *Zelfvertrouwen kweken in de huiswerkklas*. Klasse.be. Geraadpleegd op 10 april 2023, van <https://www.klasse.be/73256/growth-mindset-zelfvertrouwen-huiswerkklas/>
- Deak, J. & Deak, T. (2019). *Ken je Brein!* Bazalt.
- Koops, L. (z.d.). *Leren, hoe werkt dat eigenlijk?* tleerlab.nl. Geraadpleegd op 10 april 2023, van <https://tleerlab.nl/tips/leren-hoe-werkt-dat-eigenlijk/#:~:text=Er%20ontstaat%20een%20grote%20en,zijn%20dan%20veel%20gemakkelijker%20geworden.>
- Schooltv. (2011, 22 maart). *Hoe werken je hersenen?* Schooltv.nl. Geraadpleegd op 10 april 2023, van <https://schooltv.nl/video/hersenen-hoe-werken-je-hersenen/>
- Verstraete, I. & Nijman, K. (2022). *Handboek leren leren voor het voortgezet onderwijs* (5e druk). Pica.
- Westerhof, P. & Tukkers, W. (z.d.). *Het geheugen, hoe werkt dat precies?* Hersenfabriek.nl. Geraadpleegd op 10 april 2023, van <https://www.hersenfabriek.nl/blog/het-geheugen-hoe-werkt-dat-precies#:~:text=Het%20geheugen%20kan%20onderverdeeld%20worden,terug%20gaat%20naar%20de%20herse nschors.>

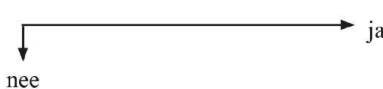
IV. Kennisboom. A5 blad


*S s s s s s l l l l l l l o o o o o o g g
g g g g g a a a a a n n n n n n n n*

1 Hoe voel ik me? *Omcircel je antwoorden.*
angstig rustig geïrriteerd in de war

2 Wat is mijn vraag? *Je kan sleutelwoorden gebruiken.*
.....

3 Brein. Wat ken ik al over het onderwerp?
Heeft het antwoord me geholpen? 

4 Boek. Waar kan ik het antwoord zelf opzoeken?
Heb ik het antwoord gevonden? 

5 Buur. Kan mijn buur me helpen? 

6 Baas. Hulp! 

Bijlage D.2 Cursusbladje A



Versie A

Mijn brein heeft superkrachten

Tijdens deze workshop gaan we rond het **BBBB-model** werken.

Waar staat **BBBB** voor? _____

Achter elke component van het BBBB-model schuilt heel wat informatie. Vandaag gaan we ons concentreren op jullie **brein** en op de superkrachten dat het heeft.

1. Bingo over de superkrachten van het brein

Loop rond in de klas en spreek met je klasgenoten. Kan je zo snel mogelijk het tweede deel van alle zinnen terugvinden? Schreeuw 'BINGOOO' als jouw tabel ingevuld is!

| | | |
|---|---------------------------|-------------------------------------|
| Neuroplasticiteit is... | Neuronen zijn... | Tijd + ervaring ... |
| _____ | _____ | _____ |
| _____ | _____ | _____ |
| _____ | _____ | _____ |
| _____ | _____ | _____ |
| Je breinontwikkeling is een geweldige reis... | Je brein werkt sneller... | Telkens als je iets nieuws leert... |
| _____ | _____ | _____ |
| _____ | _____ | _____ |
| _____ | _____ | _____ |
| _____ | _____ | _____ |

2. Wat ik al kan (dankzij mijn superbrein)

Dankzij de plasticiteit van je brein, wat je al hebt beleefd en de geweldige groei die je kent sinds je geboren bent, heb je al een heleboel sterktes en vaardigheden.

Leg in de tabel op de volgende bladzijde uit waar je trots op bent en wat je nog moet leren. Geef minimum 1 en maximum 3 antwoorden. Denk niet alleen aan school maar ook aan je sociale leven, je hobby's, je familie... Je mag natuurlijk meerdere talenten aanduiden in ieder vak!

| | |
|---------------------------------------|-----------------------------|
| Wat kan ik al? | Wat heb ik al geleerd? |
| Welke uitdaging heb ik al overwonnen? | Waar wil ik nog aan werken? |



3. Ik deel mijn ervaringen

Ga in groepjes van 3 leerlingen zitten. Elke leerling deelt wat hij/zij in de tabel hierboven heeft geschreven (± 5 min. per leerling). De twee andere leerlingen zijn **luisterende oren**, dit wil zeggen dat ze actief luisteren en zo weinig mogelijk spreken. Elk luisterend oor geeft een **compliment** aan de leerling die net heeft gesproken.

Tip: Maak je compliment persoonlijk en precies. (Bijvoorbeeld: Ik vind het heel knap/intelligent/aardig dat je... hebt gedaan/geleerd/overwonnen).

Schrijf hier de complimenten die je hebt gekregen op:



4. Brainstorm

Je weet nu dat je brein een fantastisch orgaan is. De bedoeling is om je dit ook te herinneren als je even vastzit tijdens het leren. Maak met je groepje een leuke zin die je als slogan of mantra kan gebruiken.

Wat is belangrijk om een motiverende en makkelijk te onthouden zin te maken?

Een aantal tips:

- Blijf dicht bij wat je duidelijk wil maken (in dit geval de superkrachten van je brein)
- Hou het kort en bondig
- Gebruik eventueel een woordspeling (herhaling van woorden of geluiden, rijmen...)
- Formuleer positief, nooit negatief
- Overdrijf en/of gebruik humor

Noteer hier jullie ideeën:

A large, empty rounded rectangular box intended for students to write their brainstormed ideas. At the bottom left corner of this box, there is a small, cute cartoon character of a brain with glasses, arms, and legs, looking up towards the box.



5. Yes, we can!

Denk aan een slogan met je groepje en deel deze dan met de klas. Stem op de beste slogan.



Gebruik je brein, dat is voor iedereen fijn...

1. Hoe voel ik me?



2. Wat is mijn vraag?

Werk met kernwoorden!

.....

3. **brein.** Wat ken ik al over het onderwerp?

Kan ik nu alleen verder?



4. **boek.** Waar kan ik het antwoord zelf opzoeken?

Kan ik nu alleen verder?



5. **buur.** Kan mijn buur me helpen?

—————→ ja



6. **bees.** Hulp!

← nee

Bijlage G. Diepte-interviews nameting

Interview n°1: Xander

I Na de vorige interviews hebben we in de FLEX-uren aantal interventies geprobeerd.

Heb je dat opgemerkt?

R - Neen.

I - Wat weet je nog van de vorige FLEX uren?

R - Niet echt iets.

I - Ok, rond het BBBB-model. Jullie hebben zo

R- Een **papiertje** gekregen, ja, dat is veranderd.

I - En, heeft dat jou geholpen?

R- **Het heeft niet geholpen omdat ik geen vragen had in de lessen, maar als ik vragen zou gehad dan zou dat wel geholpen hebben. /13/ /4.4/**

I- Maar je had niet echt vragen.

R - Neen.

I - Ok. **Dus de vorige weken heb je nooit een vraag gehad. /10/**

R - Neen.

I - **En hoe pak je het aan als je een probleem hebt.**

R - **Dan zou ik eerst in mijn boek kijken. Ik denk, ik zou het niet aan mijn buur vragen denk ik. Ik zou het dan direct aan mijn leerkracht vragen denk ik. /3.2/**

I - En waarom?

R- Ik weet niet. Vaak weet die het ook niet. Ik heb dat een beetje opgegeven. Dus dan ga ik gewoon direct naar de leerkracht ofzo. **Die weet het gewoon beter dan de leerling, want het kan ook dat je medeleerling het wel uitlegt maar eigenlijk niet snapt. /3.2/**

I - Ok, een aantal weken geleden hebben jullie een **workshop** gehad over het brein. Herinner je dat nog.

R- Neen.

I - Dat was na een les over seksualiteit normaal gezien.

R - Echt?

I - Het ging over leerervaringen.

R- O wacht, was dat zo dat we **slogans** moesten maken. /9/

I - Ja, die workshop, wat heb je daar nog van onthouden.

R- **Ik weet niet, ze hebben gewoon die methode nog een beetje uitgelegd. /1/**

I- Ok, normaal gezien ging het ook **over hoe je leert.**

R- O ja, **dat is waar. /1/**

I - **Weet je daar nog iets van? /1/**

R- Euhm, **neen. /1/**

I- Normaal gezien moest je ook **complimenten** geven en krijgen.

R- O ja, dat is waar!

I - Weet je nog welke je hebt gekregen.

R- Ja, **ze zeiden dat ik hot was? /2/**

I - En waren er ook complimenten die te maken hadden met leerervaringen? /2/

R- Moest dat.

I - Dat was wel de bedoeling ja.

R - Oei neen, **dat wist ik niet.** /2/

I - Ok, geen probleem. Waren er dingen die je **moeilijk** vond tijdens de workshop? Of dat je heel **interessant** vond.

R - Niet per sé. /1.1/ /1.2/

I - Herinner je nog dat je ook over je brein hebt geleerd?

R- Neen, niet meteen. /1/

I - Over de verbindingen tussen neuronen die er komen wanneer je leert. /1/

R- O, ja, jaweel, dat herinner ik me ook. Sorry. /1/

I - Neen, het is goed om te weten dat het er nog wel ergens in zit, maar dat je het niet meteen actief herinnert. /1/ Weet je nog **waarvoor BBBB staat?**

R- **Brein, boek, buur, baas.** /3.1/

I- En hoe gebruik je het?

R - Euhm. **Eerst denk ik gewoon een beetje: ah kan ik dit. Ah wacht, ik snap het niet. En dan ga ik terug naar de techniek ofzo in mijn boek. En dan ga ik gewoon naar de leerkracht, want de buur skip ik dus.** /3.2/

I - Zou je het model **aanraden?**

R - **Nier per sé neen.**

I - En waarom niet.

R- Ja, ik weet niet, ik vind dat gewoon een beetje, niet dom maa ja. Eigenlijk is dat wel logisch om te gebruiken. Nee, eigenlijk wel. Dat is wel logisch om te gebruiken. Dat is gewoon: dat je niet direct naar de leerkracht gaat. **Dat is logisch, want dan denk je ook een beetje zelf na en dan ga je niet altijd direct naar de leerkracht en dan ga je misschien sneller dingen snappen omdat je ook zelf nadenkt. En dan ga je niet altijd zo iemand anders zijn hulp nodig hebben en dan word je een meer zelfstandig en dat is goed.** /3.3/

I - Ok, dat is positief. In het begin was je toch eerder negatief of aan het twijfelen, waarom was dat?

R - **Omdat ik het gewoon irritant vind om te gebruiken, maar het is wel een goed systeem.** /3.3/

I - Ok, en wat vind je er irritant aan? /3.3/

R - **Ik weet niet: gewoon de eerste stap: zelf nadenken. Ja maar, denk eerst zelf eens na voordat je naar mij komt. Maar ik snap het gewoon niet en dan ben ik zo: dat heb ik geprobeerd anders zou ik het niet aan jou vragen.** /3.3/

I - De **beslisboom**, dat papier voor het BBBB-model. Wat denk je daarvan?

R - Wat stond daarop?

I - Ik zal het eens tonen?

R- O ja, **dat klein papier dat je elke les krijgt.**

I - Ja.

R - **Ik vind het wel een goed systeem, maar gewoon omdat ik geen vraag had heb ik het niet echt gebruikt. Maar ik denk wel dat het zou werken als ik een vraag had.** /4.4/ /13/

I - Het zou wel werken als je een vraag had.

R - **Ja, van de leerkracht moesten we ook elke week een vraag opschrijven wat ik wel**

dom vond. Want ik had geen vraag, dus heb ik gewoon iets random opgeschreven. /12/

I - Ok. En als je zegt dat je geen vraag had: betekent dat dat alles vlot ging eigenlijk.

R- Ja, eigenlijk snapte ik wiskunde voor een keer. /11/

I - Ok, dat ik goed eh. Wat vind je van de eerste vraag: hoe voel ik mij?

R: Ging dat eigenlijk over de les of in het algemeen? /5.2/

I - Hoe je je op dat moment in de les voelt, maar natuurlijk kan het algemene daar wel een invloed op hebben.

R- Ik vond dat die vraag niet echt helpte. Ik vond die een beetje nutteloos. Dat helpte niet echt om het te snappen. /5.2/

I - Heb je het gevoel dat door de beslisboom meer of minder vragen stelt.

R- Ik heb er geen gesteld, maar dat heeft er niet echt iets mee te maken. Dat is gewoon omdat ik het snapte. /4.3/

I - De poster me de slogan. Wat vind je daarvan.

R - Ik weet niet dat is euhm. Ik vond dat het niet echt hielp ofzo. Het is wel leuk om een poster te maken, maar dat helpt niet echt om dingen te snappen. /9.2/

I - Weet je nog wat er op stond?

R- Neen.

I - Ik zal het even tonen.

R - Het was wel grappig. Alice was er super trots op enzo. /9.2/ /9/

I - Zou je het ophangen op de plaats waar je thuis huiswerk maakt.

R- Ja, ik zou hem ophangen omdat dat grappig is, maar ik denk niet dat het zou helpen. /9/

I- Ok, is er nog iets dat je wil toevoegen over het BBBB-model, de poster, de workshop, FLEX.

R- Neen, niet echt neen.

I - Ik heb wel het gevoel, als ik me dat goed herinner, dat het nu wel beter gaat dan de vorige keer. Heb je een idee hoe dat komt?

R- Neen. Ik snap wiskunde gewoon meer. In de les snap ik ook meer, dus misschien daarom dat ik ook niet echt vragen heb. /11/

Interview n°2: Ella

Ik informeer Ella dat ze op elk moment het interview kan stopzetten als ze dat wil en dat de gegevens op anonieme wijze behandeld zullen worden. Ze heeft haar toestemming gegeven voor de opname van het interview.

I – Sinds het eerste interview hebben we verschillende interventies tijdens de flex-uren toegepast. Dus mijn eerste vraag is: heb je dat opgemerkt?

R – Ja.

I – Wat heb je opgemerkt?

R – Dat we bladjes moeten invullen bijvoorbeeld als we een vraag willen stellen.

I – Ja. En wat vind je ervan?

R – Ik vind dat eigenlijk niet zo leuk. /4.4/

I – Waarom?

R – Het is een beetje lastig om voor je een vraag stelt eerst een bladje in te vullen en ik vind het een beetje papierverspilling eigenlijk. /4.4/

I – Ja. Helpt het jou toch wanneer je tegen een probleem botst?

R – Nee want meestal heb ik allemaal in mijn hoofd al gedaan. Ik heb al nagedacht, ik heb al in mijn boek gekeken, ik heb al aan mijn buur gevraagd en dan als ik echt nog een vraag heb, vraag ik aan de leerkracht. Maar als je me dan een papiertje nog geeft dan verlies ik weer veel tijd mee en denk ik, weet je wat dan ga ik gewoon naar de andere oefening. /4.1/ /4.3/

I – Ja, ja, inderdaad. [Interviewer toont de beslisboom] Denk je dat het papiertje andere leerlingen kan helpen.

R – van de mensen waarvan ik iets gehoord heb, eerlijk gezegd denk ik niet dat er veel mensen dat een super grote hulp aan hebben gehad.

I – Ja.

R – Maar misschien sommige mensen wel.

I – Ja. Waarom hebben ze er geen hulp van gehad?

R – Omdat het gewoon een soort extra barrière is om vragen te stellen, vind ik. /4.3/ Het is niet iets dat je helpt om vragen te stellen. Misschien is je vraag dan sneller beantwoord maar meestal op deze leeftijd weet je toch wanneer je echt een vraag aan een leerkracht moet stellen. /4.4/

I – Ok. En tijdens de twee laatste weken ben je tegen een probleem gebotst zodat je een vraag gesteld hebt?

R – Ja.

I – Sinds de invoering van het papiertje.

R – Waarschijnlijk wel maar ik weet niet meer wat het was.

I – En weet je nog hoe het verlopen is?

R – Euh ja [Gelach]. Ik heb het blad ingevuld en ik heb het afgegeven en dan hebben ze mijn vraag beantwoord. Daarna heb ik het niet meer gedaan want ik vond het een beetje belachelijk om een bladje in te vullen. /4.1/ /4.4/

I – Ja. Ja. En weet je nog waarover je vraag ging?

R – Nee, dat weet ik niet meer.

I – En wat vind je van de eerste vraag?

R – Hoe voel ik me?

I – Ja.

R – Ik vind dat een beetje een te open vraag. Ik weet niet zo goed wat ze bedoelen met de vraag omdat “hoe voel ik me?” heeft niets te maken met “wat is mijn vraag?”. Ik weet niet of de bedoeling was hoe voel ik me bij deze vraag of gewoon hoe voel ik me in het algemeen.

I – Eigenlijk de bedoeling was bewust zijn van hoe ik me voel omdat het soms beïnvloedt de manier waarop we vragen stellen of het feit dat we iets niet begrijpen. Als je een oefening niet begrijpt, is het misschien omdat je je niet goed voelt. En het feit dat je ervan bewust wordt, gaat misschien je houding veranderen. /5/

R – Ah ja, ok.

I – Nu dat ik het uitgelegd heb, is jouw mening hierover veranderd?

R – Da’s duidelijker of zo. Ik zou het nog steeds niet echt gebruiken. /5.2/

I – Ja, en wat vind je het moeilijkste?

R – Euh wacht hé. [Respondent kijkt naar de beslisboom] Euh ik weet het niet.

I – Is er niets moeilijks misschien?
R – Ik snap niet zo goed wat moeilijk zou zijn. Het is toch gewoon, ik weet niet. /4.2/
I – Had je dit zinnetje opgemerkt “Werk met kernwoorden!”
R – Ja. Ik had het niet gezien, nee, denk ik. Ik had de vraag gewoon voluit geschreven als ik een vraag had. Als ik een vraag aan de leerkracht wil stellen, wil ik graag dat hij mijn vraag direct begrijpt, wat ik bedoel. /4.2/ /Ze ziet het gebruik van kernwoorden als een drempel om een begrijpelijke vraag te stellen/
I – Ja.
R – Gewoon kernwoorden, ik zou het zelf niet doen.
I – Ok. Heeft het papiertje iets veranderd in de manier waarop je vragen stelt.
R – Nee.
I – Heb je de indruk dat je meer of minder vragen stelt dan vroeger?
R – Ja minder. Omdat ik het papier niet altijd wou invullen. /4.3/
I – Wacht hé. Het betekent dat het feit dat er een papiertje bestaat, stel je soms geen vragen terwijl je er wel hebt? /4.3/
R – Ja.
I – Ah ja. En hoe doe je dan om het probleem te overwinnen? /4.3/
R – Wel meestal ga ik gewoon naar een volgende oefening of ik laat het gewoon zo en ik ga naar de volgende oefening. /4.3/
I – Ok. Ja. Dat was niet de bedoeling eigenlijk.
R – Nee, ik weet het [Gelach].
I – Ja, ik verwachtte wel dat je het niet zo leuk zou vinden. [Interviewer overloopt even haar vragenlijst] Drie weken geleden heb je een workshop gevolgd. Wat heb je onthouden van die workshop?
R – Oei het is lang geleden in mijn hoofd.
I – Ja.
R – Maar het was wel interessant denk ik. Het was over het brein en zo? /1.2/
I – Ja.
R – Da’ was nog interessant.
I – Waarom was het interessant?
R – Wacht, ik moet effen nadenken.
I – Ja, geen probleem.
R – Ik denk dat we veel over de hersenen geleerd hebben en zo hoe we iets opnemen maar ik ben niet meer zeker. [Respondent kijkt naar het cursusbladje dat de interviewer haar gegeven heeft] Maar ik denk dat we het niet allemaal hebben afgemaakt. /1/ /1.1/
I – Ja.
R – Maar ik vond ook de vragen bijvoorbeeld “Wat kan ik al?” en “Wat heb ik al geleerd?”, ik vond het zo een beetje open. In mijn hele leven heb ik al veel geleerd! Wel ik kon eerst niet stappen en zo dus, dat was een heel open vraag. Er kon echt van alles staan. /1.1/

I – Ja. Weet je nog welke complimenten je gekregen hebt? Het idee was dat de andere leden van de groep in functie van wat je beantwoord had, dat ze complimenten uiten.
R – Ik denk wel dat we dat gedaan hebben maar ik kan er me niet aan herinneren welke complimenten ik gekregen heb. /2/

I – Weet je nog welke **zin** je opgesteld hebt met de groep?

R – Ja, we hadden geen goeie zin gevonden. We hadden wel gezocht maar we hadden niets goed gevonden.

I – En in welke **stemming** was je tijdens de workshop?

R – Ik denk dat ik, ik weet niet, ik was **moe** denk ik. /1.0/

I – Wat was **moeilijk** tijdens de workshop?

R – Euh het was niet moeilijk, denk ik. We vonden geen goeie slogan en **het was ook niet zo duidelijk hoe dat we een slogan moesten maken.** /1.1/

I – Ja. En wat vond je interessant?

R – Ik vond wel interessant, allemaal een beetje interessant. **Ik had misschien nog meer uitleg gehad over hoe het brein zelf werkt en zo.** /1.2/

I – Ja. Ik denk dat voor de workshop over het brein hadden jullie ook een workshop over seksualiteit gehad die heel interessant was. Het is wat Esther ons had gezegd, dat de eerste workshop zo boeiend was geweest dat het daarna moeilijk was geweest om iets anders in het hoofd te krijgen.

R – Ja.

I – Wat denk je ervan?

R – Ja, ik weet niet. Misschien wel een beetje. /1.0/

I – Ja. Het **BBBB-model!** [Gelach] Ik zal je het nog eens vragen. Waarvoor staat BBBB?

R – [Gelach] **Brein, boek, buur, baas.** /3.1/

I – Ja. Hoe gebruik je het?

R – Ik gebruik het **automatisch**, het is gewoon iets waar ik niet over nadenk. Het is iets dat ik eigenlijk doe. /3.2/

I – Ja. En welke stap vind je **het moeilijkste**?

R – Euh misschien **het zelf nadenken**. Soms da' was vooral **vroeger raakte ik in paniek omdat ik dacht dat ik het niet zou kunnen maar eigenlijk kan ik het wel zelf dus voilà.** /3.4/

I – Zou je het model **aanraden** of niet?

R – **Ik zou het model aanraden omdat ik gebruik het wel sowieso. Maar ik zou het niet zo, dat bladje bijvoorbeeld vind ik niet zo handig of nuttig. Het is gewoon iets dat wel geautomatiseerd kan worden. Maar het is niet iets dat echt super belangrijk is.** /3.3/

I – Hoe zou je dan doen om het geautomatiseerd te krijgen? Voor de leerlingen die het niet tijdens de lagere school geleerd hebben.

R – Ik zou er misschien **een kleine les over doen** of inderdaad zo **een poster** in de klas want als je bijvoorbeeld in de klas bent, lees je alles wat op de muur staat. **Maar op elke les daarover te praten is misschien een beetje te veel.** /3.3/ /9/

I – Wat vind je van de **poster**?

R – Ik vond die wel **goed.** /9.2/

I – Waarom is het goed?

R – Het is wel **een rustige poster maar het is een beetje lastig als het schuin staat, vind ik het een beetje niet leuk omdat ik lees niet zo graag schuin** [Gelach]. /9.2/

I – [Gelach] Dat was om het een beetje dynamisch te doen. Maar waarom is het dan goed?

R – Ik vond het wel een goeie slogan. Omdat het rijmt, is het makkelijk om te onthouden. /9.2/

I – Ok. Zou je zo een poster bij de plek waar je je huiswerken maakt ophangen?

R – Ik denk niet want thuis heb ik geen buur bijvoorbeeld, maar ik vraag het soms aan mijn ouders of zo. En brein en boek doe ik meestal automatisch dus dat zou ik dan niet doen.

I – [Interviewer toont de eerste stap van de beslisboom] Eigenlijk hebben we de eerste stap ingevoerd deels omdat we het over in paniek raken hadden gehad tijdens het eerste interview en dan hadden we gedacht misschien is het een goed idee dat we eerst beseffen in welke moed we zijn voordat we een vraag stellen. Maar dan misschien is de manier waarop we de vraag stellen te open.

R – Ja, het is eerder hoe voel ik me bij het probleem of zo. Omdat nu is het heel algemeen. /5/

I – Ok. Wat vind je nog moeilijk wanneer je tegen een probleem botst tijdens de flex-uren?

R – Ik vind dat niet zo moeilijk of zo. Soms ben ik wel in paniek maar meestal is dat wel ok want ik weet dat er mensen zijn die me kunnen helpen. Dan vraag ik het gewoon aan mijn buur en aan de leerkracht. /10/

I – Ok. Wil je nog iets toevoegen over alles wat we besproken hebben?

R – Nee.

I – En als we volgend jaar dezelfde interventies toepassen, wat zouden we kunnen verbeteren?

R – Ik weet niet. Het is ok zo, denk ik.

I – Zelfs het papiertje?

R – Nee, da' niet. Voor mij is dat eerder een obstakel dan een hulpmiddel.

I – Ja. Het is het tegenovergestelde van wat we wouden bereiken. Ok, dankjewel voor je tijd!

R – Graag gedaan.

I – Sorry dat we een beetje uitgelopen zijn.

R – Da's niets.

Interview n°3: Alice

I - We doen een beetje onderzoek op jullie school naar vragen stellen tijdens FLEX en de afgelopen drie weken zijn er een aantal dingen gebeurd. Heb je dat gemerkt?

R - Euhm, een poster.

I - Een poster

R - Een dom bladje

I - Een dom bladje

R - En een boze leerkracht

I - (lacht) De boze leerkracht zijn wij hopelijk niet verantwoordelijk voor.

R - Oei, heb ik je uitgescholden met dat papier?

I - Nee nee, geen probleem. Het is daarom dat we het vragen. Oké dus, het papiertje en de poster heb je opgemerkt. Er is ook een worshop geweest over het brein, herinner je dat nog?

R - Van Esther.

I - Ja. Wat vond je daarvan, over die drie dingen. Je mag gewoon zeggen wat je denkt.

R - De poster vind ik een goed plan, want ik heb die zelf gemaakt. /9.2/ Het papiertje begrijp ik niet zo goed waarom ik dat ook nog eens zou invullen. En de workshop: dat kan wel bij sommige mensen helpen, maar ik vind dat een beetje vanzelfsprekend. /1.1/ /1.2/

I - Ok, heb je de afgelopen weken vragen gehad.

R - Ja, daarjuist nog.

I - Ok daarjuist nog. Dat is goed. En hoe is dat verlopen?

R - Slecht

I - Ok

R - Dus ik wil iets aan mijn buur vragen, maar dan was Niels kwaad omdat hij mij aan het helpen was, maar ja, ik moest het aan mijn buur vragen. Ik zeg dan: ja, ik moet het aan mijn buur vragen. En dan zegt hij tegen mij: ja, ze moet niet altijd met jou bezig zijn. Maar, dat was twee minuten dat je mij aan het helpen was met mijn Ipad dat niet werkte. /ongeduld/ Dus toen was ik een beetje kwaad op hem en wou ik niet verder doen. En dan was ik verder aan het doen, maar toen werkte het weer niet. /technisch probleem/ En Jana, allé mijn buur wilt mij gewoon helpen, maar ja ik had dat niet gevraagd. En ik zeg dan zo: neen, je mag mij niet helpen. Gewoon omdat: ik wil niet dat hij weer kwaad wordt op mij en dan wordt hij daarom kwaad. /gebabbel met buur/ En dan vroeg ik waarom: je zei dat dat niet mocht. Ik snap niet zo goed waarom ze niet mag helpen terwijl ze de laatste drie weken daar echt op gedramd hebben dat we het eerst aan onze buur moeten vragen, dan in ons boek, die dingen. /onduidelijkheid afspraken/ Dus daar werd ik wel een beetje kwaad van, want dat is een beetje hypocriet vind ik. /12/

I - Ok, en was dat elke keer zo? Dat was nu de laatste keer. Hoe was het de andere keren dat je vragen hebt gesteld?

R - De andere keren heb ik FLEX gekregen vooral van Noam en die zei: Sjjt, houd het stil en zoek het op op je telefoon. /aanmaning boek te raadplegen/ Maar dan is dat ook niet meer wat we moesten doen dus. /onduidelijkheid afspraken/ En telkens als we een vraag hadden, moesten we ook dat papier invullen, maar dan is dat zo: ik weet mijn vraag. Dat is weer hetzelfde als de vorige keer: het feit dat ik een vraag heb, betekent wel dat ik daar al naar gekeken heb. /onnodig/ /4/

I - We komen straks nog terug op dat papiertje, maar eerst de workshop: wat heb je daarvan onthouden?

R - Dat Esther dat gegeven heeft. En dat we zo een papier moesten invullen, wacht neen.

I - Zal ik het even tonen?

R - Ja dat, dus dat moesten we invullen. En dan moesten we zo in vakjes schrijven.

I - Jullie hebben ook met complimenten gewerkt. Weet je dat nog?

R - Ja

I - Weet je nog welke complimenten dat je gekregen hebt?

R - Neen.

I - Ok, euhm, weet je nog welke zin jij had gemaakt met jou groepje?

R - Die

I - Ahja juist. In welke **stemming** was je tijdens de workshop?

R - Bwa, ik was wel blij. Het was gewoon een les weet je. /1.0/ /1.2/

I - Ja...

R - Of, ik begrijp het eigenlijk niet goed, wat moet ik antwoorden.

I - Neen, dat is een goed antwoord. Was je blij, was je aandachtig, was je afgeleid, was je nerveus, geambeteerd, ...

R - Neen, het was gewoon normaal. Het was zo opletten, misschien eens babbelen met iemand, maar niet overdreven. /1.2/ /1.0/

I - Ok gewoon normaal. Euhm, wat vond je **moeilijk** tijdens de workshop?

R - Niets eigenlijk, dat was gewoon luisteren. Ah ja, die vakjes eigenlijk, dat we moesten invullen. /1.1/

I - Dit?

R - Ik vond dat dat een beetje allemaal op elkaar leek. /1.1/ /2/

I - Ok, en heb je overal iets kunnen invullen?

R - Ja, dat wel

I - En waarom vond je dat het allemaal op elkaar leek. Dit kan ik al. Dit heb ik al geleerd. Hier wil ik nog aan werken.

R - Als ik iets kan, dan heb ik dat toch ook al geleerd? /1.1/ /2/

I - Dat kan wel ja. Iets dat je geleerd heb, is iets dat je daarvoor niet kon natuurlijk. Maar misschien is dat op een manier inderdaad bij alles zo.

R - Ja.

I - Maar waar wil je nog aan werken is toch iets anders dan wat heb ik al geleerd.

R - Ja, da's waar. Die was de, ja, die lukte beter. /1.1/ /2/

I - Dus het is makkelijker om in te vullen waar je nog aan wil werken dan wat je al kan?

R - Ja.

I - Ok, waren er dingen die je **interessant** vond tijdens de workshop?

R - Euhm, niet echt neen. /1.2/

I - Niet echt. Ok. Euhm. Het **BBBB-model**: waarvoor staat BBBB?

R - Voor boek, buur. Neen, **brein, boek, buur, baas**. /3.1/

I - Ok, dat is goed. En gebruik je het?

R - Euh ja.

I - Ok, is er een stap dat je het **moeilijkste** vindt?

R - Boek. /3.4/

I - Boek, ok en waarom?

R - Omdat: ik ben niet zo goed in die dingen opzoeken in mijn boek ofzo. Maar wat ze wel zeggen, dat je dat dan ook op internet mag opzoeken, maar ja dat is dan zo'n beetje ik weet niet lui ofzo, dan vraag ik het liever direct aan mijn buur dan eerst op internet opzoeken. /3.4/ /3.2/

I - Ok, en waarom vind je dat lui?

R - Omdat ik niet het gevoel heb dat ik leer dan. Ik weet niet. /Ze is wel bewust dat ze meer zou leren als ze het zelf zou opzoeken/ /3.4/

I - Ok, neen, ik vraag het maar he, ik weet het ook niet. Zou je het BBBB-model **aanraden**?

R - Ja, ik denk dat iedereen dat wel vanzelfsprekend doet. Allé, ik weet het niet eh, maar ik denk dat. /3.3/ /Ze vindt het model vanzelfsprekend maar ze herkent dat ze

een stap overslaat/

I - Ok, dan zullen we het over dat papiertje hebben eh. De **beslisboom** noemen we het. Wat denk je erover?

R - (Diepe zucht) Ja, ik weet niet zo goed. Ik vind het een beetje **overbodig**. Allé, dat het niet nodig is. /4.4/

I - Heb je het al eens gebruikt

R- Ja, ik moest. /4.2/

I - En tot welke stap ben je geraakt?

R – Alles /4.2/

I - En was er iets dat je het **moeilijkste** vond om in te vullen?

R- Neen /4.2/

I - Het ging redelijk vlot

R- Ja.

I - Ok, de eerste stap. Wat denk je daarvan. Dat is: **hoe voel ik me?**

R - Ik snapte niet zo goed wat dat te maken had met mijn vraag, maar dat kan misschien wel zijn dat dat is omdat ik boos ben dat ik niet goed wil kijken naar mijn vraag ofzo, ik weet niet. /5/ /5.2/

I - Dat is inderdaad min of meer het concept. Is de leerkracht toen je het had ingevuld daar verder op ingegaan?

R - Neen. /6/

I - Ok, denk je dat het iets **veranderd** heeft in de manier waarop je vragen stelt?

R - Neen.

I - **Meer of minder** vragen?

R - Neen, **evenveel**.

I - Ok, de poster. Wat vind je van de **poster?**

R - Goed! /9.2/

I - Ja, jij had hem gemaakt.

R- Ja

I - Ok, weet je nog wat er op staat,

R - **Gebruik je brein, dat is voor iedereen fijn. Kijk in je boek, dan is het simpele koek. Vraag het aan je buur en stel je vragen minder duur.** /9/

I - Huppakee, goed. Zou je hem ophangen op de plek waar je huiswerk maakt.

R - Neen.

I - Ok, waarom niet?

R - Euhm. Ja gewoon hetzelfde denk ik. **Dat ik dat gewoon een beetje zelf doe gewoon zonder dat ik daar een extra hulpmiddel voor nodig heb denk ik.** /9.2/ **/Ze denkt dat ze het niet nodig heeft/** /3.3/

I - Ok, als ik het samenvat. Eigenlijk zeg je: het BBBB-model vind ik wel goed, maar die hulpmiddelen heb ik daarvoor niet echt nodig. Mag ik dat zo samenvatten.

R- **Ik vind dat het er wel mag zijn en het goed is dat het een keer gebracht wordt, maar ik vind dat het een beetje te veel is.** /3.3/ **Want ze zeggen wel dat je moet zelfstandig werken en dat begrijp ik ook en dat je daarvoor BBBB moet gebruiken, maar ik denk dat je job als leerkracht ook wel is om op kinderen hun vraag te antwoorden. En dat vind ik dan zo stom als ze zeggen: ja, ik ga dat niet doen.** /onbegrip over houding leerkrachten/ /12/

I - Dus je hebt het gevoel dat er nu op vragen soms niet geantwoord wordt.

R - Ja.

I - Ok, dat sluit misschien aan bij de volgende vraag. Zijn er nog **moeilijkheden** als je een probleem tegenkomt en hulp wilt vragen dat moeilijk gaan.

R- **Dat ik het niet aan mijn buur mag vragen. En dat de leerkracht er gewoon niet op antwoord en zegt: ja maar, vraag eerst aan je buur. Maar dat heb ik dan al gedaan. /10/**

I - Ja, dus je hebt eigenlijk het gevoel dat soms als je hulp nodig hebt, dat je het dan niet echt krijgt.

R - Ja.

I - Is er nog iets anders belangrijk over het BBBB-model, de workshop, de beslisboom of FLEX misschien.

R - Niet direct. Euhm. Ik vind dat het belangrijk is dat BBB er is, want dat dat ook help gewoon dat je niet direct naar de leerkracht gaat. Want anders ga je dat later ook verwachten dat alles vanzelf gaat, maar je moet ook zelf dingen uitzoeken. /3.3/ Maar ik vind: als we dan een vraag hebben, dat er dan ook op geantwoord mag worden. Zonder dat ze dan zeggen: ja, vraag eerst aan je buur, want dat heb ik dan al gedaan. Of dat ik dan eerst een papiertje moet invullen. Want in mijn hoofd heb ik dat dan wel al gedaan, enkel niet op papier. /12/ **/Onbegrip over de omkadering/ /Ze denkt dat het model belangrijk is en ze vindt de beslisboom overbodig terwijl ze de stappen niet doorloopt/**

I- Ok, dat is heel duidelijk!

Interview n°4: Sofie

Ik informeer Sofie dat ze op elk moment het interview kan stopzetten als ze dat wil en dat de gegevens op anonieme wijze behandeld zullen worden. Ze heeft haar toestemming gegeven voor de opname van het interview.

I – Sinds het eerste interview hebben we verschillende interventies tijdens de flex-uren toegepast rond het BBBB-model. Eigenlijk betreft onze probleemstelling de manier waarop jullie tijdens de flex-uren vragen stellen. Heb je de laatste drie weken iets opgemerkt?

R – Ja, ze hebben wel zo een **papiertje** gegeven en een **poster** opgehangen in de klas.

I – En wat vind je ervan?

R – Euh, **ik vind het wel goed, maar het pakt wel een beetje veel tijd zo. Als het niemand het weet en zo, vraag aan jouw buur en in jouw boek te kijken. /3.2/ /4.4/**

I – Heb je het hier over het papiertje of de poster?

R – Het papiertje.

I – Het papiertje. En hoe hebben ze dat voorgesteld eigenlijk?

R – Dus eerst moest je zeggen: heb je het niet gevonden in jouw boek of zo. Dan moest je aan jouw burens vragen en dan aan de baas.

I – Wat is de **doelstelling** ervan, denk je?

R – Meer na te denken zelf en niet altijd de leerkracht vragen.

I – **En vind je het goed of niet?**

R – Ik heb het eigenlijk niet echt gebruikt. [Daarna blijkt dat ze het wel gebruikt heeft]

I – Je hebt het nog niet echt gebruikt. Ben je tijdens de laatste weken niet tegen een probleem gebotst tijdens de flex-uren?

R – Euh, wacht hé [de respondent denkt even na], jawel maar, ik weet het niet meer.

I – Volg je nog flex-uren van wiskunde?

R – Ja.

I – En wat zijn jullie nu aan het zien?

R – Met een rekentoestel, de sinus en zo berekenen. Ze maakt video's dan heb ik niet zo veel vragen.

I – Ja.

R – Ja, ze maakt video's over hoe je dat moet doen en dan heb ik niet zo veel vragen. /11/

I – Ok. Dus nu kom je minder problemen tegen. Vind je de stof gemakkelijker?

R – Om te onthouden gaat het wel moeilijk zijn maar met video's is dat wel goed. /11/

I – Gebruik je video's voor wiskunde?

R – Ja, de leerkracht maakt video's over hoe je dat moet doen.

I – Ok. En stel nu dat je tijdens de flex-uren tegen een probleem botst, hoe zou je dat aanpakken?

R – Ik ga eerst in mijn boek kijken, denk ik. En als ik het niet vind, ga ik aan mijn buur vragen. En als hij dat niet weet meestal niet dan vraag ik aan de leerkracht. /3.2/

I – Ja dus boek, buur, baas. En er is nog een B.

R – Brein, denk ik.

I – Ja! Waarom heb je er niet aan gedacht, denk je?

R – Ik had er wel aan gedacht, maar ja als ik het niet weet. /3.2/ /Ik denk niet dat ze over haar vraag echt nadenkt./

I – Ja. Drie weken geleden hebben jullie een workshop gevolgd over het brein en het BBBB-model. Vertrekend van het BBBB-model zijn we eerst stilgestaan bij het brein, de eerste stap van het model. Zegt het jou iets?

R – Nee, ik ben dat een beetje vergeten.

I – Eigenlijk op dezelfde dag hebben jullie een workshop gehad over seksualiteit. Daarna hebben jullie een andere workshop gevolgd met Esther en Bram.

R – Ja.

I – Zegt het jou niets?

R – Ja, een beetje maar ik weet niet meer wat ze hebben gezegd of zo. /1/

I – Ja. Ze hebben deze cursusbladjes gebruikt. [Interviewer toont een cursusbladje aan de respondent]

R – Oh ja, nu weet ik dat!

I – En hebben jullie de stappen gevolgd?

R – Ja. Niet alles maar tot hier denk ik.

I – Hier betreffen de vragen je leerervaringen en wat je in de toekomst nog aan wil werken. En daarna vragen wij de andere leden van het team complimenten te uiten over wat je opgeschreven hebt. Hebben jullie dat gedaan?

R – Euh nee, daar waren we niet geraakt. /2/

I – Ok. En helemaal aan het einde is er ook de opdracht om een **zin** op te stellen over het brein en het BBBB-model. Hebben jullie dat gedaan?

R – Deze? [De respondent toont een tekstballon op het blad]

I – Dat was om te brainstormen en daarna kon je op basis hiervan een aanmoedigende zin opstellen.

R – Ja. We hadden **KHB – BBB doet mee**.

I – Ah, was je met Hannah?

R – Euh.

I – Ze had dezelfde zin.

R – Ik weet niet, ik was met Soetkin. Ah nee, ik was met Soetkin, Ianna en Savannah.

I – Ok. In welke **stemming** was je tijdens de workshop?

R – Oei, dat weet ik niet meer. Waarschijnlijk gewoon, zoals altijd.

I – Wat betekent dat? [Gelach]

R – Ik weet niet, euh. Oei oei oei dat weet ik niet hoor.

I – Geen probleem. En wat was **moeilijk** bij deze workshop?

R – Ah ja, die ding hier, de eerste oefening zo. [Respondent toont de bingo-oefening] Ik wist niet wat dat was.

I – Ja. Jullie hadden niet allemaal dezelfde bladjes zodat jullie de zinnen van elkaar konden aanvullen. Het tweede deel van je zinnen was terug te vinden in de bladjes van je teamgenoten. Dat vond je moeilijk.

R – Ja.

I – Is er iets dat je **interessant** vond?

R – Euh. Oei dat weet ik niet meer. Je hebt niet zo veel aan mij [Gelach].

I - [Gelach] Het is ok. Dat was drie weken geleden en ik denk dat het feit dat jullie pas een interessante workshop over seksualiteit hadden gevolgd, dat er daarna moeilijk was zich op iets anders te concentreren.

R – Dat kan.

I - [Interviewer kijkt naar zijn leidraad] Ja, dat hebben we al besproken. Ik had mijn vragen voorbereid. De workshop, het **BBBB-model**. Waarvoor staat BBBB?

R – **Brein, boek, buur, baas**.

I – En in de goede volgorde!

R – Ja.

I – Hoe gebruik je het?

R – **Je denkt eerst of je het kan en de oefening snapt. Als je het niet snapt, dan moet je kijken in jouw boek.** En als het daar niet in staat, moet je het vragen aan jouw burens. Als zij het niet weten, moet je naar je leerkracht gaan. /3.2/

I – Je legt het heel goed uit! En welke stap vind je **de moeilijkste**?

R – Euh. Ik denk **boek**. /3.4/

I – Boek. Waarom is het de moeilijkste stap?

R – **Ik wil zo niet al te veel tijd pakken want ik wil mijn andere oefeningen klaar krijgen.** /3.4/

I – Ja. En zou je het model **aanraden**?

R – Misschien soms.

I – Hoe zou je het model aanraden? Welke argumenten zou je voorleggen?

R – **Het helpt jou beter als je zo niemand hebt die slimmer is als jou of zo.**

I – Dat betreft de buur. **En het feit dat het een stappenplan vormt?**

R – Da's wel goed. Want ik denk dat je je dan meer gaat aan houden.

I – Ok. Dit document ken je al. [Interviewer toont de **beslisboom** en vouwt het blad dubbel zodat het dezelfde vorm krijgt als het tijdens de flex-uren gebruikt wordt]

R – Ja.

I – Voilà. Wat denk je ervan?

R – Euh. Het is wel **duidelijk** zo hoe je het moet. Het is duidelijk hoe je dingetjes moet zeggen of zo, ik weet niet. /4.4/

I – Ja? En hoe heb je het tot nu toe gebruikt?

R – Ik weet niet meer toen ik een oefening niet snapte.

I – Weet je nog wat je niet snapte?

R – Nee.

I – **En tot welke stap ben je dan geraakt?**

R – **Tot deze [Respondent toont de zesde stap], tot baas.**

I – Tot baas. En dan heb je de vraag aan de coach gesteld?

R – Ja. /4.1/

I – En wat is **het moeilijkste** om in te vullen?

R – Euh. Oei oei oei dat weet ik niet. **Ik denk zo deze [Respondent toont de stap 2 "Wat is mijn vraag?"] want je kan niet de hele oefening uitleggen of zo, snap je?**

I – Kan je het een beetje uitleggen?

R – Zo als er zo staat zo a tot het tweede is gelijk aan b tot het derde plus twee tot de eerste niet, dat hadden wij gehad of zo maar ja dat kan ik niet in een klein zinnetje uitleggen.

I – Ja. **Je wilt de vraag uitleggen en het neemt te veel plaats in beslag.** Is het de reden waarom het moeilijk is? Of is er nog iets anders dat moeilijk is? /4.2/

R – Ik weet niet. **Ik denk ook zo hoe ik het moet formeren [sic] of zo. Hoe ik het moet zeggen.** /4.2/

I – Ok. Hier is het ook geschreven: Werk met **kernwoorden!** Wat vind je ervan?

R – **Ja, da's wel beter dan als je alles schrijft of zo.**

I – **Heb je het geprobeerd?**

R – **Ja, maar het ging niet zo goed.**

I – Het ging niet zo goed. Waarom?

R – **Omdat hoe kan ik een hele oefening uitleggen? En wat ik niet snap. Snap je?** /4.2/

I – Ja dus bij de ontwikkeling van de oefening de vinger zetten op wat niet lukt.

R – Ja. Soms snap ik de hele oefening niet en vragen ze: wat snap je niet?

I – Ja. En dan is het moeilijk om het probleem te identificeren.

R – Ja.

I – En moeilijk om te formuleren.

R – Ja.

I – En hoe zou je kunnen doen om dat te verbeteren?

R – Euh. Misschien. **Ik weet niet of dat goed is maar misschien de hele oefening opschrijven en dan omcirkelen wat ik niet snap.**

I – Dat is een goed idee, vind ik. En omcirkelen wat je niet snapt, kan je dat op je cursusbladjes doen zodat je niet alles moet uitschrijven?

R – Ja, dat kan ja. **/Ze heeft zelf een oplossing op haar probleem gevonden/** /4.2/

I – En wat vind je van de **eerste vraag?**

R – **Ja, da's wel goed maar da' heeft er niet echt mee te maken of zo.** /5/

[De bel klinkt]

I – En wanneer de coach dat ziet, vraagt hij door?

R – Ja, soms wel. /6/

I – Eigenlijk hebben we die stap toegevoegd omdat we opgemerkt hebben dat sommige leerlingen panikerden wanneer ze iets niet begrijpen. En het was een stap om ons bewust te maken van onze emotionele toestand omdat het ook een invloed heeft op de manier waarop we vragen stellen. Als we een oefening niet begrijpen is het misschien niet omdat we haar niet kunnen begrijpen maar omdat we ons niet goed voelen.

R – Ja, dan is dat wel goed. /5.2/ /Ze vindt het idee goed/

I – Had je het niet zo begrepen?

R – Nee.

I – En heeft dit papiertje iets veranderd in de manier waarop je tijdens de flex-uren vragen stelt?

R – Nee, dat niet echt.

I – Heb je de indruk dat je meer of minder vragen stelt?

R – Wel, minder denk ik.

I – Waarom denk je dat je minder vragen stelt?

R – Omdat dat veel tijd neemt. Want dan kan ik niet voortdoen met de volgende oefeningen. /4.3/

I – Ik ben er niet zeker van te begrijpen, stel je minder vragen omdat het veel tijd neemt het papier in te vullen of stel je minder vragen omdat je da' niet wil invullen?

R – Omdat het veel tijd neemt maar ook omdat ik nu meer snap van de oefeningen. Dus het is ook beter. /4.3/

I – Maar helpt het jou om vragen te stellen of niet?

R – Wel een beetje, denk ik. /4.3/

I – In welke mate helpt het jou?

R – Euh... Da' snap ik niet.

I – Hoe helpt het jou?

R – Ah zo. Dat ik meer op mijzelf ga denken, meer zelfstandig. En van plaats altijd aan de leerkracht te vragen. /4.3/ /Ze zegt dat ze minder vragen stelt omdat ze het papier niet wil invullen, maar het papier helpt haar toch om zelfstandiger te zijn./

I – En er is ook deze poster die in de klas ophangt. Wat vind je ervan?

R – Ik vind het wel een leuke dingetje zo, hoe het is geformeerd of zo. /9.2/

I – Ja. De lay-out bedoel je.

R – Ja.

I – Weet je nog wat erop staat?

R – Er staan alle deze op sowieso [Respondent toont de stappen van de beslisboom] en dan was er zo rijmpje bij (woord).

I – Kan je het herhalen?

R – Bij elke zin was er een rijm of zo.

I – Ja. Da's een gedicht eigenlijk en elke regel betreft een stap van het BBBB-model.

R – Ja.

I – Zou je de poster bij de plek waar je je huiswerken maakt ophangen?

R – Euh. Da' weet ik niet. Dat moet niet per se. /9.2/

I – Ok. Wat vind je nog **moeilijk als je tegen een probleem botst** en om hulp wil vragen?

R – Euh. Da' weet ik niet.

I – Nu gaat het beter met wiskunde, maar voor een ander vak bijvoorbeeld. Wat vind je nog moeilijk als je een probleem tegenkomt en om hulp wil vragen?

R – **Als het zo voor de hele klas is, dan durf ik minder.** /10/

I – Ja. Wil je nog iets toevoegen over alles wat we besproken hebben: het BBBB-model, we noemen dat de beslisboom, de workshop.

Als we alles volgend jaar weer doen, wat zou je veranderen? **/verbeteren/**

R – Misschien moet er zo **bijschrijven wat is de oefening of zo.** Zodat het duidelijker is of zo.

I – Bij deze bedoel je? [Interviewer wijst de beslisboom aan] /4.2/

R – Ja. En zo over wat het gaat. Gaat het over stelsels of vergelijking of zo. Dat het ook duidelijker is voor de mensen die da' vragen. /4.2/

I – Ja. Eigenlijk da's een tool die bij alle flex-vakken gebruikt kan worden. Dus als we al iets erop schrijven, beperken wij het gebruik ervan.

R – Ja maar het kan ook zijn als je een vraag hebt van adjectieven of zo, dat je de vraag, dat je dat opschrijft. Als je bij Nederlands niet meer weet wat een bijvoeglijk naamwoord is of zo, dat je dat opschrijft. /4.2/

I – De leerling of de leerkracht?

R – De leerling.

I – Ja, de leerling!

R – **Ja misschien past het ook bij "Wat is mijn vraag?"** /4.2/

I – Ah ja, dat we eerst **het thema aanduiden!** /4.2/

R – Ja.

I – En dan de vraag. Ja! Da's een goed idee! En over de workshop en de poster? Wat zou je anders doen om ze te verbeteren?

R – **De poster is goed. De workshop was ook wel goed, denk ik.** /1.2/ /9.2/

I – Ok. Wil je nog iets kwijt over alles wat we besproken hebben.

R – Nee.

I – Nee. Ok dan gaan we hier eindigen. Dank u wel Sofie voor je tijd!

Interview n°5: Edith

00:17 **Interviewer:** Wat ik wou vragen is dat we de afgelopen 3 weken verschillende interventies gedaan, verschillende dingen veranderd tijdens Flex. Heb je dat opgemerkt?

00:31 **Respondent:** Niet zoveel

Interviewer: Wat herinner je van de afgelopen uren Flex?

00:42 **Respondent:** Van vorige week?

Interviewer: Ja, en de week daarvoor.

00:51 **Respondent:** Ik weet niet, gewoon...

00:56 **Interviewer:** Ok, we hebben 3 dingen... Ik zal al die al even opsommen. Er is een workshop geweest over het brein, herinner je die nog?

01:05 **Respondent:** Ja.

01:07 **Interviewer:** Er is een workshop geweest. Er is een poster gemaakt. Er is ook zo'n papier, de beslisboom noemen we dat, maar hoe je het BBB-model kan gebruiken, waar je zo moet aanduiden. Herinner je dat?

01:23 **Respondent:** Ja.

01:23 **Interviewer:** In het algemeen, die 3 dingen, heb je het gevoel dat dat jou een beetje geholpen heeft?

01:31 **Respondent:** Niet zo veel, want sowieso doe je dat zelf. /3.2/ /Stappenplan al ingeramd/

01:34 **Interviewer:** Ok. De laatste 2 weken heb je een vraag gesteld, of heb je vragen gehad de laatste 2 weken?

01:45 **Interviewer:** Tijdens Flex, geen enkele vraag?

01:47 **Respondent:** Nee. /Geen vraag laatste 2 weken/

01:47 **Interviewer:** Ok. En is dat altijd zo?

01:51 **Respondent:** Aaaah. Bwaa, pfff. Het is niet echt als ik een vraag heb dat ik vraag ik het de het meeste van mijn tijd gewoon bij mijn buur ofzo, want de leerkracht flex, die is er niet. /3.2/

02:05 **Interviewer:** Wat bedoel je met die is er niet?

02:07 **Respondent:** Ik doe Flex Frans, maar die leerkracht geeft nog een maatschappelijke vorming dus dan kan die er niet zijn. /12/ /Het impuls-team is vliegend/

02:15 **Interviewer:** Er is niemand om op je vragen te antwoorden.

02:16 **Respondent:** Ja

02:16 **Interviewer:** Maar je hebt wel vragen gesteld aan je buur?

02:18 **Respondent:** Ja. /Wel vraag gesteld aan buur/

02:18 **Interviewer:** En hoe ging dat?

02:20 **Respondent:** Meeste van de tijd heeft hij gewoon zo van "hoe werkt dat?" en als zij dat niet weten dan ga ik gewoon verder zoeken of skip ik gewoon de dingen. /3.2/

02:30 **Interviewer:** Ok. Die workshop, wat herinner je daar nog van?

02:38 **Respondent:** We hebben ja, gesproken over BBBB en we moesten zelf eigenlijk onze slogan verzinnen. /1/ /2/

02:51 **Interviewer:** Ok. Normaal gezien heb je ook gewerkt met complimenten. Herinner je dat nog?

02:57 **Respondent:** Nee.

02:58 **Interviewer:** Dat was... wacht ik zal eens tonen. Hier

03:05 **Respondent:** Ah ja.

03:05 **Interviewer:** Herinner je nog welke complimenten dat je hebt gekregen?

03:10 **Respondent:** Nee. Ik kan me een paar herinneren maar dat waren zo tussen mijn vrienden. /2/

03:19 **Interviewer:** Ok. Niet echt over leren?

03:19 **Respondent:** Nee.

03:20 **Interviewer:** Ok, geen probleem. In welke stemming was je tijdens de workshop? Of hoe was de...

03:30 **Respondent:** Wat bedoel je?

03:30 **Interviewer:** Ja, was je heel oplettend, vrolijk, niet vrolijk

03:33 **Respondent:** Moe. /1.0/
03:37 **Interviewer:** Moe! Ok, ok. En waren er dingen dat je moeilijk vond tijdens de workshop?
03:43 **Respondent:** Nee, ik was gewoon **verveeld** omdat.. /1.0/
03:46 **Interviewer:** Verveeld.
03:46 **Respondent:** ... ja ik snap het allemaal wel een beetje en ik heb dat heel vaak al gehoord. /1.0/ /overbodig/
03:52 **Interviewer:** Ah ja, ok. Dus eigenlijk niet veel nieuws. Dus ook niet van dat je zegt "dat was **interessant**"?
03:57 **Respondent:** Niet echt, nee. /1.0/
03:59 **Interviewer:** Ok. Het **BBBB-model**. Kan je nog eens zeggen waarvoor het staat?
04:07 **Respondent:** Wacht hè. Boek, nee. **Brein-Boek-Buur-Baas**. /3.1/
04:10 **Interviewer:** Ja, helemaal juist. En hoe gebruik je het? Of gebruik je het?
04:16 **Respondent:** Ik gebruik dat sowieso want dat is er echt ingeramd. /3.2/
04:17 **Interviewer:** Ja, dat was jij die dat al van het eerste/tweede middelbaar had hè?
04:23 **Respondent:** Ja.
04:23 **Interviewer:** Ja, ok.
04:23 **Respondent:** En... ja, brein: doen we eerst nadenken... /3.1/
04:28 **Interviewer:** Ja
04:28 **Respondent:** ...Kan ik het zelf? Boek: een keer kijken in uw boek of dat je daar kan vinden dat het uitgelegd staat. Buur: dat is gewoon naast jou of dicht bij jou. En baas: leerkracht /3.1/
04:43 **Interviewer:** Ja klopt. Is er een stap dat jij het **moeilijkste** vindt?
04:47 **Respondent:** Pfff. Ik denk... **Boek**. Vaak staat dat helemaal vanachter of vanvoor of is dat op een andere plaats en dan moet je dat gaan zoeken. En dan verlies ik de pagina waar ik bij bezig was ofzo. /3.4/ /Maar boek omvat veel meer dan boek alleen/
05:06 **Interviewer:** Ja, ok. Zou je het model **aanraden**? Aan anderen om te gebruiken?
05:11 **Respondent:** Ik denk het wel, ja. /3.3/
05:13 **Interviewer:** En waarom?
05:16 **Respondent:** Omdat dat wel **handig** is eigenlijk. Het is wel slim om te leren dat je niet direct moet vragen stellen, terwijl je het eigenlijk zelf kan snappen. /3.3/
05:26 **Interviewer:** Ok. Die **beslisboom**, weet je wat ik daarmee bedoel?
05:28 **Respondent:** Nee.
05:30 **Interviewer:** Ik zal dat even zoeken, ik heb hem ergens. Ah ja, dit hier, dat papiertje zo.
05:34 **Respondent:** Ah ja.
05:35 **Interviewer:** Ok, wat denk je daarvan? Wat is je eerste reactie?
05:42 **Respondent:** **papierverspilling** *lacht*. Ik weet niet.. Het is... ja, ik ga dat niet direct gaan **opschrijven**. Ik denk dat ik de stappen zelf wel van buiten kan kennen ofzo. En die "**hoe voel ik me**" enzovoort, ja, dat kan ik allemaal **in woorden ook gewoon zeggen** tegen iemand ofzo. /4.1/ /4.4/
06:07 **Interviewer:** Ok, dat kan je... je hoeft dat niet allemaal op te schrijven?

06:09 **Respondent:** Nee *bevestigend*

06:09 **Interviewer:** Ok, heb je het **gebruikt** tot nu toe?

06:12 **Respondent:** **Eén keer. Omdat het moest.**

06:20 **Interviewer:** En ben je dan... Heb je alle stappen gedaan? Of tot waar ben je geraakt dan?

06:24 **Respondent:** **Ik heb alle stappen gelezen, maar ik weet niet, op dat moment had ik niet echt een hele grote vraag ofzo. Dus ja. /4.1/**

06:40 **Interviewer:** Ok ça va, is er een stap die je moeilijk vindt om in te vullen? Of wat vind je het moeilijkste om in te vullen?

06:45 **Respondent:** Euhm, ik weet niet, ik denk wel dat ik alles kan invullen. /4.2/ **/Niet moeilijk in te vullen/**

06:51 **Interviewer:** Ok, die eerste vraag, daar had je daarnet al iets van gezegd, wat vind je daar precies van?

06:57 **Respondent:** Die **eerste vraag?**

06:57 **Interviewer:** Ja. "Hoe voel ik mij?"

07:01 **Respondent:** Euhm, ik vind dat, **ja ik weet niet, zo, ik snap niet waarom** dat je zo "happy" zou kunnen zijn als je een vraag hebt, want vaak ben ik dan **gefrustreerd**.

07:13 **Interviewer:** Ok, *gelach*. Dus eigenlijk ben je gefrustreerd. En denk je dat dat een impact heeft, of dat dan iets verandert in de volgende stappen? Of op de manier waarop je het oplost?

07:24 **Respondent:** **Ja. Ik denk dat als ik echt gefrustreerd ben dat ik niet snel zelf ga denken en dat ik dan gewoon ga vragen. /5/ /dat was wel het opzet van de informatie/**

07:34 **Interviewer:** En als je dat.. heb aan coach dan zo'n vraag gesteld op basis van dat je dat had ingevuld? Eén keer zei je.

07:42 **Respondent:** Eén keer ja.

07:44 **Interviewer:** Ja. En heeft die dan gevraagd naar... Heeft die daarop **doorgevraagd**, op "hoe voel ik mij?"?

07:48 **Respondent:** **Nee.**

07:50 **Interviewer:** Nee, dat was gewoon... ah ja, ok.

07:51 **Respondent:** Gewoon de vraag antwoorden.

07:52 **Interviewer:** Ok, want dat.. wat je zegt is inderdaad het idee erachter dat, als je, hoe je je voelt een impact gaat hebben op... Ja, als je je slecht voelt ga je gewoon geen zin hebben om zelf te zoeken eigenlijk simpel gezegd. Euhm, ok, die **poster**, herinner je dat nog?

08:09 **Respondent:** Die poster... welke poster?

08:11 **Interviewer:** Met een slogan op.

08:13 **Respondent:** Ah ja, met meerdere slogans.

08:18 **Interviewer:** Wat vind je daarvan?

08:19 **Respondent:** **Grappig. /9.2/**

08:22 **Interviewer:** Ok, weet je nog wat daarop geschreven staat?

08:24 **Respondent:** Euhm, wacht he, iets met pijn... en dat is voor iedereen **fijn. /9/**

08:36 **Interviewer:** Ja. Het is een rijm, dus..

08:40 **Respondent:** Geen idee.

08:45 **Interviewer:** Ok, het gaat over het BBBB-model. Dus wat rijmt er op fijn?

08:46 **Respondent:** Brein. /9/

08:49 **Interviewer:** Jaaaaa, goed.

08:50 **Respondent:** Gebruik je brein dat is nog wel fijn! /9/

08:53 **Interviewer:** Jaa, goed! Ik zal het tonen. En dan voor buur... en dan voor boek ook nog hè. Zou je die ophangen waar je je huiswerk maakt thuis?

09:06 **Respondent:** Euhm, nee.

09:08 **Interviewer:** En waarom niet?

09:09 **Respondent:** Is niet zo mooi. /9.2/

09:10 **Interviewer:** Niet zo mooi *lacht*, ok, ok dat is goed. En vind je het... dus je vindt het grappig. Heb je nog andere reacties daarop? Vind je het ook nuttig?

09:21 **Respondent:** Euhm, ik vind het wel... mooi... de gedichtjes soort van. Maar het is niet dat ik het zelf ga ophangen. /9.2/

09:35 **Interviewer:** Ok, ok, dat snap ik *lacht*. Wat vind je nog moeilijk als je een probleem tegenkomt en hulp wil vragen? Zijn er nog problemen waarop je botst?

09:43 **Respondent:** Euhm, ja, dat als ik een probleem heb, een vraag ofzo, en ik heb al al die stappen gedaan, van brein-boek, dan ga ik aan mijn buur vragen en dan worden vaak leerkrachten boos omdat ik niet mag praten. /10/ /12/ /regels/

09:57 **Interviewer:** Ja, dat was vorige keer ook, hè?

10:01 **Respondent:** Ja.

10:01 **Interviewer:** Dat is nog steeds. Ok, is er nog iets wat je wil toevoegen? Of nog iets dat je over het BBBB-model, over de poster, over flex....

10:15 **Respondent:** Euhm, nee.

10:19 **Interviewer:** Heb je het gevoel dat je alles hebt kunnen zeggen?

10:19 **Respondent:** Ja.

Interview n°6: Axelle

I - We hebben voor de flex-uren een paar activiteiten en tools gemaakt. En nu is het eigenlijk de bedoeling om te zien wat heeft gewerkt of niet en het te bespreken met jullie. Dus die verschillende interventies die we tijdens de flex-uren hebben toegepast, heb je ze opgemerkt? Kan je je nog iets herinneren?

R – [Denkt na.]

I - Dus het is gelinkt aan het BBBB-model...

R – Ah! We hadden zo een workshop met Esther, dat zo over BBBB was- Maar dat was wel tof. Maar da was zo- Ja- Ik weet niet- Allee, da's, da was toch wel een oké workshop maar dat was niet zo 'jeeej', supertof of zo. Da's gewoon. Mmm. En uhm ja, er hangen posters of zo? Allee de leerkrachten zeggen nu zo meer 'gebruik jouw BBBB-methode' maar sommigen doen dat niet en... /1.2/

I - Doe jij het wel?

R - Allee ik weet het niet- Ik ga- Als ik het niet snap dan sla ik de oefening dan gewoon over of dan vraag ik het dan aan mijn buur. Maar ik ga niet eerst zo in mijn boek kijken of zo. /3.2/ /8/

I - Oké. Uhm, heb je in de laatste twee weken of de laatste week een vraag gesteld aan de coach tijdens het flex-uur?

R - Vorige week was ik er niet en deze week ja, da's nu, en nu hebben ze het uurtje flex waar we zo werken aan onze schoolingen, dus ik heb nog niet echt vragen gesteld ofzo. /13/

I - Oké, dus je kan je niet meer herinneren dat je een vraag hebt gesteld en hoe het is verlopen. Als er geen voorbeeld is, stel dat je nu tijdens een flex-uur een probleem tegenkomt, hoe zou je het aanpakken?

R - Ik ga het vragen aan de leerkracht. Maar dan wel eerst aan mijn buur en als die het niet weet dan vraag ik het aan de leerkracht. /3.2/ /8/

I - Oké.

R - Maar ik heb wel zo gemerkt dat de leerkrachten wel een beetje meer open zijn, ofzo, alle vind ik. Zo Bram bij wiskunde, hij is zo, allee de klas is wel heel luid en zo, maar hij- Ah Ja, maar ik had wel zo'n vraag gesteld met mijn vriendin Mina en uhm, hij had ons gewoon zo uitgelegd en de antwoorden laten zien en hij heeft gezegd 'ja, dit en dit hebben jullie fout'. Waar hij vorige keer misschien niet zou hebben gedaan of zo. Dus dat was wel goed. /11/

I - Oké, uhm, over de workshop, hè. Dus over het BBBB-model en het brein. Wat heb je onthouden van die workshop? Dus je hebt al gezegd dat je het oké vond, maar niet super. Welke informatie heb je onthouden van die workshop? /1.2/

R - BBBB-methode gebruiken. Maar ik herinner mij daar niet veel van, want ik was ook niet echt veel aan het opletten tijdens die workshop. Dat was meer zo. Allee heel die klas was zo- Want iedereen weet wel wat dat is en dus- Ik weet het niet- Ik weet niet of we een bundel hadden gekregen, ik denk het wel en dat we zo moesten invullen en zo bij welke dingetjes wij nog zo beter wouden doen of zo heel een ding, zo soort van zelfreflectie en vond dat wel oké. En dat was wel... /1.0/

I - Dus jullie moesten inderdaad een reflectie doen over jullie leerervaringen en dingen waarop jullie trots waren. En dan moest je normaal gezien aan mekaar complimenten geven.

R - Ah! Jawel, jawel! We waren dat groepje van vier.

I - Weet je nog een compliment dat je hebt gegeven of gekregen?

R - Uh, dat ik wel goed doorwerk en dat ik altijd voorbereid ben. En ik heb ook complimenten gegeven van uh dat zij ook goed werken en dat zij een beetje meer- zo beter meedoen in de les of zo. /2/

I - En heeft dat je goed laten voelen?

R - Allee, ik krijg dat wel zo te horen, dus ik ben dat een beetje gewoon, maar dat was wel nog steeds lief om dat te horen van mijn vrienden, want normaal gezien hoor ik dat van mijn ouders of zo, maar nu was dat van mijn vrienden. /2/

I - Welke zin heb je met je groep opgesteld? Of welke slogan?

R - Oeh. Uhm. B- B- wacht-

I - Was dat met Klaas-

R - Ik was met Klaas- Wat jij zegt was dat was mijn reactie. Ah, dat was met Klaas ja uhm b bwb.

I - Je was met Klaas, B- B- KHB doet mee.

R - BBBB. KHB doet mee.

I - KHB doet mee, of zo. Ja ja, oké. Uhm en in welke stemming was je tijdens de workshop?

R - Wat bedoel je met stemming?

I - Hoe voelde je je tijdens je workshop? Want je zei dat je niet echt aandachtig was en-

R - Awel, ik was wel blij omdat ik zo met Klaas, Letitia en Sara zat zo maar Esther heeft Klaas naar een andere groep gestuurd omdat Klaas was te afgeleid door mij of zo, maar dat was niet echt waar. Hij ging meer afgeleid worden met het groepje waar zij hem heeft in gezet en dat was ook zo, dan bij ons en dat vond ik niet zo tof eigenlijk. Gewoon, da heeft een beetje mijn *mood* verpest, maar anders was dat wel oké.

I - Vond je het moeilijk tijdens de workshop?

R - Nee.

I - Vond je het **interessant**?

R - Pfff.

I - Niet echt?

R - Matig. Het was niet... /1.2/

I - Oké. Waarvoor staat **BBBB**?

R - Brein, boek, buur en baas. /3.1/

I - Super. Gebruik je het nu een beetje meer?

R - Ik let er wel meer op, zo een heel klein beetje. Allee, ik let er meer op en ik **reflecteer een beetje meer in mezelf van 'nee ik ga eerst dat en dat doen en dan zal ik wel zien.** /3.2/

I - Oké. Uhm. Welke stap vind je **het moeilijkste** en waarom in het BBBB?

R - Zo het **brein**, het zoeken in het **boek** en zo. Ik weet niet- Ik ben zo- Tis niet dat ik te lui ben, maar als ik het al niet weet dan **wil ik gewoon mijn antwoord direct hebben** en wil ik niet zo zitten te zoeken of zo naar een antwoord, ook al leer ik daarvan het beste. Ik vind gewoon- /8/ /4.2/

I - Dat was ook de link met de workshop, hè. We dachten oké, we doen dat over het brein omdat we van meerdere leerlingen hebben gehoord, dat ze niet echt vertrouwen op de superkrachten van hun brein en ons brein is eigenlijk wel heel krachtig als we t uhm gebruiken en uh ermee oefenen. Dus het moeilijkst is voor jou brein en boek? Uhm, zou je het model **aanraden**?

R - **Ja...** maar niet zo (misschien kan dat niet maar) niet op een middelbare school of zo, want ik vind dat je gewoon- Als je een vraag hebt, dan zegt de leerkracht zo misschien zo van 'heb je eerst in jouw boek gekeken' en dan gaat dat kind dan in zijn boek kijken en als hij dan het antwoord niet heeft dat de leerkracht dan zo zegt, dan vraag misschien aan je buur of zo- Maar nee- Allee, **we zijn groot genoeg om dat verstandig zelf te doen.** Maar- Ik zou het wel **aanraden**, maar gewoon niet op die manier of zo. Dat de leerkracht zo- Ik weet niet- Dat hij dat kan zeggen. 'Misschien kan je eerst in jouw boek kijken'. Want sommige leerkrachten doen dat, maar de meerderheid doen dat niet. /3.3/

I - Dus, ik probeer te interpreteren wat je hebt gezegd. Heb je het gevoel dat je **meer** hulp nodig hebt van de leerkrachten **of minder**?

R - Ja en nee. Gewoon [Bel gaat en ze wachten even af dat het stiller wordt.]

I - Dat het **evenveel** is? Is dat wat je zegt?

R - Ja, dat de leerkracht helpt, maar dat de leerkracht evenveel doet als de leerling. Hij helpt wel, maar hij kan ook helpen door te zeggen- Als een leerkracht zo één keer zegt 'ga eens in jouw boek kijken eerst' dan gaat de leerling misschien vanzelf

denken ‘misschien moet ik eerst in mijn boek kijken en dan naar de leerkracht gaan’ want ik denk niet dat iedereen dat vanzelf gewoon direct gaat doen als niemand dat tegen hun zegt. /Een keer zeggen is genoeg/ /3.3/

I - Oké.

R - Ik weet niet of dat echt een antwoord is, maar.

I – Het is een beetje vaag, maar ik snap wel allee- Er is niet één juist antwoord hè. Uhm. De bedoeling was om jullie te helpen om beredeneerd een vraag te stellen. Het is niet bedoeling dat jullie geen vragen meer stellen. Het is de bedoeling dat jullie eerst nadenken voordat jullie de vraag stellen. Uhm, zodat de leerkracht jullie ook beter kan helpen. Want als je de vraag beter stelt, weet de leerkracht ook beter waar hij je mee kan helpen. Terwijl als je niet zelf hebt nagedacht over wat je precies nodig hebt, dan is het ook moeilijk om je te helpen. Snap je wat ik bedoel?

R – Mhm.

I - Dus wat je zegt heeft wel uhm zin. Allee uh, het betekent wel iets. Maar t is sowieso interessant hoor, Axelle, wat je zegt. Laten we verder gaan. Wat zou je antwoorden tegen iemand die zegt dat het BBBB-model onnuttig is of juist wel heel nuttig?

R - Als het onnuttig zou zijn, zou ik zeggen- Allee niks is onnuttig. Allee, sommige dingen wel maar dat niet, want **dat kan jou echt wel helpen**, maar het is niet dat dat DE methode is om allee ja, dingetjes op te lossen of zo. Maar zo, da's niet onnuttig. En iemand dat juist zegt dat het juist keigoed is en zo, dat hangt af van persoon tot persoon. **Ik vind dat persoonlijk niet zo wauw, maar t is wel handig. Maar sommige mensen die ik ken zeggen ‘dat is echt goed voor mij’**. /3.3/

I – Het is persoonlijk. Ja. Uhm, als ik het heb over de **beslisboom**, weet je wat dat is?

R – De (beslisboom)?

I - De beslisboom.

R - Ah, boom. Uhm nee.

I - Da's een blaadje die jullie hebben gekregen. Die jullie kunnen gebruiken tijdens de flex-uren of de lessen om vragen te stellen. Ik zal t je weer tonen [Toont beslisboom].

R - Is dat dat?

I - Ja, ja. Wat denk je van deze beslisboom? Vind je het nuttig, onnuttig, lastig?

R - Uh, ik heb dat één keer geprobeerd, maar **ik snapte niet zo goed het systeem**. Allee- k weet niet- Ik was dat aan t doen met Mina en- **Hij had dan gezegd ‘vul dat in’ maar je moet het niet afgeven of zo, dus ik heb daar gewoon niks echt mee gedaan**. /12/ /4.3/

I - Ja, oké. Uhm. Dus je hebt het proberen te gebruiken. En tot welke stap ben je dan geraakt toen je hem hebt gebruikt? Weet je dat nog?

R - Maar we hebben niet zo'n heel groot blad gekregen.

I - Nee, nee, de helft hè, eigenlijk. Dit is meerdere keren geprint.

R – **Hij had dat gegeven aan het einde van de les**. /12/ /4.3/

I - Ah ja, oei.

R - Ja. Dus dan, dan- Ja, ik snapte het niet zo goed. **Ik was van ‘waarom geeft hij dat nu pas’**. **Je moet dat toch in het begin van de les- Of als je een vraag hebt?** Dat je dat dan (invloed van deze vraag hebt). /12/ /4.3/

I - Ja.

R - Want ik had niet vragen of zo, dus ik snapte niet zo goed...

I – Oké. Uhm ja dus je vond het moeilijk om in te vullen eigenlijk?

R - Ja, want ik snapte het niet. Hij had ook niet echt iets gezegd of zo. Hij had gewoon gezegd: ‘Vul dat in’. /12/ /4.3/

I - Kijk, de bedoeling is eigenlijk die boom. Ik zal het je nu uitleggen, dan weet je het voor daarna. Het is eigenlijk dat het jullie kan helpen om een vraag goed te verwoorden voor dat je die stelt eigenlijk. De ‘hoe voel ik me’ was eigenlijk een manier om aan de leerkracht aan te geven of je in paniek was omdat je het niet snapt, of dat je blij bent of...

R – Aan het einde van de les dacht ik zo van ‘hoe voel je je na je les’ of zo. Dus ik was er niet bij.

I - Nee, dat was meer op het moment dat je tegen een probleem botst of iets niet weet, hoe voel je je dan? Uhm, maar twee leerlingen hiervoor hebben gezegd dat ze dat niet nuttig vonden en dat de gevoelens niks te maken hebben met hun vraag. En dat kan ook hè?

R - Ja, sommige mensen voelen zich gefrustreerd of zo, maar da's-

I - Uhm, en dan ‘Wat is mijn vraag? Werk met kernwoorden.’ En dan kon je dus aanduiden bijvoorbeeld bij oefening twee ... weet ik niet zeker hoe ik de berekening moet maken of zoiets, maar dat kon je dus met kernwoorden aanduiden ... [Toont de beslisboom en leest de instructies.] De bedoeling van dit blaadje was om jullie te helpen jullie vraag te formuleren en na te denken voordat je de vraag stelde. Maar als dat niet uitgelegd was, was dat misschien niet super evident om daar zomaar op te komen. Dus de beslisboom heeft niet echt iets verandert aan de manier van vragen stellen. /8/

R – [Knikt]

I - Je hebt hem niet echt gebruikt. Voilà. Uhm, de poster. Weet je waar ik het over heb als ik het over de poster heb? /4.3/

R - De poster in de klas? Ja. Ik denk niet dat veel mensen dat lezen, maar ik heb dat wel gelezen. Maar dat was gewoon rap rap in de les. Maar dat had er niet echt veel mee te maken. Maar daas wel nuttig, maar die staan toch zo op kasten ofzo? /9.2/

I – Dat kan. Ik zal je hem toch tonen. Het is de poster met het gedicht-

R – Ja-

I - Zo, die ja. Uhm. Vind je hem inspirerend? Vervelend? Standaard?

R - Dat is wel goed ja. Het is een goeie manier om zo... /9.2/

I - Weet je nog wat erop staat geschreven?

R - Nanana zijn minder duur en dan weet ik het niet. /9/

I - Het heeft te maken met?

R – Brein, BBBB.

I – Ja, het is eigenlijk een gedicht om jullie te stimuleren om niet te vergeten dat- Dus [Leest wat op de poster staat] ‘Gebruik je brein, dat is voor iedereen fijn. Kijk in je boek, dan is het simpele koek. Vraag het aan je buur en stel je vraag hem in den duur.’ Dat was het. Zou je hem uh bij de plek waar je je huiswerk maakt ophangen? Als je er eentje zou krijgen.

R – Thuis?

I – Ja.

R – [Lacht] Nee.

I – [Lacht] Waarom niet?

R - Omdat, als ik thuis ben. Allee, ik heb een boek en ik heb mijn brein maar ik heb zo niet zo een baas want mijn ouders zijn niet zo slim of zo in school dingetjes.

I - [Lacht]

R - En ik heb geen buur dus ik kan dat niet echt vragen.

I - Oké, uhm, wat vind je nog moeilijk als je tegen een probleem botst en hulp wil vragen tijdens een flex-uur of tijdens een normaal uur?

R - Gewoon dat mensen zo gaan zeggen van 'wat is dat nu voor een vraag?' of gewoon dat ik niet mijn allee- Want soms geven de leerkrachten zo een antwoord, maar da's niet zo een volledig antwoord, dat is gewoon zo van 'nu moet je dat doen', maar ja dan ben ik daar niks mee. Dus dat dan ben ik bang dat dat zo is en dan geraak ik vaak zo gefrustreerd en dan boos of zo omdat ik zo niet mijn antwoord heb of zo. /10/ /8/

I - En als je boos bent, wat doe je dan?

R - [Lacht verlegen] Dan stop ik met werken, allee dan geef ik het gewoon op omdat ik gewoon zo ben van- Maar ik doe dan straks wel verder maar ik wacht dan een beetje totdat...

I - Totdat de emotie een beetje gedempt is? /10/

R - [Knikt.]

I - Oké. Wil je nog iets toevoegen over het BBBB-model, de poster en de beslisboom of de workshop?

R - Nee niet echt, gewoon als ze volgende als ze volgende keer zo een workshop doen, dat ze het een beetje- Allee nu was het zo vrij actief en zo, dat was leuk, maar dat dat nog een beetje- dat leek te veel op een les met leerkrachten. Ik weet niet waarom, maar dat gaf gewoon zo een lesgevoel. Iemand gaf zijn mening en er werd niet ingepikt op de mening, dat was gewoon zo. /1.2/

I - Er was geen discussie? Die discussie was niet open? En jij zou het nodig hebben-

R - Ik denk dat de hele klas- Allee, ik spreek niet voor de hele klas maar het maakt het wel een beetje meer aangenaam.

I - Als je een discussie kan hebben?

R - Ja. /1.2/

I - Heb je het gevoel dat- Hebben jullie het gevoel dat jullie gehoord worden door jullie leerkrachten of coaches wanneer jullie een mening geven of iets zeggen?

R - Soms, allee vaak als ik zo een- Stel je voor iemand, zo Gustaaf of zo, van mijn klas, zegt zoiets, een mededeling of zo dat hij dat ook heeft meegemaakt, dan zeg ik dat maar dan pikken ze daar niet op in. Dan zeggen ze 'we gaan verder' of zo. Allee, dan ben je gewoon zo van oké, 'dan moest ik het niet zeggen' dus ja, ik denk dat dat wel soms gebeurt. Dat je zo niet het gevoel hebt dat je gehoord bent of zo.

I - Oké. Goed. Uhm ik denk, als je niks toe te voegen hebt, denk ik dat ik alle info heb die ik nodig heb. Bedankt voor je tijd Axelle en succes met de examens.

R - Dank u wel!

Interview n°7: Klaas

I - We hebben verschillende interventies tijdens de flex-uren gepland. Ik ga ze niet onmiddellijk benoemen-

R – Ja-

I – Maar, kan je je misschien herinneren wat er rond het BBBB-model tijdens de flex-uren gedaan is?

R – De affiche maken, slogans bedenken, ehm ja zo in werking zetten, het proberen en (dan hadden ze) papiertjes gemaakt voordat we een vraag stellen en ik weet niet wat. Ehm, en dat is zo het enige dat ik echt nog weet van...

I – Dat is al vrij veel! ... Dat je je nog herinnert, dat is super goed! Dus je hebt ze opgemerkt. Wat vond je ervan? Van die verschillende- Het kan een verschillende mening zijn voor de verschillende tools natuurlijk.

R – Voor mij was het uitleggen ervan voldoende ofzo, **de affiche en de slogan bedenken dat was wel tof** maar ik weet niet of iemand daarnaar kijkt, als iemand van het zesde jaar daar BBBB ziet staan dat die dan denkt van ‘wat doet dat hier?’. /9/

I – Maar het is ook niet, het was echt gericht naar jullie, hé.

R – Ja.

I – De derdes en de vierdes. Voor het zesde, zouden we het waarschijnlijk anders hebben aangepakt, denk ik.

R – Ja. Ja. Maar ik bedoel, de affiche, daar hangen er nu zo een paar van maar nu niet keiveel ofzo. Uhm. Dat **papiertje**? Zo bij dat- Als je zo een vraag had. Dat is **bloedirritant**.

I – Dat vind je heel irritant? [Glimlacht] Ja?

R – [Leerling knikt heftig.]

I – [Lacht]

R – Nee, dat is uhm- Dat is niet zo tof als je aan het werken bent en je wordt zo **tegengehouden**, zeker- Bij sommige leerkrachten werkt dat wel bij (Wie) werkt dat niet. /4.3/

I – Bij wie werkt dat niet?

R – Bij (Maarten?) werkt dat niet. Die vraagt dat dan en je moet eerst dat doen en eerst dat doen en dan ben ik zo van ‘ja, HO, **ik probeer hier te werken en jij verstoort het meer dan dat je me helpt hiermee**’. /4.3/

I – Ok. Zijn er dingen die je wel helpen als je tegen een probleem botst? Is er iets anders dat je wel heeft geholpen en hoe?

R – Ehm. [Denkt na.] Tijdens flex dat je ook mag vragen aan je buur en meer mag **samenwerken** vind ik wel leuk en interessant omdat je meer- Nu ga ik wel minder naar de leerkracht omdat ik ook mag vragen aan mijn buur zo van [fluistert] ‘Help!’ /11/

I – Dat mag ook, hé.

R – Ja en ook zo, het is niet per se alleen BBBB, **ik heb het gevoel dat ik ook een beetje sterker ben geworden in ook, in theorie gaan kijken**. Het zelf aanwerven. ... Terwijl normaal gezien Anouk of iemand anders altijd zei van ‘lees dat nog een opnieuw’, ‘pak die pagina’ en ik heb het gevoel dat ik dat nu iets meer zelf kan. /11/

I – Oké. Ehm. Heb je **de laatste twee weken een vraag** aan je coach gesteld tijdens de flex-uren?

R – Ja, denk ik. De laatste twee weken.

I – Of ja, eentje die je je herinnert.

R – Oei, oei, oei. Ehm. Ja, ik denk dat ik gewoon een vraag had over iets van **Frans** (ofzo).

I – En weet je nog hoe het is verlopen, tussen de coach en jou?

R – Ehm. Ja, ik stel dat dan en dan zeggen ‘schrijf het op op één of ander papiertje’, eerst vraag ik aan mijn buur, eerst theorie kijken en dan pas (voor wie) dan vragen maar toen zat ik zo met mijn vraag en was ik van ‘maar help me even voort!’. /4.3/

I – Oké.

R – (Vandaar) dat ik zeg van ‘soms werkt dat maar niet altijd’, als ik zo over één oefening een vraag heb ben ik zo van ‘zeg even wat ik hier moet doen!’ [Werpt geërgerd zijn armen in de lucht]. /8/ /4.3/

I – [Lacht]

R – Of als het zo een vraag is van ‘welke pagina? Wat moet ik hier doen?’ of ‘waar moet ik’- snap je? Dan is het zo van.

I – Ja, dan wil je eigenlijk gewoon een direct antwoord.

R – Ja. /8/

I – Oké. Is er iets veranderd in de manier waarop je een probleem aanpakt tijdens de flex-uren? [Pauze] Is er iets veranderd? Of doe je verder zoals je voor de interventies deed?

R – Nee, er is wel iets veranderd. Ik denk dat ik eerder ga kijken naar ‘wat moet ik doen?’, ‘waar ligt de theorie?’, ‘kan ik het aan mijn buur vragen of moet ik echt naar een leerkracht?’ Dus dat werkt wel. /3.2/

I – Oké. Super. Ik ga een paar vragen stellen over de **workshop**. Als ik het over de workshop heb, snap je dan waarover ik het heb?

R – Met die **slogans**? /9/

I – Met die slogans, dat was eigenlijk met- Ik zal je de blaadjes tonen. [Toont de cursusblaadjes]. Dat is misschien duidelijker. Dat heette ‘Mijn brein heeft superkrachten’.

R – Ah ja, ja, ja...

I – Dat was eigenlijk de eerste ‘B’ van het BBBB-model, hé, brein.

R – Ah ja.

I – Dus we hebben de workshop daar rond gebaseerd. Wat heb je onthouden van die workshop? De slogan al...

R – **Over hoe het brein een beetje in elkaar zit** toch ook? Over die lalala... /1/

I – [Lacht] Die lalala? Weet je een beetje meer over je brein?

R – Uhm. Jaaa? **Nee, niet echt. Dat ben ik wel vergeten.** /1/

I – Oké. De bedoeling was om jullie te tonen dat jullie brein superkrachten heeft en plastisch is, dat die dus constant verandert, hoe meer informatie je leert, hoe meer connecties je maakt, hoe krachtiger je brein wordt. Het was om jullie te tonen dat jullie brein een fantastische tool is, dat hij nog sneller werkt dan een supercomputer en dat voilà. Uhm. Jullie hebben ook met **complimenten** gewerkt. Weet je dat nog? Dat jullie complimenten moesten geven en krijgen. Dat jullie in discussie zijn gegaan over iets waar jullie trots op zijn, iets waar jullie nog aan willen werken...

R – **Oei. Dat kan ik me echt niet herinneren. Hebben we dat gedaan?** /2/

I – Dat was het tweede deel. [Toont de cursusblaadjes en leest de instructies.]

R – Aaah.

I – Jullie moesten dit eerst individueel invullen en dan moesten jullie de ervaringen delen.

R – Maar de ervaringen delen dat hebben we niet gedaan. We hebben dat alleen ingevuld als ik mij goed kan herinneren. /2/

I – Dus je hebt geen complimenten gegeven of gekregen?

R – [Schudt zijn hoofd.] Ah tegen de buurv- Tegen de burens wel.

I – En weet je nog een compliment dat je hebt gekregen of gegeven?

R – Oei oei oei, oh zeg.

I – Als je het niet meer weet, is het niet erg, hé. Het was niet over het brein, meer over iets dat je al hebt gedaan of trots op bent of iets wat je goed vond bij de buur...

R – Nee sorry, ik weet het echt niet meer.

I – Dat is niet erg. Weet je nog welke slogan je met je groep hebt opgesteld?

R – Ja. BBBB, KHB doet mee, ofzo.

I – Zeg het nog eens?

R – Zo, BBBB, KHB doet mee. /9/

I – Ah ja.

R – Dat was onze dan. Maar het is een andere geworden toch?

I – Ja, het is een gedicht geworden dat meer elke ‘B’ toelicht. Maar eh-

R – Ja, ja, juist.

I – Maar dat is wel een goede slogan. In welke stemming was je tijdens de workshop?

R – Ah, ik was in een goede stemming dus ik weet niet- Ik was ook niet zo super gefocust. /1.0/

I – Ok.

R – Het was meer zo ‘lachen!’. /1.0/

I – Weet je waarom dat zo was?

R – Het was gewoon, de hele klas was een beetje druk. We zijn ook wel megaveel, hé. Dus als we even niet meezitten dan is iedereen een beetje zo. /1.0/

I – Oké.

R – Dus ik weet van mezelf dat ik nog wel met de meerderheid zo niet echt luisterde. Ik was meer een beetje aan het praten. /1.0/

I – Vond je iets moeilijk tijdens die workshop?

R – Ja, al die benamingen van de (neuronen) en dinges, zo dat brein (dat wist ik niet zo goed). /1.1/

I – De bedoeling was dat jullie het leerden, hé. Jullie moesten het niet vooraf weten. En vond je iets interessant tijdens de workshop? /1/

R – Ja, op zich, als ze dat uitlegden was ik wel van ‘ah, ja’ ok.

I – Waarvoor staat BBBB?

R – Brein, boek, buur, baas. /3.1/

I – Super. Gebruik je het nu een beetje meer?

R – Ja.

I – Denk je er meer aan?

R – Ja maar meer in flex-context en niet naar buiten. En misschien is dat wel leuk om dat meer door te trekken, niet alleen tijdens dat ene uurtje. /3.2/

I – Ja, maar jij doet dan alleen maar bij flex dan?

R – Ja, in mijn hoofd is dat gewoon in flex.

I – Is er een stap die je moeilijker vindt in de BBBB?

R – **Boek**. Omdat mijn hoofd legt dan vaak de link van ‘ik weet het toch niet dus waarom zou ik hier beginnen zoeken?’ maar eigenlijk staat het er altijd wel in, ik moet gewoon aandachtig lezen. /4.2/

I – Vandaar de workshop over het brein, hé. Je brein heeft superkrachten, Klaas! [Lacht] Je moet erover stilstaan wat je brein allemaal kan.

R – [Lacht]

I – Dus het boek vind je het moeilijkste. Zou je het model **aanraden** nu?

R – **Ja maar zonder die papiertjes**. /3.3/

I – Oké. En wat zou je antwoorden aan iemand die zegt dat het model onnuttig is?

R – Ik zou zeggen: ‘Het is pas onnuttig als je niet weet hoe je het moet gebruiken.’ Als je dat zegt dan denk ik niet dat je weet waar het voor kan helpen ofzo.

I – Oké. **De beslisboom**. De beslisboom is dus dat blaadje dat je superleuk vond. [Lacht en toont de beslisboom] ...

R – Ja, ik vond het altijd **irritant** van ‘**hoe voel ik me?**’ dat heeft niet iets te maken met mijn vraag aan de baas. ‘Wat is mijn vraag?’ Mijn vraag is meestal een uur lang, een heel- /5/

I – Een heel paragraaf. /4.2/

R – Ja. En dan staat daar ‘**werk met kernwoorden**’, **dan laat ik het vallen**. ‘Brein, wat ken ik van het onderwerp’ [Leest de verschillende instructies op de beslisboom luidop.] En mijn buur, als ik zit te schrijven, dan ga ik het niet aan mijn buur vragen. Dus ik ben altijd zo van... [Kijkt geërgerd.]

I – Je vond het irritant, dus. Dat mag ook, hoor. ... We konden niet iets voorstellen dat voor iedereen werkt.

R – **Nee, voor mij werkt het niet**. /4.3/

I – Die eerste vraag over gevoelens, voor jou heeft dat er niks mee te maken. /5/

R – Ja, hoe je je voelt is belangrijk maar (niet) als ik een vraag moet stellen. Als ik zo, (me wil inlichten) in de klas en de eerste vraag is ‘hoe voel je je?’ dan is mijn antwoord ‘SLECHT’. /5/

I – ... Heeft de beslisboom iets **veranderd** in de manier waarop je vragen stelt?

R – Eh ja, **ik ging minder snel naar daar maar dat was omdat ik dat papier moest invullen**.

I – Oké. **Dus je ging minder vragen stellen**. /8/

R – Ja.

I – Maar ging je dan ook minder snel vooruit door het feit dat je geen vragen stelde? /4.3/

R – Ja. Ja eigenlijk wel. Anders zou ik naar daar zijn geweest maar ik had dan ook meer de neiging om tegen mijn buur te vragen. /4.3/ /8/

I – De poster. Weet je nog hoe de **poster** eruitziet?

R – [Kijkt onzeker.] Vier B’s? Dan zo... Die letters?

I – [Lacht.] Ik weet niet of die in alle klassen hangt. Hij ziet er zo uit. [Toont de poster.]

R – Ah ja.

I – Wat vind je ervan?

R – Ik vind het **duidelijk** maar zou misschien iets **meer kleur** hebben gebruikt, dat het meer opvalt. /9.2/

I – Ja... Ik kleur printen is duurder, hé. [Lacht] Maar het is waar, kleuren zouden waarschijnlijk opvallender zijn. Weet je nog wat erop staat geschreven?

R – Nee... Uw brein is fijn, uw boek, je baas, je buur... zoiets. /9/

I – [Leest het gedicht op de poster.] Maar het is niet bedoeling dat je dat uit de hoofd kent, het moet je helpen herinneren wat BBBB is.

R – Ja.

I – Zou je hem ophangen op de plek waar je je huiswerk maakt die poster?

R – Die hangt daar!

I – Ja? Inspireert het je?

R – Nee, ik kijk er wel niet naar.

I – Hoe lang geleden heb je hem daar opgehangen?

R – Ik heb dat niet opgehangen, hé. Ik zit op het internaat.

I – Ah! [Lacht.] Dus je dacht niet ‘ik hang dit in mijn kamer op!’.

R – [Lacht.] Nee.

I – En je zou hem niet thuis ophangen?

R – Eh, nee.

I – Wat vind je **nog moeilijk al je tegen een probleem botst** en hulp wilt vragen?

R – [Pauze] Wat ik daar moeilijk aan vind? Ja, op zich... [Denkt na.] Dat is een moeilijke vraag in mijn hoofd. [Pauze] Wat vind ik moeilijk? De moeilijkste stap vind ik (me inhouden). /10/

I – Oké. Dus, de vraag stellen vind je niet moeilijk, het is meer niet de vraag stellen dat je moeilijk vindt?

R – Ja.

I – Dat is een valide antwoord, hé. Dus je vindt het eigenlijk moeilijker om voor jezelf te zoeken en je brein te vertrouwen, dan je hand op te steken en de vraag te stellen. Is dat correct? /10/

R – Ja, ja. /10/

I – Wil je nog iets toevoegen over het BBBB-model, de poster, de beslisboom, de workshop of iets anders?

R – Ja, ik vind het leuk maar er zou misschien nog zo... Dat **de poster iets groter en opvallender** is. **Een heel mooi design ofzo met een boom.** /9/ En het werken niet per se met die blaadjes maar het duidelijk maken aan de klas van ‘kijk, zo werken we in flex en zo handelen we hier’ maar dat het niet zo is als ik dan naar een leerkracht ga met vraagje (dat hij zegt) ‘papier’. Of dat het dan op het bord staat. Dat het duidelijk is, dat het geen drempel wordt om iets te vragen. **Want in mijn hoofd is het nog steeds wel de bedoeling dat je snel naar je leerkracht kan gaan als het moeilijk gaat want anders verlies ik zoveel tijd.** /8/

I – Ja, dat snap ik.

R – En dan, ze spreken zichzelf ook vaak tegen. **Als ik dan iets vraag aan mijn buur is het ‘zwijg’** en dan zeg ik ‘ik weet niet waar het staat!’, dan zeggen ze ‘kom dan naar hier’, en dan ‘heb je het aan je buur gevraagd? Nee? Ga dan terug naar je plaats.’ Ja... /12/

I – [Lacht] Dat is inderdaad problematisch.

R – Dan ben ik zo van [geërgerd] ‘WAT?’

I – Maar het is ook moeilijk om zo een proces in plaats te zetten. Ik probeer me in de plaats van je coaches te zetten die denken ‘je mag niet te snel een vraag stellen, maar

ik wil toch dat je me vertrouwt om een vraag te stellen en je mag het aan je buur vragen maar het is wel belangrijk dat het stil is in de klas dat iedereen zich kan concentreren', snap je?

R – Ja, dat is zo van... ik kijk, ik heb een vraag, ik moet zwijgen, ok ik doe verder, ik ga naar hem, 'papier', ja, ik doe dat dan zo eerlijk als ik ben, ik vraag het aan mijn buur, nee, ok, ga dan terugzoeken [Geërgerd geluid]. Het zou beter zijn als we in 't kolk zaten bij flex. Dat gaat niet in zo een klein lokaaltje. /12/

I – Ja, die informatie hebben we doorgegeven. Bedankt Klaas en veel succes met je examens!

R – Dank je wel!

Interview n°8: Hannah

Ik informeer Hannah dat ze op elk moment het interview kan stopzetten als ze dat wil en dat de gegevens op anonieme wijze behandeld zullen worden. Ze heeft haar toestemming gegeven voor de opname van het interview.

I – Sinds het eerste interview, hebben we een aantal interventies toegepast. Ik weet niet of je dat opgemerkt hebt.

R – Hoezo, interventies?

I – Dingen die tijdens de flex-uren anders zijn, in verband met het vragen stellen en het BBBB-model.

R – Euh nee, ah zo misschien die poster!

I – Ja, en wat vind je ervan?

R – Ik vind het wel interessant. Hebben jullie die poster gemaakt?

I – Eigenlijk is er drie weken geleden een workshop geweest over het BBBB-model en meer toegespitst over het brein. En op een moment tijdens de workshop werd jullie gevraagd om een zin te verbeelden over het brein en het BBBB-model.

R – Ah en door die zin hebben jullie een poster gemaakt. /9/

I – Ja inderdaad. Je vindt het interessant. Waarom is het interessant volgens jou?

R – Omdat ik vind dat met de zin die we hebben gedaan over het brein, dat we zelf een zin moesten geven, ik vond het wel interessant omdat ik vind dat er meer tips in de poster waren. Er was meer identificatie die we konden terugvinden of zo, meer informatie. Snap je? Ik vond het wel ook duidelijk, er waren verschillende dingen eigenlijk, verschillende tips. /9.2/

I – Dus de poster is dat [de interviewer toont een A4-afdruk van de poster].

R – Ja

I – En weet je nog wat erop staat geschreven?

R – Nee, dat weet ik niet meer. [de interviewer laat opnieuw de poster zien] Ja, voilà. Gebruik je brein, dat is voor iedereen fijn. /9/

I – Ja, dat is een gedicht. Zou je die poster op de plek waar je je huiswerken maakt ophangen?

R – Ja, het zou interessant zijn als ik aan het studeren ben. Als ik de poster voor mij zie en bijvoorbeeld als ik een vraag zo heb, kan ik de poster bekijken. /9/

I – Verleden keer had je me gezegd dat je al een poster had over het BBBB-model.

R – Ah nee, ik had wel een poster maar niet over het BBBB-model. Dat was een poster met stappen: Heb je een vraag? Stel de vraag eerst aan je buur, dan aan je leerkracht. Het zijn meer stappen. [De beschrijving lijkt wel met het BBBB-model overeen te komen]

I – Ah ja.

R – In wiskunde, ik heb zo dyscalculie en ik heb een ondersteuning dat mij helpt en ze doet zo fiches en zo voor mij, snap je? En ik heb dat zo van haar gekregen.

I – Ok. Je hebt wel de poster opgemerkt. **Helpt het jou** wanneer je tegen een probleem botst?

R – Die poster?

I – Ja.

R – **Ik heb het nu vandaag maar een keer gelezen.** Dat lijkt me interessant als ik een probleem of zo heb dat ik eerst kijk: gebruik je brein, dat is voor iedereen fijn, kijk in je boek, dus ja het is wel interessant. /13/

I – Ja, maar misschien minder handig dan een stappenplan.

R – Ja. Hier is het meer een gedicht.

I – Ja. Als ik me goed herinner volg je wiskunde tijdens de flex-uren.

R – Ja.

I – Ben je de laatste twee weken tegen een probleem gebotst?

R – Ja. ik stel niet elk flex-uur vragen. Maar als ik vragen heb, we hebben zo, wacht ik heb zo [de respondent zoekt naar iets in haar boekentas]. Voilà, dat hadden wij gekregen van een mijnheer, Bram [de respondent toont me de **beslisboom**] en dat is eigenlijk de stappenplan, zeg maar.

I – Wat vind je ervan?

R – Ik vind het **interessant** omdat zie je hier is het “wat is je vraag?”. Ik schrijf bijvoorbeeld mijn vraag. En dan, wat ken ik al van het onderwerp, snap je? Er zijn zo stappen waar ik verder of niet verder kan.

I – En dus hoe heb je het gebruikt?

R – [**de respondent doorloopt de verschillende stappen van de beslisboom**] Hier schrijf ik mijn vraag. Kan ik nu alleen verder? Ja, dan ben ik goed. Nee, dan waar kan ik zelf het antwoord opzoeken? Als ik echt niet kan, vraag ik hulp aan mijn buur. Als zij ook niet kan, dan aan de leerkracht. /4.1/

I – En tot welke stap ben je geraakt?

R – Gewoon tot de zesde

I – Tot de zesde. Dus heb je alles geprobeerd. Het lukte niet.

R – Nee, het lukte niet, dan heb ik hulp gevraagd. /4.1/ **/Ze heeft alle stappen doorlopen voordat ze zich tot de coach heeft gericht./**

I – Ja. En wat is **het moeilijkste** om in te vullen?

R – Die, denk ik. [de respondent toont de **stap 2: Wat is mijn vraag?**] /4.2/

I – Wat is mijn vraag?

R – Ja want soms bijvoorbeeld ken ik mijn vraag, maar ik vul het niet in omdat ik het niet meer weet. Dan is het gewoon weg in mijn hoofd. /4.2/

I – Ja.

R – Ja, dus ik weet mijn vraag, maar als iemand bijvoorbeeld mij iets vraagt, dan ben ik niet meer geconcentreerd en weet ik mijn vraag niet meer. /4.2/

I – Ah ja. Je bent **afgeleid** eigenlijk. /12/

R – Ja.

I – En als je met kernwoorden werkt? Helpt het? Als je voordat je de vraag opschrijft, kernwoorden schrijft en daarna uit die kernwoorden een vraag probeert te formuleren.

R – Ah zooo. **Dat heb ik nog nooit geprobeerd.** Misschien is dat wel een goed idee. Maar gewoon kernwoorden schrijven, maar over wat?

I – Over het probleem. Wat is het probleem? Bijvoorbeeld “hoeken” of ik weet niet wat jullie nu in wiskunde zien.

R – Stelsels oplossen.

I – Ah ja.

R – Grafieken en zo.

I – Dus misschien, ik verzin iets. De kern van het probleem proberen te raken.

R – Ja.

I – En dat snel op het blad schrijven zodat je daarna eruit je vraag kan formuleren.

R – Ja, ok. Misschien kan ik dat wel proberen omdat ik dat nog niet met kernwoorden gedaan heb.

I – **Had je dat niet gezien?** [Interviewer toont de zin “Werk met kernwoorden!” op de beslisboom] /4.2/

R – **Ik had het niet opgemerkt. Het is zo in het klein ernaast geschreven.** /4.2/

I – Ja. En tijdens de flex-uren, gebeurt het vaak dat je **afgeleid** bent? /12/

R – Euh... ja vaak. Soms wel.

I – En waardoor ben je afgeleid?

R – Er zijn soms **vriendinnen** die naast mij zijn. Ik probeer vooraan te gaan zitten. Er is altijd een vriendin die naast mij komt. En als we beginnen te lachen en zo. Dan zijn we gewoon compleet afgeleid. /12/

I – Ja.

R – Nu gebeurt het minder want nu ga ik **vooraan in de klas zitten**. Nu heb ik het gevoel dat ik minder afgeleid ben. /12/

I – Heb je het zelf beslist om vooraan in de klas te gaan zitten?

R – Ja. /12/

I – Ok. [De interviewer richt zich tot iemand anders in de zaal “Ja, de deur moeten we altijd opendoen.”] En heeft de **beslisboom** iets veranderd in de manier waarop je vragen stelt?

R – Wat is eigenlijk de beslisboom?

I – Het is de tool die je me pas getoond hebt.

R – Wat was je vraag nog?

I – Of deze tool iets **veranderd** heeft in de manier waarop je vragen stelt?

R – Euh, **nee.** /4.3/

I – Ja. En heb je de indruk dat je **meer of minder vragen** stelt dan vroeger?

R – **Ja want vroeger stelde ik meer vragen en zo. Nu heb ik de indruk dat ik minder vragen heb.** /4.3/

I – Ja. **Dus de twee laatste weken heb je wel een vraag gesteld en je hebt het stappenplan gebruikt.** /4.1/

R – Ja.

I – Ok. Drie weken geleden is er een **workshop** gebeurd. Wat heb je onthouden van die workshop?

R – Zo heb je het meer over zeg maar seksualiteit?

I – Ah jaaa.
R – Ah nee, is dat niet dat?
I – Eigenlijk hebben jullie op dezelfde dag twee workshops gehad. Een over seksualiteit en daarna hebben jullie een workshop met Esther en Bram gevolgd over het brein.
R – Ah het spel? Nee?
I – Welk spel?
R – We hadden zo een spel gehad met zo, nee, maar dat was niet dat, denk ik. Dat was een spel over democratie.
I – Nee, dat was niet dat. Je hebt zo een blad gekregen. [Interviewer toont een cursusblad van de workshop]
R – Ah, ja ja ja. Ik zie. Dus het was een workshop over het BBBB.
I – Ja, over het BBBB en eigenlijk was het meer op het brein toegespitst.
R – Ja.
I – Dus de eerste stap van het BBBB-model.
R – We waren zo in groepjes.
I – Ja.
R – Ik heb meer geleerd wat het BBBB-model is want vroeger had ik geen idee wat dat betekende en zo. /1/
I – Ja.
R – Nu heb ik meer een visie over wat het betekent. /1/
I – Ja. Er waren verschillende stappen. Wat ik gehoord heb is dat de workshop over seksualiteit zo goed was, dat het daarna moeilijker was om zich te concentreren op de workshop die we voorbereid hadden.
R – Ja.
I – Maar er waren dus een aantal vragen. Ik weet niet of je de tijd hebt gehad om dat in te vullen.
R – Ja.
I – En daarna vroegen wij de teamgenoten om complimenten te uiten.
R – Ja.
I – Weet je nog welke complimenten je gekregen hebt?
R – Ja. Ik had verschillende complimenten gekregen, dat mijn vraag interessant was, dat het een goeie vraag was. Euh. /2/
I – Ja.
R – Ja, dat was zo een beetje.
I – En daarna vroegen wij jullie een zin op te stellen om er vervolgens een poster van te maken. Weet je nog welke zin je opgesteld hebt?
R – Ah ja, we moesten een zin schrijven en dan in de poster... Wacht. Mag ik mijn blad? Want ik heb ze hier. [De respondent zoekt naar haar cursusblad in haar boekentas en toont het aan de interviewer.] Voilà, die.
I – [De interviewer probeert de zin te lezen] BBB...
R - ... KHB doet mee.
I – Ah Ja, BBB – KHB doet mee.
R – Ja.

I – Ah ja, leuk! [De interviewer kijkt naar het blad en wijst de vraag “waar wil ik nog aan werken?” aan die onbeantwoord is gebleven] En daar, had je geen idee?

R – Nee, niet zo veel eigenlijk.

I – Ja.

R – Ik had geen inspiratie eigenlijk.

I – De competenties die je wil verbeteren bijvoorbeeld.

R – Ja, maar nee, ik weet het eigenlijk niet.

I – Ja. Leuk dat je de stappen gevolgd hebt.

R – Ja. [De respondent toont de complimenten die ze gekregen heeft].

I – En wat was **moeilijk** bij deze workshop?

R – Niets eigenlijk. Ik vond het gewoon zo interessant om het **in te vullen** en zo. /1.1/
/1.2/

I – Ja.

R – Maar voor de rest, niets.

I – Ok. En waarvoor staat dus **BBBB**?

R – Voor **brein, baas, buur en de laatste... boek**. /3.1/

I – Ja. is het in deze volgorde?

R – Ja. Nee nee.

I – Eigenlijk is de volgorde. [De interviewer toont de stappen op de poster] Eerst brein inderdaad. Daarna, kijk in je boek.

R – Ah.

I – En dan vraag het aan je buur. En baas is de laatste.

R – Ah.

I – Brein, boek, buur, baas.

R – Ok.

I – En zou je het model **aanraden**?

R – Ja.

I – Waarom?

R – Het model aanraden. Omdat ik het **interessant** vind. Ik vind dat leuk om meer tips te krijgen van andere mensen. /3.3/ /Ik heb de indruk dat ze haar antwoorden uit een vooraf bepaald repertorium haalt./

I – Ja. En wat zou je antwoorden aan mensen die zeggen. Nee, het is helemaal onnuttig, ik wil het niet gebruiken.

R – Misschien zeggen “het kan je misschien wel helpen om meer **inspiratie** te hebben als je geen inspiratie hebt. Dan kan je naar het model kijken”. /3.3/

I – Wat vind je **nog moeilijk als je tegen een probleem botst** en hulp wil vragen?

R – Euh. Bedoel je hulp vragen aan de leerkracht of

I – Ja, misschien moet ik het anders formuleren. Wat vind je nog moeilijk als je tegen een probleem botst tijdens de flex-uren?

R – Deze laatste tijden heb ik gedurende de flex-uren **minder vragen**. Maar als ik bijvoorbeeld een vraag heb en niemand kan antwoorden, zelfs de leerkracht, dan zet ik een vraagteken en ik laat dat voor later om aan de wiskundeleerkracht of zo te vragen.

I – Ja. Maar als ik goed begrijp, heb je nu de indruk dat je minder vragen hebt.

R – Ja. Deze laatste tijden.

I – En wat is de **oorzaak** van het feit dat je minder vragen stelt?

R – Ik weet niet. Misschien is het **het model, of het stappenplan**. /4.3/
I – Ok. Wil je nog iets toevoegen over het BBBB-model en ook de interventies die we uitgetoetst hebben. Dus de workshop, de poster en de beslisboom [De interviewer toont de drie tools].
R – Euh nee.
I – Wat zouden wij kunnen doen om die dingen te **verbeteren**?
R – Iets meer toevoegen? Bedoel je als we iets konden toevoegen?
I – Als we alles volgend jaar opnieuw gebruiken. Kan je ons iets aanraden om deze tools te verbeteren?
R – Ja, misschien bijvoorbeeld **meer kleur**. /9.2/
I – Ja.
R – En ook misschien **meer tips**. Ja.
I – Wat bedoel je met tips?
R – **Meer stappen**. /4.1/
I – Meer stappen. Ok, goed. Ik heb alles genoteerd en ook opgenomen.
R – Ja.
I – Dankjewel voor je tijd!
R – Graag gedaan.

Interview n°9: Hannelore

I – Dit is een nameting-interview om te zien of wat we voorbereid hebben voor de flex-uren gewerkt heeft of niet. Je mag natuurlijk stoppen wanneer je wil en zeggen als je niet wil antwoorden. Het is een open conversatie. Zo eerlijk zijn als je kan, dit werkt het beste als we weten wat je echt denkt. Dus zeker niet verlegen zijn! We hebben een aantal interventies tijdens de flex-uren toegepast, bedacht en verwerkt rond het BBBB-model. Heb je ze opgemerkt, wat we hebben gedaan?

R – Nee.

I – Nee?

R – Nee.

I – Er waren drie verschillende interventies. Een workshop rond het brein...

R – **Workshop** rond het brein?

I – Ja, rond het BBBB-model en dat heet ‘Mijn brein heeft superkrachten’, dan moesten jullie nadenken over het brein. Weet je nog?

R – Nee.

I – Nee, absoluut niet? We wisten- Het kwam net na een workshop over seksualiteit en dus jullie waren een beetje verst- met iets anders bezig in jullie hoofd. Maar je kan je die lessen over het brein dus niet meer herinneren? Het was eigenlijk om jullie te leren hoe jullie brein functioneert, hoe plastisch jullie brein is. Ik zal je de blaadjes tonen, misschien zullen de blaadjes je helpen...

R – We hebben wel blaadjes gekregen en als we vragen hadden konden we ze daarop schrijven. [Interviewer toont blaadjes] Ah, ja die bingo, ja. /1/

I – Ja, er was een bingo en dan moesten jullie samen praten en elkaar complimenten geven en dan moesten jullie een slogan verzinnen. Ja?

R – Ah ja.

I – Ja? Wat vond je ervan?

R – Ik vond dat wel een **goede opdracht**. Dan leer je ineens meer over BBBB. /1/ /1.2/

I – Ja? En heeft het jou geholpen op de één of andere manier?

R – Ik kan nu wel meer vragen stellen omdat ik dan probeer om...

I – Je gebruikt dat papiertje? [Toont de **beslisboom**] Heb je dat vaak gebruikt om vragen te stellen?

R – Ja, toch al twee keer.

I – En het heeft een positief effect?

R – Op zich wel, ik vraag niet aan de leerkrachten meer of niks maar gewoon een leerkracht die dan wiskunde geeft aan mij, dan ga ik aan haar...

I – Ok en dat papiertje kan je overal gebruiken in alle lessen dan?

R – Ja.

I – En je gebruikt het **ook in andere lessen**?

R – [Knikt]

I – Ah dat is super! En heb je een voorbeeld van wanneer je dat papier hebt gebruikt om vragen te stellen?

R – Ja, **oefeningen bij wiskunde**. Het was echt een oefening die ik gewoon niet begreep, dat heb ik dan gevraagd. Want ik was niet mee met wiskunde dus eh...

I – Ok, we komen er nog op terug. Wat heb je van de **workshop** onthouden over het BBBB-plan en het brein?

R – Tja- [Korte pauze]

I – Het hoeft niet veel te zijn...

R – Wacht even- bij de bingo hebben we precies- Ja- Verschillende soorten dinges- Groepen zo...

I – Ja, het waren zinnen die jullie aan elkaar moesten plakken, he.

R – Ja, zinnen.

I – **En heb je daar informatie van onthouden** of alleen dat het een bingo was?

R – Alleen dat het een bingo was. /Nee/ /1/

I – Ok. Weet je nog welke complimenten je hebt gekregen of gegeven? Want er was ook een deel waar jullie **complimenten** moesten-

R – **Nee**. Ah, ik heb wel gegeven aan iemand die was zo- die heel **zelfstandig kan werken** en zo. /2/

I – Ok, super. Welke zin heb je met je groep opgesteld? Je moest een **slogan** of een zin verzinnen, weet je nog wat je hebt gemaakt?

R - [Korte pauze] Nee.

I – En in welke **stemming** was je tijdens de workshop, hoe voelde je je?

R - Gewoon normaal.

I - Het mag ook negatief zijn, he, als je dacht ‘ik vond het irritant’ of-

R – Nee **ik vond het wel ok**. /1.2/

I – Ok. ... Vond je het moeilijk?

R – Nee.

I – En vond je het interessant- vond je delen interessant?

R – **Ja, interessant vind ik het wel altijd**.

I – Ja? Weet je nog waarvoor **BBBB** staat?

R – Ja, **brein, boek, buur, baas**. /3.1/

I – Yes. Dat hebben we dan toch- Gebruik je het nu regelmatig?

R – Ja, ik volg niet echt het brein, boek, buur, baas dingen maar ja... het is gewoon, ik stel meer vragen nu dan anders. /4.1/

I – Dat is super. En welke stap vind je het moeilijkste als je een vraag moet stellen, of niet, als je iets moet opzoeken?

R – De baas dan toch- /4.2/ /10/

I – De baas, ja?

R – Daarmee dat ik het papier gebruik, als ik iets moet vragen. /4.3/

I - Ok, dus je vindt het altijd moeilijk om naar de leerkracht toe te gaan.

R – Ja.

I – Zou je het model aanraden? Het BBBB-model, denk je dat het toch nuttig is?

R - Ja sowieso. /3.3/

I – En wat zou je zeggen tegen iemand die zegt ‘dat model is onnuttig, daar kan ik niks mee’?

R – [Pauze] Ja, allee- als een persoon daar niet mee kan werken, dan is dat toch hun probleem?

I – [Lacht] Ok.

R – Allee, dat er dan nog verschillende methodes zijn die ze kunnen zoeken. Want er zijn veel methodes om te werken.

I – Ja. Ken jij andere methodes? Of heb je die geleerd?

R – Nee. Ik werk altijd met dat model.

I - Het is goed om die te hebben maar het is waar dat- Ik heb het gevoel dat je op school weinig leert hoe je moet leren en dus als je een ander model kent- Het is goed dat je BBBB als hebt onthouden! [Lacht] De beslisboom, dus dat blaadje dat je zegt dat je soms hebt gebruikt om vragen te stellen, wat denk je ervan?

R – [Pauze] Ik vind alleen die emoties van hoe je je erbij voelt bij de opdracht maken dan waarschijnlijk? Niet echt bij- Dat het er niet echt bij moet. /5/

I – Ok. Je vindt dat het er niet bij moet. Waarom?

R – Allee, dat heeft er zo niks mee te maken. /5/

I – Ok. Voor jou heeft het niet geholpen. Dus ja, hoe heb je hem tot nu toe gebruikt, je hebt hem wel een paar keer gebruikt dan?

R – [Knikt] Een paar keer gebruikt.

I – En zowel- niet echt tijdens flex-uren of ook tijdens de flex-uren?

R - Niet tijdens de flex-uren.

I – Ok, meer tijdens de-

R - De gewone lessen. /3.2/

I - Wat vind je het moeilijkste om in te vullen in die beslisboom en waarom?

R – Wat ken ik al van het onderwerp. /Brein/ /4.2/

I – En waarom vind je dat moeilijk?

R – Want als, allee, als je wiskunde neemt, dan sta ik echt gewoon helemaal achter en dan ken ik er eigenlijk niks van. /4.2/

I – Ok. En is het je wel gelukt om soms iets te schrijven van ‘ok, tot hier ben ik wel gekomen’ of-

R – Ja, bij sommige oefeningen wel. /4.2/

I – Ok. En dus, je denkt er wel over na over wat je al weet en wat je-

R – Ja, ja.

I – Dat is superbelangrijk. En dus- je hebt al gezegd wat je vond van de eerste vraag. Voor jou zou die eerste vraag er niet moeten zijn, je vindt dat je gevoelens-

R – Niks met de opdracht te maken hebben. [Glimlacht]

I – Dat kan zijn, he. Het was eigenlijk een beetje een gok die we maakten dat misschien, de gevoelens die opkwamen wanneer je een opdracht aan het doen bent-

R – Ja, frustratie...

I – Je verhindert of je juist helpt- Maar voor jou heeft het er dus niks mee te maken. Jouw brein komt eerst [Lachen allebei] Heeft de beslisboom iets **verandert** in de manier waarop je vragen stelt?

R – Beslisboom?

I – Dus dat blaadje. [Toont de beslisboom]

R – Ja op zich wel. Allee ja, gewoon ik stel nu meer vragen dan normaal en ik schrijf ze dan op wel.

I – Dus je zou zeggen dat je daarvoor heel weinig vragen stelde?

R – Ja.

I - **Het echt vermeed?**

R – Ja.

I – **Dus die beslisboom-**

R – Die helpt wel. /4.3/ /7/

I – Dat is dan een vooruitgang toch?

R – [Knikt]

I – **De poster.** Als ik het over de poster weet je dan waarover ik het heb?

R - Die witte poster?

I – Wij hebben een poster gemaakt. Ja.

R – Er zijn zoveel posters... Die roze dan?

I – Nee, het is gewoon een witte poster met-

R – Een soort (lettertype)?

I – Met ja, weet ze nog wat daar daarop staat? Het heeft te maken met brein, boek, buur, baas. Het is een soort gedichtje om het jullie te doen herinneren.

R – Dat hangt in de klas. /9/

I - Dat hangt nu in de klas ok. Uhm. Dus je weet dat er iets over een brein, boek, buur, baas staat? Niet het hele gedicht, maar je weet wel waarover het gaat. Zou je hem bij de plek waar je je huiswerk maakt **ophangen**, als je er eentje had?

R – Nee... dat leidt mij dan gelijk af. Dus ik ga echt alles weg. /9/

I - Ja oké, dus voor jou is het beter om zo weinig mogelijk rond je te hebben. Wat vind je nog moeilijk? Wat vind je nog **steeds moeilijk** als je tegen een probleem botst en hulp wilt vragen?

R – Ja dat kan- allee buur- allee iedereen is bezig met de oefeningen dus iedereen moet daar zich op focussen. Dus dan is dat moeilijk om te vragen aan anderen. Dus daarmee dat ik het dan rechtstreeks aan de leerkracht vraag. /ze wil haar burens niet storen/ /10/

I – Ok. Maar de vragen die je stelt zijn dan wel een beetje beredeneerd als je de beslisboom gebruikt?

R - Soms wel ja. Soms begrijp ik er nog steeds niks van.

I - Ok. **En zeg je dat dan ook? Als je-**

R – Nee. /7/

I - Ok. En wat als je dan nog steeds niet begrijpt wat? Wat doe je dan eigenlijk?

R - Dan wacht ik tot de les gedaan is en dan ga ik naar iemand in mijn klas die daar wel goed in is. /10/ /ze richt zich liever tot haar buur/

I - En ga je er dan opnieuw thuis op werken? Of-

R - Ja.

I - Maar da's dan wel dubbel het werk dan, want dat heb je al in de klas gezeten en-

R - Ja, maar zolang ik het niet begrijp... Ja, nu zeker, met de examens moet ik het wel kunnen begrijpen.

I - Heb je het gevoel dat je heel veel werkt voor school?

R - Toch wel ja. Ik ben wel na school toch alleen bezig tot 8.00u, allee ik eet wel tussendoor, he. Maar-

I - Ja, ja. Da's lang. Da's een hele lange dag. Als je begint- Om hoe laat begint de school hier?

R - Ah, 8.30u. /Ze is ongeveer 12u bezig met haar studies/

I - Ah ja, dat is dan een twaalf uur lange dag, met de middagpauze en eten gelukkig.

R - Ja.

I - Oké. Uhm. Wil je nog iets toevoegen over het BBBB-model, de poster, de beslisboom of de workshop? Is er iets waarvan je denkt ah, dat zou me misschien nog meer geholpen hebben? Of van iets 'dat moeten we zeker niet meer doen'?

R - Nee, allee ik vind het wel goed, hoe dat het nu is.

I - Ja? Ok. Goed. En heb je het gevoel dat je tijdens de flex-uren toch een beetje meer inziet wat je daar doet? Of is nog steeds een beetje-

R - Oh het is nog steeds- Het blijft hetzelfde.

I - Ok. Ik heb al m'n vragen gesteld, dus als je er niks meer aan toe te voegen hebt, zijn we klaar.

R - Ok.

I - Bedankt, Hannelore. Succes voor de examens.

Bijlage H. Workshop: overzicht van de resultaten nameting

| | Mening | Stemming | Moelijkheden | De brein-stap wordt met theoretische inzichten ingevuld | De brein-stap wordt met persoonlijke ervaringen ingevuld |
|------------------|--|--|---|---|--|
| Xander | / | / | Niets was moeilijk. | Toen zijn geheugen getriggerd wordt, komen er wel herinneringen naar boven. | Hij had de complimenten niet met leerervaringen verbonden. "Ze zeiden dat ik hot was." |
| Ella | Ze vond het interessant. en zou graag meer uitleg krijgen over de werking van het brein. | Ze was moe. | Te open vragen in de introspectie-oefening. Niet duidelijk hoe een slogan gemaakt moest worden. | Ze weet nog dat het over het brein ging en hoe we iets opnemen. Geen precieze informatie. | Geen herinneringen. |
| Alice | Ze vond het niet interessant. Het was gewoon een les. | Ze was wel blij. | De vragen van de introspectie-oefening leken te veel op elkaar. | / | Ze lijkt er niets van te hebben opgestoken. |
| Sofie | / | Gewoon, zoals altijd. | Ze vond de bingo-oefening moeilijk. | Geen herinneringen. | Introspectie-oefening niet gedaan. |
| Edith | Ze vond het niet interessant. | Ze was moe en verveeld omdat ze dat heel vaak al heeft gehoord. | / | / | Ze heeft er wel herinneringen van maar leek er niet nader op te willen ingaan. |
| Axelle | De workshop was oké, maar niet supertof. Het leek te veel op een les. | Ze was niet veel aan het opletten. Volgens haar was deze stemming door de groep gedeeld. | / | / | Ze herinnerde zich aan haar complimenten en vond het leuk om het van haar vrienden te horen. |
| Klaas | Het was interessant. | Hij was niet zo super gefocust. Volgens hem was deze stemming door de groep gedeeld. | De benamingen over het brein waren moeilijk. | Hij weet nog dat het om de werking van het brein ging maar heeft niets onthouden. | Introspectie-oefening niet afgewerkt. |
| Hannah | Interessant om dingen te kunnen invullen. | / | Het was niet moeilijk. | De workshop heeft haar geholpen een visie over het BBBB-model te krijgen. | Vage herinneringen. |
| Hannelore | Het was ok. | / | / | Vage herinneringen. | Vage herinneringen. |

Bijlage I. Poster: overzicht van de resultaten nameting

| | Mening | Kennis slogan | Verband tussen workshop en poster |
|------------------|---|---|--|
| Xander | grappig, maar dat helpt niet echt om dingen te snappen. | nee | ja |
| Ella | wel goed, een rustige poster maar ze vindt het een beetje lastig omdat het schuin staat. Omdat het rijmt, is het makkelijk om te onthouden. | / | ja |
| Alice | een goed plan, want ze heeft die zelf gemaakt. | ja | ja |
| Sofie | een leuke dingetjes | nee | / |
| Edith | grappig en wel... mooi... de gedichtjes soort van. | ze herinnerde zich aan "dat is voor iedereen fijn". | ja |
| Axelle | nuttig | ze herinnerde zich aan "minder duur". | / |
| Klaas | duidelijk maar hij zou misschien iets meer kleur hebben gebruikt. | hij herinnerde zich aan het eerste rijm. | ja |
| Hannah | interessant | nee | niet direct |
| Hannelore | / | nee | / |

Bijlage J. BBBB-model: overzicht van de resultaten nameting

| | Mening | Kennis 14.03 | Kennis 16.05 | Moeilijkste stap(pen) | Oorzaak | Gevolg |
|------------------|--|-------------------------------------|----------------------------|-----------------------|---|--|
| Xander | + , logisch, hij ziet er het nut van in. | + | + | (brein), (buur) | brein: angst buur: wantrouwen | brein: blokkeren buur: stap overgeslagen |
| Ella | + , zonder beslisboom | + | + | brein | angst | blokkeren |
| Alice | + , ze ziet er het nut van in, maar wil dat haar vragen beantwoord worden. | onbekend | + | boek | - ze denkt dat ze er niet zo goed in is. - luiheid | boek: stap overgeslagen ze stelt de vraag direct aan haar buur. |
| Sofie | + , nuttig “als er geen slimmerik naast jou zit.” | vergeten | + | (brein), boek | brein: stap gelijkgesteld met “snap ik de oefening?” boek: tijdrovend | brein: niet nagedacht boek: stap overgeslagen |
| Edith | + , handig | + | + | boek | - papieren boek niet dichterbij - onhandig te hanteren | stappen boek en buur omgewisseld |
| Axelle | + , handig, maar we zijn groot genoeg om het zelf te doen. | boek, buur, brein, baas | + | brein, boek | ze wil haar antwoord direct hebben. | ze stelt de vraag direct aan haar buur. |
| Klaas | + , zonder beslisboom | buur, boek, baas. brein vergeten | + | boek | hij begrijpt niet waarom hij met zoeken zou beginnen omdat hij de oefening niet begrijpt. | - onbegrip t.a.v. coach - hij stelt de vraag aan zijn buur |
| Hannah | + , interessant en inspirerend | + | brein, baas, buur, boek | / | / | / |
| Hannelore | + | vergeten | + | baas | / | vermijdende houding |

Bijlage K. Beslisboom: overzicht van de resultaten nameting

| | Mening | Mening vraag over gevoelens | Doorlopen stappen | Moeilijkste stap(pen) BBBB | Moeilijkste stap beslisboom | Oorzaak | Gevolg van de beslisboom |
|------------------|--|--|--------------------------|----------------------------|-----------------------------|---|--|
| Xander | goed, nuttig systeem. | onduidelijk, nutteloos | nee | (brein), (buur) | / | / | toel nog niet gebruikt want hij begrijpt nu de flex-stof, maar hij denkt wel dat hij hem kan helpen. |
| Ella | papierverspilling, lastig, belachelijk | irrelevant | ja | brein | / | / | minder vragen. Ze slaagt oefeningen over omdat ze het papier niet wil invullen. evenveel vragen |
| Alice | overbodig | eerst irrelevant, daarna ziet ze wel het verband met hulp zoeken in. | nee | boek | / | / | |
| Sofie | duidelijk | irrelevant | nee | (brein), boek | de vraag opschrijven | omvang van het wiskundig probleem moeilijk te synthetiseren en het "formeren" van de vraag. | minder vragen. Ze vult de tool liever niet in omdat het te veel tijd in beslag neemt. |
| Edith | papierverspilling | onbegrip | boek en baas omgewisseld | boek | / | / | ze wil de stappen liever uitspreken dan neerschrijven. |
| Axelle | / | / | nee | brein, boek | / | / | nog niet gebruikt wegens afwezigheid. |
| Klaas | bloedirritant | irrelevant | / | boek | / | Hij wil een rechtstreeks antwoord. | minder vragen aan de coach, meer vragen aan de buur. |
| Hannah | nuttig | / | ja | / | de vraag opschrijven | afleiding | minder vragen omdat ze meer begrijpt. Blijkbaar is het niet aan de tool toe te schrijven. |
| Hannelore | nuttig | irrelevant | nee | baas | brein | ze zegt dat ze niets van wiskunde kent. | meer vragen |